

DE

DELAVSKA ENOTNOST

3. MÄRCA 1973 - ŠT. 8 - L. XXX

POZOR!

DELOVNI KOLEKTIVI, SINDIKALNE ORGANIZACIJE

Vila »Ana«, ki stoji v najlepšem delu Filip-Jakova, znanega turističnega kraja na srednjem Jadranu, ponuja zelo ugodne pogoje za ureditev počitniškega doma za počitek in rekreacijo vaših delovnih ljudi.

Ker je Filip-Jakov v neposredni bližini Kornatov, ki imajo več kot 300 otokov in otočkov, je to področje idealno za navtični turizem, ribolov, podvodni ribolov, smučanje na vodi in jadrnanje. Številni zavarovani in pogozdeni zalivi z lepimi plažami na kopnem in otokih so pravi raj za ljubitelje narave.

V osrednjem predelu Filip-Jakova je velika urejena peščena plaža (vila je od nje komaj 100 metrov daleč), ki je zavarovana pred vetrom in še posebej primerna za otroke in neplavalce.

Vila »Ana« ima eno enoposteljno, tri dvoposteljne in devet troposteljnih sob z najmodernejšim komfortom. Vse sobe imajo kompletne sanitarne naprave (tuš in WC), balkon in centralno napravo za ogrevanje. Vila ima restavracijo, kuhinjo, terase in svoje parkirišče.

Vse informacije za ureditev počitniškega doma lahko dobite, če se pisмено obrnete na naslov:

VILA »ANA«
FILIP-JAKOV

ali telefonično na številko (057) 71-512.

ZASEDALA JE
PRVA
KONFERENCA
SINDIKATA
DELAVCEV
V KMETIJSTVU,
ŽIVILSKI
IN TOBAČNI
INDUSTRIJI
SLOVENIJE

Odgovornost vseh!

Samoupravne integracije kmetijstva, živilstva in trgovine so edini realni izhod, če se hočemo otresti kriz v preskrbi in ustvariti čiste odnose, so ugotovili na konferenci kmetijcev in živilcev na Bledu. Kaj torej zavira zdrave integracije? Lagodnost velikih, bojazen majhnih...? Pogovori in kombiniranje v ozkih poslovnih krogih prav gotovo ne prinašajo tistega, kar si želijo proizvajalec, predelovalec in trgovec. Vsak zase in za krajši čas morda že, toda resnično zanimive in trdne so le dolgoročne usmeritve. Stran 6

Široke odmrznitve ne bo!

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se je izrekel sicer proti pavšalnemu odmrzovanju osebnih dohodkov, sprejeti pa so predlogi republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Dovolili naj bi osebne dohodke v višini 95 % realizacije samoupravnih sporazumov. Odpraviti je treba očitne anomalije. Za zdaj ne bo zakonskega posega v delitev. Stran 11

Brusilec

Foto: A. AGNIČ

Kakšne so pravice zavarovancev?

Iz novosti novega pokojninskega in invalidskega sistema, ki jih objavljamo v nadaljevanjih, boste danes zvedeli, kakšne so pravice zavarovancev. Janez ERJAVEC, pomočnik direktorja službe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS v današnjem prispevku pojasnjuje, za katere primere delavci in drugi zavarovanci po načelu vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo s pokojninskim in invalidskim zavarovanjem socialno varnost sebi in svojim družinskim članom. Ti primeri so: starost, invalidnost, neposredna nevarnost za invalidnost, telesna okvara in smrt. Stran 10

V interesu delavcev

Marjan Rožič s trboveljskim sindikalnim aktivom

Sekretar sveta Zveze sindikatov Jugoslavije se je pred dnevi mudil v Trbovljah. Na posvetu s sindikalnim aktivom je opozoril na nekatere najpomembnejše naloge v zvezi z nadaljnjim uresničevanjem stabilizacije, uresničevanjem tako imenovanih delavskih ustavnih dopolnil in v zvezi z reorganizacijo sindikatov.

Sekretar sveta ZSJ je dejal, da smo pravzaprav šele s pismom predsednika Tita jugoslovanskim komunistom uspeli kompletirati koncept stabilizacije kot enotno zasnovno ekonomskih, družbenih, socialnih in drugih nalog. Zatorej gre za proces, ki naj omogoči utrjevanje ekonomskega, družbenega ter samoupravnega položaja delavcev. Celotna bitka za stabilizacijo zdaj torej dobiva povsem drugačno razsežnost, kot jo je imela v prejšnjih letih, ko smo jo skušali izboriti predvsem s predpisi, zakoni in z drugimi oblikami državne intervencije.

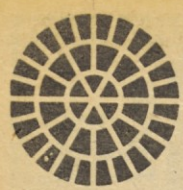
Tako prizadevanja za stabilizacijo postajajo sestavni del intervencije. Prizadevanj, ekonomski odnosi se začnajo prepletati s samoupravnimi odnosi. S tem pa smo se tudi že lotili uresničevanja ustavnih dopolnil, po katerih ni več možno ločevati ekonomike in samoupravljanja. Res pa je, da smo kljub dobrim uspehom in mnogim prizadevanjem tako za stabilnejše gospodarjenje kot za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov večino nalog zaupali strokovnim in drugim komisijam v delovnih skupnostih, nismo pa še uspeli pritegniti najširših slojev delavcev. Marjan Rožič je tudi opozoril, da v marsikateri delovni organizaciji sicer ustanavljajo temeljne organizacije združenega dela - podrobnejša analiza tega „novega“ pa bi v marsikaterem primeru razkrila, da pravzaprav pod novim imenom uzakonjujejo samo stare odnose. Zato je toliko bolj pomembno, da v prizadevanja za uresničevanje ustavnih dopolnil, zlasti pa tako imenovanih delavskih amandmajev pritegnemo kar najširši krog delavcev, saj bodo sami najbolj znali uveljaviti svoje avtentične interese.

Ko je govoril o reorganizaciji sindikatov, je Marjan Rožič dejal, da se organizacija sindikatov že od leta 1966 dalje nenehno spreminja. Razbijati smo začeli centralizem v sindikatih, saj se je v tem času bistveno okrepila vloga republiških in pokrajinskih organizacij sindikatov, okrepila se je samostojnost organizacij na vseh ravneh, od delovnih organizacij do zveze. Zdaj smo na pragu novega obdobja preobrazbe sindikatov: v organizacijo si prizadevamo vnesti delegatske odnose, s tem pa omogočiti članstvu, da kar najbolj razvija svojo pobudo in čimbolj neposredno uveljavlja svoje interese. -m

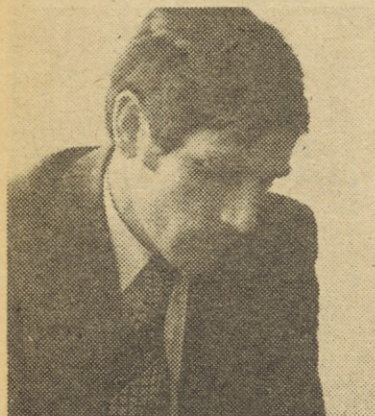
pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

Podpisnikom dogovora o Delavski enotnosti priznavamo pri objavi razpisov

**50%
POPUST**

ANTON DOLENC: Kadar imam prav, sem tudi trmast

MARJAN BOLHAR: Sem za argumente

ALEKSANDER SKOK: Nočem se vmešavati

DUŠAN BORŠTNAR: Tako ni šlo več naprej

VLADKA BERLEC: Nazadnje nismo vedeli, zakaj smo se sestali

JANEZ LESKOVEC: Predlagal sem tovariški pogovor

Kdo zmaga v spopadih?

LAHKO TUDI: ZAKAJ SO V OSNOVNI ORGANIZACIJI ZK V DOMŽALSKI TOSAMI IZKLUČILI DOLGOLETNEGA KOMUNISTA

V roke nam je prišlo nenavadno pismo. Prav je, da ga predstavimo v celoti:

Predsedniku republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva!

Tovariš predsednik, že eno leto se v OZD (Organizaciji združenega dela, op. pisca) „Tosama“ Domžale, kjer sem zaposlen kot vodja službe za organizacijo in nagajevanje, zavzemam za uveljavitev ustavnih dopolnil 21., 22. in 23. Trdim, da ima v OZD več delovnih enot pogoje, da bi lahko bile TOZD. Po mojem prepričanju so to proizvodnja filtrov (90 delavcev), mikalnica (140 delavcev), konfekcija (160 delavcev), tkalnica obojev (80 delavcev), tkalnica širokih tkanin (40 delavcev), pripravilnica (40 delavcev), belilnica (30 delavcev), vzdrževanje (30 delavcev) in skupne službe (140 delavcev).

Trdim, da s tem, kar smo v OZD napravili do sedaj, ko pravimo, da smo vsi skupaj ena TOZD in imamo 6 zborov delovnih ljudi, ki jih sklicujemo vedno ob 13.45, nismo ničesar napravili.

Ker so drugi vodilni in člani ZK mnenja, da je vse lepo in prav in ker jaz od svojih stališč ne odstopam, so me 15. II. izključili iz ZK, kjer hočejo imeti mir.

Prosim, da kar najhitreje preverite moje delo in moje stališče v OZD in sindikatih. Če je res, da moje stališče, zahteve in delo niso v skladu s programom ZK, programom našega sindikata, jaz pa sem prepričan, da so, in če zaradi tega ne sodim v ZK, smatram, da ne morem več biti član republiških organov sindikata delavcev industrije in rudarstva, da ne morem biti predsednik komisije za samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu Domžale.

Tovariš predsednik, ne gre samo zame, čeprav mi ni vseeno. Po mojem mnenju gre za to, ali zlomimo odpor proti uveljavljanju ustavnih dopolnil v OZD „Tosama“ in v drugih OZD v domžalski občini, kjer je ta odpor posebno močan.

Tovariški pozdrav!

ANTON DOLENC

Osnovni podatki v pismu so, prav gotovo, vendar jih je premalo, da bi si lahko bolj plastično in „barvah“ predstavljali, kaj se je ali kaj se je utegnulo dogajati v „Tosami“. Navsezadnje le ni tako preprosto nekoga izključiti iz ZK.

Primer, če ga lahko tako imenujemo, nas je zanimal predvsem iz človeške plati. Prav tako smo si želeli priti na jasno, ali je v osnovni organizaciji ZK v „Tosami“ prišlo do spopada mnenj ali do spopada ljudi, kajti ... brez spopada prav gotovo ni šlo.

Kako ugotoviti resnico? Kako se vsaj približati resnici?

Obiskali smo nekaj tovarišev, ki so bili tako ali drugače vmešani v dogajanje, in se pogovarjali z njimi. Poudariti moramo, da v pogovorih nismo hoteli biti ne tožniki ne advokati in tudi razsodniki ne. Bili smo le „zbiralci perja“, paberkovalci mnenj ...

„Kaj menite o izključitvi tov. Dolenca?“ smo vprašali predsednika občinskega sindikalnega sveta v Domžalah Marjana Bolhara. „Ali poznate podrobnejše razloge?“

„Bil sem na pogovoru v Tosami z nekaterimi člani ZK. Nisem hotel intervenirati, hotel pa sem vedeti, za kaj gre, saj je tovariš Dolenc navsezadnje naš funkcionar. Slišal sem, da gre za stare peripetije med Dolencem in nekaterimi vodilnimi. Mislim, da ga bodo kritizirali, ne pa tudi izključili. Zdi se mi, da je bila razprava na sestanku – vsaj nekateri dialogi med direktorjem in Dolencem – na zelo nizki ravni. Vzdušje, vzdušje je največ krivo! Sami so mi rekli, če bi bil Tone bolj taktičen, bi ga mi samo kritizirali, tako pa je trmast vztrajal pri svojih stališčih in ni priznal nobene kritike. Videti je, da so se pred izključitvijo spopadli predvsem zavoljo tega, ali je statut podjetja zakonit ali ne. Dolenc je trdil, da ni, vendar ni pravčasno imel v rokah pismenega dokaza izvedencev, medtem ko je sekretar podjetja prinesel pismo iz javo nekega domžalskega advokata, da je statut v redu.“

Naj prekinemo pogovor z mnenjem, ki ga je o statutu „Tosame“ dala odvetniška pisarna pravne pomoči pri Zvezi sindikatov v Ljubljani:

„Če se po veljavnem statutu sprejme nov statut s soglasnimi sklepi na zborih delovnih ljudi, in v teh sklepih ni bil sprejet tudi čl. 31 statuta, potem smo mnenja, da to določilo Statuta ni veljavno, saj ni bilo na zakonit način sprejeto. Iz istega razloga zato tudi ne more statuta podpisovati po našem mnenju predsednik predsedstva zborov.“

In malo kasneje:

„V ostalem pa manjkajo v statutu predvsem določbe o načinu upravljanja delovnega procesa in o pooblastilih posameznih služb in vodij v posameznih delih procesa, nadalje določbe o nosilcih poslovnih odločitev in o načinu njihovega sprejemanja, dalje določila o pravici delavcev do minulega dela sorazmerno z njihovim prispevkom k razvoju in krepitevi proizvodne moči združenega dela ...“

Predsednik Bolhar je še dejal:

„Prebral sem obrazložitev o izključitvi. Mislim, da je pomanjkljivo utemeljena s preveč splošnimi parolami „razdiralno vpliva“, „je preveč ozek v mnenjih“, „z izpadi povzroča razprtje“ ... Dobro bi bilo vedeti, kako, na kakšen način, kdaj ...“

Tudi od Antona Dolenca smo želeli zvedeti kaj več, kot je napisal v pismu:

„Ne bi rad videl, da se poudarja dilema, ali je statut veljaven ali ne. To je formalnost. Predvsem se mi zdi važno, da s statutom nismo dosegli bistvenega, nismo uveljavili ustavnih amandmajev. Vodilni ljudje pri nas so o teh stvareh niso pripravljeni pogovarjati. Ali pa jih ne razumejo ... Vsekakor mi ni vseeno, da kot predsednik komisije za samoupravljanje v občini poslušam očitke, češ najprej doma pogledaj stvari in potem pridi še nam razlagat!“

„Člani ZK v podjetju vam očitajo, da ste napadalni, da ste „škodljiv element“ ... Kako komentirate?“

„V svoji pritožbi na občinsko častno razsodišče sem tudi zapisal: Če pod pojmom „normalno delo“ mislijo nespremenjeno staro prakso, potem je res, da v skladu z resolucijo II. konference ZKJ z dne 27. 1. 1972. leta, njenim 4. poglavjem, tako delo onemogočam. V skladu z isto resolucijo, istim poglavjem, točka 8 nisem in ne bom izpolnjeval sklepov osnovne organizacije, če niso v skladu s sklepi višjih organov. Če je doslednost pri izvajanju programa ZKJ, resolucij, pisma in drugih dokumentov ZKJ in ZKS nepravilno postopanje in trmoglavost, potem sem in bom trmoglav.“

In še o sporih na sestankih:

Za spor sta potrebni vedno dve nasprotujoči si sili. Gre za vprašanje, kdo je kriv, kdo ni kriv.“

Pogovor z Antonom Dolencem je bil dolg, poln primerov in osvetlitev odnosov med njim in „nasprotniki“ v podjetju. Morda le toliko, da se nasprotja niso morda začela šele pred nedavnim. Dokaj verjetnosti je, da si je veliko zamere nakopal na glavo takrat, ko je po pooblastilu delavskega sveta v sodelovanju z zavodom za organizacijo poslovanja pripravil nov predlog za sistem nagajevanja. Kazalo je, da bo novo ovrednotenje dela spravilo pisarniške delavce ob nekatere privilegije. Če je ta domneva točna, potem vsekakor ni brez pomena, da je v osnovni organizaciji ZK od 24 članov samo 6 neposrednih proizvajalcev ...

Dolenc je tudi povedal, kako je od pionirja in skovca prišel do članstva v ZK, kakšne funkcije je doslej opravljal, kako je od šoferja z izrednim študijem postal diplomirani politolog, da ima pet otrok, da ... Sicer so pa to osebne zadeve, ki bi nas v naši zgodbi utegnile zavesti na stranpota.

Ostanimo torej pri „rdeči niti“. Sekretar občinskega komiteja ZK v Domžalah Aleksander Skok je povedal:

„Gre za dokaj komplicirane stvari. Dolenca po eni strani občudujem kot človeka – oče petih otrok, na stara leta je šel v šolo – vendar je večno v kakšnem konfliktu. Ne bi rekel, da gre zdaj za obračunavanje. Ne vem, kaj je v ozadju. Ali ga ne morejo sprejeti ali ga pa ne morejo razumeti ... Vsekakor gre za stvar osnovne organizacije in se nočem vmešavati. Kako je bilo z izključitvijo, vem samo iz zapisnika. Lahko bi bil boljše napisan. Sicer pa raje ne bi ničesar komentiral, ker bi to lahko samo škodovalo. Presoja pač sodi na častno razsodišče, če se bo Dolenc pritožil.“

Oglasili smo se seveda tudi v „Tosami“.

Članico ZK Vlado Berlec je zanimalo, kdo nas je „napeljal v akcijo“. Dolenc? Potem je povedala:

„Dolenc ni za mirno sodelovanje. Se zelo hitro razburil. Že nekaj časa se je dogajalo, da smo prišli na sestanke z določenim dnevnim redom, ko smo se pa po nekaj urah razhajali, sploh nismo vedeli, zakaj smo se sestali. Iz sestanka v sestanku so se ponavljala obračunavanja. Mogoče dveh, treh ... Dolenc se ni hotel prilagoditi ... Ne morem reči, da ni imel zdravih idej, vendar tako naprej ni več moglo iti.“

Zgodilo se je v „Tosami“ v Domžalah, v kolektivu z blizu tisoč zaposlenimi, čeprav je neposredno prizadetih precej manj – 24 članov osnovne organizacije ZK v tovarni. Dvajseterica ljudi je ugotovila, da ima med sabo človeka z razdiralnimi nagnjenji, ki se noče ali ne zna podrediti kolektivnim pravilom. Na prvi pogled je bilo videti, da gre za spopad, ki naj bi mu bila izključitev iz Zveze komunistov samo logični zaključek. Nekateri bi celo rekli: dolgo pričakovana poteza. Vprašanje, ki bi rado razrešilo na videz brezupno zmotan primer, ima dve plati: ali se posameznik ni znal ali ni hotel vključiti v zborovsko petje ali zbor ni bil voljan poslušati enega (ali več?) dirigentov.

Sekretar osnovne organizacije ZK v „Tosami“ Dušan Borštinar je bil v zadregi, kako na kratko razložiti, vendar kljub vsemu tako, da bistvene stvari ne bodo ostale pozabljene:

„V naši organizaciji je bil zadnje leto ali kaj več neznosen položaj. Dolenc je podcenjeval tudi sekretariat. Najhuje je bilo, da ni hotel sprejeti nobene kritike.“

„S kom se je ponavadi spopadal?“

„Kakor kdaj. Ni bilo samo z direktorjem.“

„Ali Dolenc ni imel prav v stališčih ali je bil glavni kamen spotike način, kako vas je želel prepričati?“

„Vedno ni imel prav. Bil je kontradiktoren. Ozadju njegove nestrpnosti ne poznam, vendar mislim, da bi moral biti politik bolj strpen do ljudi, če jih hoče dobiti na svojo stran. Saj ne pravim, da pri nas ni bilo napak v komerciali, pri reprezentanci, vendar ...“

Veste, vsi v organizaciji smo imeli občutek, da nam vsiljuje svoja stališča ... Reagiraj je na vsako stvar ... Ne bi rekel, da je zato šlo tudi v obratno smer, da je dobival nazaj že zato, ker se je oglašil. Njegovi nameni so bili razdiralni. Zakaj, ne vem. Mi smo ga obravnavali kot človeka, kot komunista. Težko je, si lahko mislite, če nas je podcenjeval. Če podcenjujete organizacijo, vas ne bo imela rada.

Od 17 prisotnih članov na sestanku so vsi, razen enega, ki se je vzdržal, glasovali za izključitev. Ne bi rekel, da je kdo glasoval zato tako, ker je bil „pod pritiskom“ ali ker bi se bal glasovati drugače. Kaj bi še rekel?“

Za mnenje smo povprašali še člana ZK Janeza Leskoveca, ki se je edini vzdržal pri glasovanju o izključitvi. Preveč nas je mikalo vprašanje, zakaj se je odločil za tak korak.

„Vzdržal sem se zato, ker sem bil prepričan, da je treba stvari podrobneje proučiti. Pri tem imam v mislih predvsem obtožbo, ki bi morala biti natančnejša. Prav tako sem bil mnenja, da bi podrobnejšo obravnavo sodila najprej na tovariško razsodišče.“

„Ker bi tovariški, prijateljski pogovor lahko prinesel dobre rezultate? Razvedritev odnosov?“

„Prav gotovo. Veste, Dolenc se sorazmerno hitro razburi. In kadar se, postane lahko tudi neroden. Seveda je tudi res, da je moč tako psihično stanje tudi izkoristiti. Kdor ga dobro pozna in ga hoče sprovočiti, nima preveč težkega dela. Mislim, da z malo potrpljenja razprave z Dolencem niso nemogoče.“

Vprašajte za prepričevanje? Ali je res, da bi morali imeti več TOZD ali ne? Veste, ljudem je treba večkrat razložiti. Dvakrat, trikrat, kakor pač. Če bi ubrali tako pot, ne izključujemo možnosti, da bi spravili več ljudi, morda celo večino, na svojo stran.

Dolencu je treba priznati, da ima veliko znanja, da je zelo načitan ... Prav gotovo ve več o TOZD, kot mi vsi skupaj. Do nekaterih konfliktov je prav gotovo prišlo tudi zaradi omenjenih razlik v poznavanju stvari. No, ko je prišla zraven še živčnost ...“

„Mislite na Dolencovo živčnost?“

„Ne samo na njegovo. Če bi bil samo Dolenc hitro razburljiv, bi še šlo.“

„Mislite, da so vsi glasovali za izključitev iz prepričanja?“

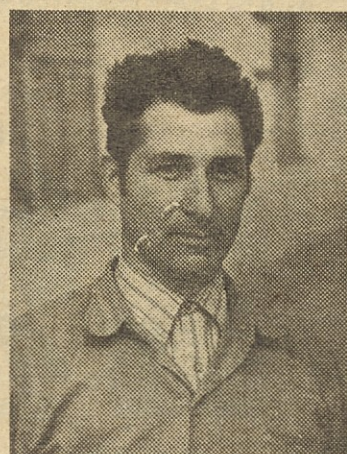
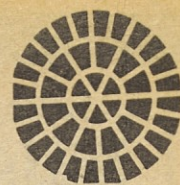
„Težko bi o tem sodil.“

Ko smo se ob zaključku „operacije“ znašli pred pravim konglomeratom mnenj, sodb in prepričanj, se nismo mogli izogniti zadregi, kaj predstaviti iz pogovorov, da se ne bomo oddaljili od objektivnosti, da bomo natančni, ves čas v neposredni bližini bistvenega ...

Če smo že v uvodu poudarili, da ne nameravamo biti ne tožniki ne advokati in tudi razsodniki ne, bi vas radi „zapeljali“ v razmišljanje, ki prav gotovo ne bo nikomur v škodo, še celo ne samoupravljavcu: ali smo in v kakšni meri smo pripravljeni sprejemati „akte“ (resolucije, zakone ...) ne glede na to, kdo in kako nam jih predstavi? Morda drugače – se zavedamo, da samoupravljanje niso samo sestanki in glasovanje, temveč tudi žalost, veselje, zmerjanje in huda kri, stiski, roki, živci, zdravje, otopelost, preteklost in prihodnost, politika, predvsem pa – boj.

In kdo zmaga v bojih? ? ?

IGO TRATNIK

Kaj storiti, da bi samoupravljanje seglo do vseh delavcev, da ne bi samo peščica upravljala v imenu večine? Vprašanje, ki je pravzaprav aktualno, odkar se je porodila in uresničila ideja o delavskem samoupravljanju.

V različnih obdobjih smo na to vprašanje različno odgovarjali. Tako, da smo pristojnosti delavskih svetov prenašali na komisije, s centralnih organov upravljanja

RADOVAN KOMELJ, delavec pri površinski obdelavi iverk: Delavci smo dobro obveščeni o vsem, kar bi morali kot samoupravljalci vedeti o dogajanju v podjetju. Zadnje čase smo imeli pogosto sestanke, poleg tega pa nas obveščajo tudi v mesečnem tovarniškem glasilu in s pomočjo internih biltenov. Sestanki po delovnih skupinah? Dobra zamisel. V ožjem krogu se delavci mnogo lažje pogovorimo.

ZDRAVKO MRAK, brusilec: Pravo samoupravljanje sedaj pravzaprav šele uvajamo. Vsekakor je novi način organiziranja samouprave boljši za delavce. Novi sistem omogoča pravi dvogovor med delavci in vodstvom podjetja, pri čemer je besedo delavca moč slišati prav tako dobro kot besedo vodilnih.

SAVA RIJAVEC, delavka v montaži: Na sestankih delovnih skupin se bomo lahko pogovorili tudi o drobni problemih, takšnih, ki doslej niso našli mesta v razpravah na sejah samoupravnih organov. Ta vprašanja pa so za posamezno delovno skupino prav tako važna kot tista, ki zadevajo vse podjetje. Drobni problemov pa je kajpak vedno dovolj...

DARINKA FIEGL, delavka v montaži: Novi sistem pravzaprav še preizkušamo. Doslej se je dobro izkazal. Delavci smo bili proti povečanju cen v naši menzi; na sestankih delovnih skupin smo odločno povedali svoje mnenje, da podražitev ni upravičena, in cene so oblikovali po naših željah. In drug primer: izglasovali smo višje osebne dohodke za najslabše plačane delavce, na račun tistih z visokimi prejemki.

LEOPOLD PAVLIN, delavec v montaži: Mislim, da bomo delavci v ožjem krogu lažje povedali tisto, kar nas pri delu tišči. Saj veste, mnogo lažje se pogovoriš z ljudmi, ki jih dobro poznaš, za katere veš, da te bodo razumeli, ker govoriš tako, kot oni sami. Delavci tudi računamo, da se bo naš glas preko delovnih skupin močneje slišal, kot se je doslej.

V Meblu so konec minulega leta sprejeli akcijski program ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela. Ustanovitev le-teh predvidevajo z junijem, do konca leta pa naj bi pripravili tudi potrebne samoupravne in splošne akte. V primerjavi z mnogimi drugimi kolektivi so v Meblu dokaj počasni, vendar so to počasnost tudi utemeljili:

„Pri določanju rokov se je komisija, ki pripravlja ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela, zavedala pomembnosti in obsežnosti naloge. Vemo, da pri ustanavljanju TOZD ne gre za formalne spremembe, temveč za uveljavljanje popolnoma novih samoupravnih odnosov. Zaradi tega mora biti predlog strokovno dobro pripravljen, družbenopolitično pa ga mora podpreti tudi ves kolektiv.“ Tako je opravičila počasnost Jolanda Slokar, predsednica delavskega sveta v Meblu.

Priprave za ustanovitev TOZD naj bi teklo po naslednjem rokovniku: najprej naj bi do konca marca izdelali predlog, kje in kakšne naj bi bile temeljne organizacije; do sredine aprila naj bi zbirali dopolnilne predloge, v roku enega meseca pa naj bi nato izdelali dokončni predlog ustanovitve TOZD. Do konca leta naj bi uskladjali z novo organizacijo notranjo zakonodajo in sklenili samoupravni sporazum med temeljnimi organizacijami združenega dela.

V dosedanjih razmišljanjih v Meblu omenjajo 16 možnih temeljnih organizacij, pri čemer upoštevajo tudi bodoča razmerja do današnjih kooperantov. Tovarnam pohištva v Čepovanu, Bovcu, Braniku, Klavžah in v Buzetu so namreč že predlagali, naj postanejo njihove temeljne organizacije združenega dela. Prvi korak k prenosu samoupravnih odnosov pa so v Meblu že storili. Da bi bilo samoupravljanje kar najbolj neposredno, so se odločili za ustanovitev tako imenovanih delovnih skupin.

Doslej so glas delavca le redko slišali

Med delavci v tovarni pohištva Meblo v Novi Gorici vrvi. Poskus z novoustanovljenimi delovnimi skupinami po vzoru jeseniške železarne je povsem uspel. Delavci so dvakrat prodrli s svojimi stališči; prvič v razpravi o podražitvi prehrane v tovarniški menzi in drugič z uveljavitvijo sklepa, da najslabše plačanim kategorijam delavcev dvignejo osebne dohodke na račun prejemkov najvišjih kategorij.

„Priznati moram, da so doslej delavci le poredko neposredno vplivali na odločitve in neposredno odločali v našem podjetju,“ je dejala Jolanda Slokar, predsednica delavskega sveta Mebla. „Referendume in zbere delovnih skupnosti smo uporabljali preveč poredko pa tudi premalo gibčna oblika samoupravljanja so bili, da bi bili učinkoviti.“

V Meblu priznavajo, da je bilo doslej odločanje preveč omejeno na delo samoupravnih organov, v katerih pa je bila le dvajsetina vseh zaposlenih v podjetju. Pravega vpliva na delo teh organov delavci niso imeli. Zdaj ugotavljajo, da so bili ti organi preveč oddaljeni tako vplivu delavcev kot njihovim interesom.

Prav tako je bilo premalo neposrednih živih stikov med delavci samimi ter med delavci in vodstvenimi ter samoupravnimi organi. Informiranje, ki sicer ni slabo, je teklo od „zgoraj“ k delavcem, nikakor pa ne v obratni smeri. Zaradi tega je včasih prihajalo do nesoglasij, nezadovoljstva in napetosti. Delavci namreč doslej tudi niso imeli prave možnosti, da bi „navzgor“ sporočali svoja mnenja, stališča in zahteve.

V čem je vloga delovne skupine

„Kaj pomeni pomenijo pred nedavnim ustanovljenimi delovne skupine?“

„Delovne skupine so poskus, kako v praksi uresničiti načela delavskih amandmajev nove ustave. So nove oblike neposrednega samoupravljanja vseh delavcev podjetja,“ je povedala Jolanda Slokar.

Preko teh skupin bi radi v Meblu povečali vpliv delavcev na odločanje o pomembnih vprašanjih podjetja, zagotovili učinkovito in celovito informiranje delavcev pa tudi vodstva podjetja ter samoupravnih organov.

Delovne skupine naj bi omogočale vsakemu delavcu, da organizirano sodeluje v samoupravljanju, predvsem pa pri naslednjih vprašanjih podjetja, od dela, enote: pri oblikovanju mnenj in stališč, pri

Novi sokovi strujajo v deblu samouprave

V NOVOGORIŠKEM MEBLU SO SE ODLOČILI ZA POSKUS: PO VZORU JESENIŠKE ŽELEZARNE SO USTANOVILI SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE. KOT VSE KAŽE, JE POSKUS USPEL.

izražanju predlogov in postavljanju vprašanj o zadevah, ki bodo na dnevnem redu delovne skupine in ki zanimajo njene člane; pri informiranju in pojasnjevanju posameznih odgovorov na postavljena vprašanja; pri predlaganju različnih akcij in načrtov in sodelo-

Jolanda Slokar, predsednica delavskega sveta v tovarni Meblo: Poskus z ustanovitvijo delovnih skupin je povsem uspel. Poslej bomo res lahko govorili o neposrednem odločanju delavcev pa tudi o delavski kontroli

vanju pri njihovem uresničevanju, ki potekajo v podjetju, enoti ali skupini; pri razreševanju posameznih težav v delovnem okolju, v medsebojnih odnosih v delovni skupini; pri nadzoru in ocenjevanju učinkovitosti izvajanja sprejetih sklepov in samoupravnih odločitev.

„To pa so kajpak le najvažnejše funkcije, ki si jih prizadevamo uveljaviti v delu delovnih skupin,“ je nadaljevala predsednica delavskega sveta v Meblu. „Prepričani smo, da odslej nobena pomembnejša sprememba pravilnikov, sprememba politike podjetja in druge akcije ter odločitve ne bodo mogle mimo delovnih skupin. Mnenje teh skupin bodo samoupravni organi morali upoštevati.“

Delovna skupina – sredstvo uveljavljanja interesov delavcev

V podjetju so ugotovili, da je javna razprava o sicer pomembnih samoupravnih odločitvah največkrat samo formalno javna, zato so bile doslej zvečine ne-učinkovite.

„Ali lahko pričakujemo, da bo delavec preštudiral obsežen, v pravnem jeziku napisan pravilnik, denimo o delitvi dohodka, čeprav visi na oglasni-deski štirinajst dni,“ se je vprašala Jolanda Slokar, potem pa dodala: „Pri nas so izračunali, da bi potrebovali polnih 22 delovnih dni, če bi hoteli vsi delavci našega 1700-članskega kolektiva samo prebrati 30 strani obsegačiji pravilnik.“

V Meblu so ustanovili 70 delovnih skupin. Vsaka šteje kakih 30 delavcev, ki se med seboj dobro poznajo. To so skupine, ki delujejo na ožjem delovnem področju in so tako sociološko kot organizacijsko povsem opredeljene; delavce v njih povezuje skupno delo. Na vprašanje, kako bodo delovne skupine delovale in ali razprave o posameznih vprašanjih taki skupini ne bodo odvzele preveč delovnega časa, so nam v Meblu zatrdili, da nikakor ne. Delovne skupine naj bi se sestajale za kratek čas, za dvajset ali trideset minut, na začetku ali na koncu izmenskega dela, med odmorom, v posebno pomembnih primerih pa tudi med delovnim časom.

Pomembno vlogo bo imel v delu delovne skupine njen vodja, ki bo moral znati ne samo prenašati informacije in organizirati sestanke, pač pa bo moral biti predvsem človek, ki ga bodo delavci priznavali za svojega vodjo. V Meblu je za zdaj prevladalo mnenje, naj bi bili vodje delovnih skupin kar neposredni organizatorji dela, čeprav se ob tem zavedajo, da verjetno marsikateri med njimi nima vseh lastnosti, ki bi jih naj imel. Za začetek so organizirali za vse vodje delovnih skupin seminar, da bi jim tako posredovali vsaj najnujnejše osnove za delo v skupini.

Realna osnova za učinkovito delavsko kontrolo

Delovne skupine so sredstvo vseh delavcev, da preko njih povedo svoje mnenje, izrazijo zahtevo, kar vse naj dopolnjuje delovanje samoupravnih organov in seveda povečuje vpliv delavcev na odločanje.

Da bi bil ta vpliv povsem zagotovljen, so v Meblu zagotovili delavcem pravico, da dobe na najpomembnejša vprašanja odgovor pristojnega organa ali delavca podjetja v roku dveh dni, sicer pa najkasneje v štirinajstih dneh.

Odgovor delovni skupini pa seveda ne bo vedno pomenil tudi dejanske rešitve problema; takrat bo treba delovni skupini podrobno pojasniti, zakaj njen predlog ni sprejemljiv. Sicer pa bo skupina lahko zahtevala še natančnejše pojasnilo in nove možnosti za rešitev problema, ali pa bo problem postavila pred delavski svet temeljne organizacije združenega dela ali celo podjetja. Obenem s pravicami, da delavci dobe odgovore na svoja vprašanja in zahteve pa so opredeljene tudi njihove dolžnosti, predvsem ta, da svoje zahteve, stališča in predloge uresničujejo le po samoupravni poti.

„Seveda z večjimi samoupravnimi pravicami narašča tudi odgovornost delavcev za samoupravno ravnanje. Obstoj skupin tudi zastruje odgovornost vseh strokovnih služb in nič manj tudi samoupravnih organov in vodstev političnih organizacij,“ je razgovor sklenila Jolanda Slokar. „Strokovne službe bodo namreč poslej mnogo bolj na očeh delavcev, njihovo delo bodo delavci sproti tehtali. Prav tako je zdaj mnogo bolj jasno, kdo je za kaj odgovoren. Tu pa smo že na področju delavskega nadzora; mislim, da s tem ustvarjamo realno osnovo za učinkovito delavsko kontrolo.“

R. B.

na organe upravljanja v obratih, delovnih enotah. In osrednji motiv tako imenovanih delavskih amandmajev je spet prav to vprašanje.

Od tod tudi tako vztrajna zahteva slovenskih sindikatov, da postane primarna naloga vseh dejavnikov v družbi prav uresničevanje ustavnih dopolnil. Zahteva, ki ji bo dal še posebno veljavo bližnji kongres slovenskih sindikatov.

Velja povedati, da so se v mnogih kolektivih resno lotili zastavljene naloge. Za nekatere od uveljavljenih rešitev je tudi treba reči, da so vredne še posebne družbene pozornosti. To velja zlasti za jeseniški poskus s samoupravnimi delovnimi skupinami.

Za tak poskus so se odločili tudi v novogoriškem Meblu. Po vzoru železarjev so pred nedavnim ustanovili 70 samoupravnih delovnih skupin. Zdaj ugotavljajo, da je njihovo deblo samoupravljanja pognalo veliko globlje korenine in da novi sokovi strujajo po njem.

ZMAJ

tovarna baterij in baterijskih naprav · ljubljana

DOG ZA VAŠO
VARNOST
DETEKTOR PLINA

Sindikat za jasne in obvezujoče dogovore

Republiški svet ZSS o pomankljivostih v predlogu medrepubliškega družbenega dogovora o načelih usklajevanja delitve dohodka in o osnovah ter merilih delitve osebnih dohodkov

Predlog medrepubliškega družbenega dogovora o načelih usklajevanja delitve dohodka in o osnovah ter merilih delitve osebnega dohodka je že dlje v javni razpravi. Kjerkoli v sindikatih so doslej govorili o predlogu tega dokumenta, so ugotovili, da je sicer načelno sprejemljiv, žal pa praktično uporaben šele pod pogojem, da bo dokončno besedilo kar najbolj jasno in usklajeno tako s prakso in spoznanji dosedanjega družbenega dogovarjanja in sporazumevanja o delitvi dohodka in drugih zadevah skupnega pomena, kakor tudi s že sprejetimi stališči o nadaljnjem razvoju tega sistema.

Nekako s temi besedami bi lahko povzeli tudi bistvo stališča zadnje plenarne seje RS ZSS, na kateri je bilo izrečenih precej konkretnih pripomb na predloženo besedilo predloga medrepubliškega dogovora o urejanju delitvenih razmerij.

Lepo in prav, denimo, če – sodeč po 3. točki tega dokumenta – podpisniki soglašajo, naj bo delitev dohodka in osebnih dohodkov odvisna od uspeha, doseženega v vsaki delovni skupnosti posebej in, drugič, od ekonomskih, družbenih in drugih pogojev, značilnih za posamezno republiko in pokrajino. Ni pa prav, če so avtorji – osnutek je nastal v zveznem sekretariatu za delo in socialno politiko – pozabili napisati, kako naj bi to soodvisnost tudi praktično zagotovili. Stališče slovenskih sindikatov je, naj bi izvajanje navedenih dveh načel opredelili z ustreznimi samoupravnimi sporazumi in s splošnimi družbenimi dogovori republik in pokrajin.

Če se že o nečem dogovarjamo, naj bo sprejeti dogovor jasen in obvezujoč, ne pa tak, da si ga lahko vsak razlaga po svoje; približno tak je bil komentar k 11. točki predloga družbenega dogovora, ki govori o najnižjem osebnem dohodku, ki naj bi ga prejel delavec za polni delovni čas in normalni učinek. Če predlog tega dokumenta govori v pogojniku, češ, najnižji osebni dohodek naj ne bi bil manjši od 55 % osebnega dohodka v republiki ali pokrajini, izračunanega na osnovi poprečja v prejšnjem koledarskem letu, slovenski sindikati zahtevajo, da najnižji osebni dohodek ne more biti manjši od navedenega zneska. V čem je razlika, menda ni potrebno posebej poudarjati.

Opredeljevanje najvišjega osebnega dohodka je bilo že pri sprejemanju republiških družbenih dogovorov predmet mnogih kritik. Problem je še toliko težji, če gre za razpon med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki, ki naj bi

enotno veljal za vso državo. Kaže, da so sestavljavci predloga medrepubliškega dogovora o delitvenih odnosih vse te razprave ali preslišali in pozabili ali pa sploh prezrli, sicer v 13. točki ne bi zapisali, da razpon med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom ne sme preseči razmerja 1:4,5 glede na poprečne osebnega dohodka v državi v prejšnjem letu, oziroma razmerja 1:5,5, če to razmerje oceni kot tužno družbeni dogovor posamezne republike ali pokrajine. Kriterij „nujnosti“ pri tem sploh ni opredeljen. Slovenski sindikati v zvezi s tem zastopajo stališče, naj bi 13. točko predloga družbenega dogovora sploh izpustili, ker „razpon med drugim ne upošteva različne družbene produktivnosti posameznih republik in pokrajin v primerjavi s poprečjem SFRJ“.

Če vemo, da predlog družbenega dogovora v 17. točki med drugim navaja, da nadomestilo za ločeno življenje ne sme preseči višine desetkratne dnevne plače za službena potovanja v državi, da pa obstajajo predlogi, naj bi zgornjo mejo dnevnic zvišali na 150 din, bi se lahko primerilo, da bi posamezni delavci samo v obliki nadomestila za ločeno življenje prejeli več kot znaša minimalni osebni dohodek za polni delovni čas in normalni učinek drugih delavcev, če bi seveda bili zaposleni v taki organizaciji, ki ne bi mogla izplačevati 100 % osebnih dohodkov. Tako neskladje po mnenju plenuma SR ZSS pomeni zadosten vzrok, da se „vezava“ nadomestila osebnega dohodka na dnevnicke zavrne kot nesprejemljiva; zato naj bi uveljavili soodvisnost med višino tega nadomestila in najnižjim osebnim dohodkom. Predlog slovenskih sindikatov je, naj bo nadomestilo za ločeno življenje določeno tako, da ne bo višje od najnižjega osebnega dohodka. Konkretno: ne bi smelo biti višje od 50 % poprečnega osebnega dohodka, doseženega v republiki v minulnem letu.

Slednjič še nekaj besed o 20., sicer predzadnjem členu predloga medrepubliškega družbenega dogovora. V tem členu je rečeno, da podpisniki soglašajo in tudi poudarjajo potrebo, da bi določila dogovora veljala tudi za organe in organizacije v sestavi federacije. Zato je ta dogovor „odprt“ tudi za podpisnike – predstavnike ustreznih zveznih organov in organizacij. Stališče plenuma slovenskih sindikatov v zvezi s tem pa je, naj bi izpustili besedo „odprt“ in namesto nje zapisali: „obvezen“. Če preberemo „popravljeni“ stavek, je vsebinska in pomenska razlika dovolj očitna!

M. G.

Kaj je spremenila kolektivna pogodba

Informacija o položaju delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih po uveljavitvi kolektivne pogodbe

Dne 4. marca 1972 je stopila v veljavo kolektivna pogodba o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci na področju obrti in gostinstva v SR Sloveniji, sklenjena med republiškim odborom Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije in Gospodarsko zbornico SR Slovenije.

Leto 1972 pomeni torej na področju delovnih razmerij v zasebnem sektorju našega gospodarstva leto intenzivnega delovanja vseh pristojnih dejavnikov za uresničitev kolektivne pogodbe, ki zajema kakih 81 % vseh v zasebnem sektorju zaposlenih delavcev v Sloveniji.

Zainteresiran za vprašanje, kako je potekala akcija sklepanja novih delovnih pogodb po kolektivni pogodbi in kako se v individualnih delovnih pogodbah v praksi uresničujejo z ustavo in zakonom določene ter s kolektivno pogodbo dogovorjene pravice in dolžnosti oziroma kakšen je položaj delavcev v zasebnem sektorju po uveljavitvi kolektivne pogodbe, je republiški odbor Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije na podlagi posebne ankete in poročil občinskih in medobčinskih organov sindikata obdelal območje 49 občin s približno 92 % vseh v zasebnem sektorju obrti in gostinstva zaposlenih delavcev. Glede na stanje, kakršno je bilo ob začetku oktobra 1972. leta, je ugotovil:

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Dogaja se (poročila odbor Maribor in ObSS Škofja Loka), da nekateri delodajalci odtegujejo „stanovanjski prispevek“ v višini 4 % od neto osebnega dohodka delavcev, kar je v očitnem nasprotju z določilom 50. člena kolektivne pogodbe in s predpisi in prakso v družbenem sektorju. V vseh takih primerih je potrebno delodajalce takoj opozoriti in zagotoviti, da dobijo delavci povrnjen ves neupravičeno odtegnjeni osebni dohodek (kar sta tako odbor Maribor kot ObSS Škofja Loka že storila).

Nejasnosti so še v zvezi z določilom 51. člena kolektivne pogodbe, s katerim imata podpisnika te pogodbe namen, da analogno takim sredstvom v skladih skupne porabe delovnih organizacij omogočita ustvarjanje namenskih sredstev tudi za dopolnilno izobraževanje delavcev v zasebnem sektorju. Ni še rešena dilema, ali naj bi ta sredstva zbirali v občinah oziroma regijah ali v republiki. Podpisnika sta iskala rešitve tudi v okviru posameznih odborov republiške izobraževalne skupnosti (obstaja odbor za gostinstvo in turizem), vendar do rešitve ni prišlo, ker se v tem času preučuje vprašanje formiranja posebnih področnih izobraževalnih skupnosti.

Dosedanja razmišljanja o tem so se usmerila v zamisel, naj bi s sredstvi za dopolnilno izobraževanje kot s samostojnim namenskimi skladom samoupravno upravljali delavci in delodajalci bodisi kot samostojna pravna oseba ali v okviru OOS ali ObSS. Obstajajo tudi druge zamisli, tako denimo, naj bi se vprašanje reševalo v okviru posebnih izobraževalnih skupnosti ipd. Vprašanje bo treba razčistiti do dopolnitve kolektivne pogodbe, dotlej pa delodajalci tega prispevka ne plačujejo. Bili so primeri v občini Škofja Loka, ko so prispevek odtegnili, in to od neto osebnega dohodka delavcev, vendar je ObSS takoj ukrepal z zahtevo, da je treba tak neupravičen odtegljaj osebnega dohodka v celoti vrniti delavcu.

Dogaja se, da niti delodajalci niti delavci ob odpovedih delovnih razmerij večinoma še ne upoštevajo odpovednih rokov po 59. členu kolektivne pogodbe.

6 Akcija vseh pristojnih dejavnikov pri sklepanju novih delovnih pogodb na podlagi kolektivne pogodbe je v večini občin potekala usklajeno in brez večjih težav. Zelo pozitiven in spodbuden je primer sodelovanja občinske uprave za delo in občinskega odbora tega sindikata oziroma ObSS v Mariboru in na Ravnah na Koroškem v koordinacijskem odboru oziroma v skupni komisiji. Na podoben način so sproti skupaj razreševali probleme tudi na področju odborov Koper, Ljubljana (v občinah Lj.-Center in Lj.-Šiška, predvsem pa v občini Lj.-Bežigrad), Ptuj pa tudi drugod. Ni pa potrebne prizadevnosti pri nekaterih občinskih organih za delo, o čemer poročata odbora Celje in Ljubljana (za občino Vič-Rudnik predvsem pa za občino Moste-Polje); o pomanjkanju pobud in pripravljenosti na registracijo v občinskih upravah za delo ob začetku akcije pa poročajo ObSS Metlika in odbori Idrija in Jesenice.

Na podlagi vseh dosedanjih ugotovitev, sprememb pogojev v družbenem sektorju, ki se odražajo ali se bodo odrazile v družbenem dogovoru in v samoupravnih sporazumih za obrt in za gostinstvo in turizem, ter morebitnih novih ugotovitev in spoznanj bosta podpisnika kolektivne pogodbe oblikovala dopolnitve oziroma spremembe kolektivne pogodbe.

Tudi v bodoče bosta stalno delovala na tem področju ter sproti odpravljala probleme, ki bi nastajali ob uresničevanju kolektivne pogodbe.

DRUGA VPRAŠANJA, KI IZSTOPAJO OB IZVAJANJU KOLEKTIVNE POGODBE

1 Ob izvajanju kolektivne pogodbe, s katero se je bistveno izboljšal položaj delavcev v zasebnem sektorju obrti in gostinstva, se v vsem svojem obsegu ponovno odpira vprašanje neurejenih oziroma neenotno urejenih razmer učencev, ki se v delavnicah zasebnikov praktično izobražujejo za poklic.¹⁾

¹⁾ Po podatkih statistike (Statistični letopis SR Slovenije 1972 – stran 91) je bilo 31. marca 1971 leta v delovnih organizacijah in pri zasebnikih na praktičnem pouku naslednje število učencev:

Skupaj	20.226	100 %
v družbenem sektorju	14.407	71,3 %
v zasebnem sektorju	5.819	28,7 %

Novejših podatkov ni na voljo.

Ugotovljeno je namreč, da med učenci (oziroma njihovimi zakonitimi zastopniki, če je učenec mladosten) in obrtniki v mnogih primerih niso sklenjene učne pogodbe po zakonu o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij ali pa zasebni delodajalci teh pogodb ne spoštujejo, kar gre v vseh primerih v škodo učencev.

Prav tako je ugotovljeno, da imajo nekateri zasebni delodajalci tudi po 15 učencev in da delajo nekateri samo s pomočjo več učencev, kar upravičeno vzbuja sum izkoriščanja cenene delovne sile. Pogosto se tudi dogaja, da traja učno razmerje dalj, kot je predpisano, bodisi zato, ker delodajalec ne pošlje učenca pravočasno na teoretični pouk ali pa ga šola zaradi pomanjkanja zmogljivosti v določenem času ne sprejme. Učenec je s tem prizadet glede svojega položaja in prikras pri pravicah, ki bi jih imel iz delovnega razmerja. Na te probleme opozarja večina občinskih odborov tega sindikata predvsem pa odbora Ljubljana in Maribor.

Zato bi bilo predvsem potrebno,

– da pristojni občinski upravni organ za delo dejansko zagotovi obvezno registracijo vseh učnih pogodb po določilih zakona o poklicnem izobraževanju in sklepanju učnih razmerij – kar je njihova obveznost po 30. členu tega zakona;

– da občinski upravni organi za delo dejansko nadzorujejo, to je zaostrijo nadzor nad tem, kako se izpolnjujejo z učnimi pogodbami ter z zakonom in drugimi predpisi določene obveznosti in pogoji glede praktičnega izobraževanja učencev po učnih pogodbah – kar je njihova obveznost po 44. členu citiranega zakona; pri tem naj bi posvetili posebno pozornost zahtevanim pogojem po 28. členu citiranega zakona;

– da občinski upravni organi za delo preverijo, koliko učencev imajo na praktičnem izobraževanju posamezni zasebni obrtniki, ter v upravičenih primerih uporabijo pooblastilo po 29. členu citiranega zakona in določijo največje število učencev, ki se v območju občine lahko hkrati izobražujejo pri posameznem obrtniku; doslej ni znan primer, da bi pristojni organ uporabil to pooblastilo;

– da poklicne šole povsod zagotovijo pedagoško vodstvo pri praktičnem pouku učencev, kadar je le-ta organiziran izven šolskih delavnic – kar je njihova dolžnost po določilih drugega odstavka 19. člena zakona o srednjem šolstvu;

– da Gospodarska zbornica SRS preuči vprašanje, ali ima kvalificirani delavec dovolj potrebnega znanja za popolno praktično vzgojo učencev, ki so mu zaupani, in koliko učencev lahko tak delavec hkrati vzgaja; ob tem se ponovno kaže potreba po preučitvi vloge delovodskih šol mojstrskih šol, šol za VKV kadre;

– da Gospodarska zbornica SRS preuči vprašanje upravičenosti določenih popustov pri obdavčenju obrtnikov, ki izučujejo učence, pri katerih se ne upošteva, ali gre za storitveno ali proizvodno obrt (kjer okoriščanje z delom učencev lahko prinaša velik dobiček) in koliko učencev izučuje posamezni obrtnik;

– da občinske konference ZMS, občinski sindikalni sveti in pristojni zastopniki delovnih organizacij in zasebnih obrtnikov z družbenimi dogovori uredijo vprašanja učencev v gospodarstvu in tudi zagotovijo njihova izvajanja²⁾. Umestno bi bilo, da republiška konferenca ZMS čimprej preuči vprašanje družbenega dogovora na tem področju na nivoju republike.

Republiški odbor Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije je mnenja, da brez nakazanih ukrepov ni mogoče reševati problematike učencev v gospodarstvu, ki – kot celota – predstavlja pereč družbeni problem.

2 Izven kolektivne pogodbe dela na območju Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije s kakih 2.100 delavcev v zasebnih gospodinjstvih ali tako imenovanih gospodinjstvih pomočnic (stanje 30. 9. 1972. leta po že citiranih podatkih statistike znaša 2.087 ali 13,8 % vseh v zasebnem sektorju SRS zaposlenih delavcev).

²⁾ V mesecu novembru lani je bil sklenjen družbeni dogovor o položaju učencev pri zasebnih delodajalcih in v gospodarskih organizacijah, ki so ga za območje občine Celje sklenili: Občinski konferenca ZMS Celje, ObSS Celje, Poslovno združenje „FOR MOTOR“ Celje in Poslovno združenje za trgovino „KONEKS“ Celje. Ta družbeni dogovor (ki ga bodo partnerji brez dvoma ustrezno dopolnjevali) predstavlja dokaz velike pripravljenosti za reševanje problematike na tem področju, pomeni pa tudi spodbudo drugim.

(SE NADALJUJE)

FOTO KRONIKA • FOTO KRONIKA • FOTO KRONIKA

Republiški odbor Sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Slovenije je na plenarni seji v sredo obravnaval vsebino predloga medrepubliškega družbenega dogovora o načelih usklajevanja delitve dohodka in osebnih dohodkov. Člani plenuma so se zvečine strinjali z že znanimi stališči plenuma RS ZSS o bodočem urejanju delitvenih odnosov, vendar so k tem stališčem pristavili tudi več svojih pripomb. Med drugim so menili, da bi s tem dogovorom morali zagotoviti, če bo tako potrebno, revalorizacijo vseh prejemkov iz naslova skupne porabe in materialnih stroškov, ne pa samo dnevnic, kakor je predvideno s predlogom dogovora. Po mnenju plenuma naj bi bila nadomestila za ločeno življenje izenačena z višino najnižjega osebnega dohodka. V nasprotju s stališčem plenuma RS ZSS, ki se zavzema za to, naj medrepubliški družbeni dogovor ne bi urejal vprašanja najvišjega razpona v delitvi osebnega dohodka in zaslužkov trgovskih zastopnikov-potnikov, republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije meni, naj bi v družbenem dogovoru le ostala nekatera, za vso državo sprejemljiva načelna stališča in izhodišča.

V nadaljevanju se je plenum spregovoril o izhodiščih za dajanje mnenj in soglasij k samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Plenum je pri tem izrecno poudaril, da soglasja republiškega odbora ne bo dobil noben sporazum, ki delavcem za normalni delovni učinek in polni delovni čas ne bi zagotavljal najmanj 900 din mesečno. Sicer pa sindikat delavcev industrije in rudarstva Slovenije sodi, naj najnižji osebni dohodek delavca, izhajajoč iz vseh rezultatov poslovanja, ne bi bil manjši od 1200 din.

Podrobneje o tej seji bomo poročali prihodnjič.

VELENJE

Obisk predsednika ZSJ

Prejšnji teden je predsednik Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Dušan Petrovič-Šane skupaj s podpredsednikom Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jožetom Globačnikom obiskal Rudnik lignita Velenje. Predstavniki vodstva in samoupravnih organov velenjskega premogovnika so gosta podrobno seznanili s trenutnim položajem delovne organizacije, s težavami zavoljo pomanjkanja rudarjev, čemur so krivi predvsem nizki osebni dohodki ter pomanjkanje družinskih stanovanj.

Predsednik Dušan Petrovič-Šane se je v pogovoru s predstavniki velenjskega Rudnika lignita zanimal za razreševanje problemov v premogovništvu in v energetiki ter za pobude za združevanje energetske baze. Pogovor pa je tekel tudi o uresničevanju ustavnih dopolnil ter o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela – v Rudniku lignita Velenje so TOZD že ustanovili ter o predlogu nove organiziranosti sindikatov.

Dušan Petrovič-Šane je pozneje obiskal še Slovenj Gradec, kjer se je pogovarjal s predstavniki tamkajšnjega Umetnostnega paviljona, obisk pa je izkoristil tudi za srečanje z likovnikom Jožetom Tisnikarjem. (S)

Sindikati in kadrovska politika

sabljanja ter omogočanje napredovanja delavcev po sposobnostih in delovnih uspehih, organizacija strokovnih služb za vodenje kadrovske in izobraževalne politike ter, slednjič, zagotavljanje sredstev in drugih pogojev, potrebnih za uresničevanje dogovorjenih norm kadrovske politike.

Precejšen del nalog pri izvajanju kadrovske politike je že opredeljen z veljavnimi zakoni in s posameznimi, že sprejetimi družbenimi dogovori, denimo, z dogovori o stipendiranju, otroškem varstvu, družbenem izobraževanju itd. Zato že urejenih zadev ne bi kazalo ponavljati oziroma vnovič urejevati z nastajajočimi družbenimi dogovori o kadrovske politiki. Pač pa bi dogovori o kadrovske politiki za posamezne dele te politike lahko spodbudili med organizacijami združenega dela – bodisi po panogah bodisi po območjih – interes za sklepanje samoupravnih sporazumov, s katerimi bi se dogovarjali o združevanju sredstev in strokovnih sil pri izvajanju posameznih nalog.

Predvsem zaradi takšnega pristopa k sklepanju družbenih dogovorov o kadrovske politiki naj bi le-ti vsebovali podrobnejša določila o tem, kako zagotoviti večjo demokracijo in vpliv delavcev ter družbenopolitičnih organizacij na kadrovske politiko v temeljnih organizacijah združenega dela in v širših družbenih skupnostih.

Kakšne naloge naj bi v zvezi s tem prevzeli sindikati?

Sodeč po stališčih o temeljnih nalogah sindikatov v kadrovske politiki, sprejetih na zadnji plenarni seji RS ZSS, naj bi bile naloge sindikatov predvsem v tem, da s svojim političnim delovanjem zagotovijo, da bodo družbene dogovore podpisale vse organizacije združenega dela, da bodo določila družbenih dogovorov upoštevala dejanske možnosti, da bodo sprejeta in normativno urejena v samoupravnih aktih organizacij združenega dela in da jih bodo vsi samoupravni organi tudi dosledno izpolnjevali. Sindikati naj bi se še zlasti zavzemali za to, da bo kadrovska politika skozi samoupravno-demokracijo odločanje o pravicah in dolžnostih, možnostih in perspektivah za izobraževanje in napredovanje delavcev, soodločanje pri kandidiranju in izbiranju delavcev za vodstvena in vodilna delovna mesta ter še na druge načine postala samoupravna pravica vseh zaposlenih. Prav zaradi tega si bodo sindikati tudi prizadevali za to, da bo kadrovske razvoj delovnih skupnosti in posameznikov postal trajna skrb vseh sindikalnih organizacij in samoupravnih organov v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih.

Da ne bi ostalo samo pri besedah, bodo sindikati za kršitve družbenih dogovorov zahtevali javno obravnavo ter družbeno-politične, moralne in ob težjih kršitvah tudi materialne sankcije za kršilce. —rn

RAVNE
NA KOROŠKEM

Na Ravnah na Koroškem so se v začetku tedna sestali predstavniki občinskih sindikalnih svetov iz občin Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec.

Na posvetu so predstavniki sindikatov iz vseh štirih koroških občin sklenili predlagati ustanovitev medobčinskega sindikalnega sveta, ki naj bi v prihodnje usmerjal in usklajeval dejavnost sindikatov na Koroškem. Vsak občinski sindikalni svet naj bi imel v tem medobčinskem organu po 3 člane, medobčinski sindikalni svet pa naj bi ustanovili najpozneje do konca meseca marca.

NA SKUPNI POTI

Zasedala je prva konferenca sindikalne organizacije ZP Iskra

Minuli torek je bila v Ljubljani v dvorani Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje prva konferenca sindikalne organizacije Združenega podjetja Iskra. Prisotni so ocenili prehojeno pot tako na področju sindikalnega dela kot gospodarjenja združenega podjetja, obenem pa so se izrekli o glavnih smernicah nadaljnjega razvoja. Združeno podjetje Iskra je danes najmočnejša delovna skupnost v Sloveniji, saj šteje že več kot 22.000 delavcev.

„Prva sindikalna konferenca je za nas vsekakor velik dogodek...“ je v svojem poročilu

poudaril Jože Čebela, predsednik sindikalne organizacije Združenega podjetja Iskra. „Prvič v zgodovini sindikalnega dela v našem združenem podjetju govorimo o našem delu v preteklosti in se programsko usmerjamo za jutrišnji dan...“

Iz poročila predsednika in razprave številnih delegatov smo povzeli, da je sindikalni odbor Iskre aktivno posegal na vsa pomembnejša področja družbenopolitičnega dela. Tako je tvorno sodeloval pri sprejemu statuta združenega podjetja, pri načrtovanju kadrovske politike podjetja, pri obravnavi gospodarskih planov in zaključnih računov pa pri uveljavljanju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnega dohodka, pri uveljavljanju ustavnih amandmajev itd.

V Združenem podjetju Iskra imajo ob uveljavljanju ustavnih dopolnil nekatere prednosti. S prehodom iz enotnega v združeno podjetje v letih 1965 in 1966 so namreč prenesli v Iskri

vse pristojnosti iz usmerjanja in delitve dohodka na delovne organizacije v združenem podjetju.

in s tem so v Združenem podjetju Iskra praktično že takrat zasnovali takšno samoupravno ureditev, za kakršno danes težimo ob formiranju temeljnih organizacij združenega dela. Današnji rezultati gospodarjenja kažejo, da so bile odločitve Iskre pravilne; podjetje je namreč dokončno prebrodilo krizo, saj so rezultati poslovanja iz leta v leto boljši.

Prva konferenca sindikalne organizacije Združenega podjetja Iskra pa se je med drugim izrekla tudi za smernice nadaljnjega razvoja Iskre. Plan temelji na dosedanjem razvoju podjetja, hkrati pa zasleduje razvojne cilje republiškega srednjeročnega družbenega načrta.

„Osnovni cilj nadaljnjega razvoja našega združenega podjetja – so poudarili na konferenci – je krepitev socialnega položaja proizvajalcev in razvoj širše družbene skupnosti. S formiranjem temeljnih organizacij združenega dela in posameznih asociacij predvidevamo še večjo sprostitev ustvarjalnih sil, večje poslovne učinke in s tem večjo stabilnost celotnega podjetja...“ A. Ul.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

V septembru bo minilo deset let, kar sem zaposlen v podjetju. Pred petimi leti sem dobil od podjetja stanovanje, sedaj pa bi rad spremenil delovno organizacijo. Zanima me, ali zadostuje deset let dela v podjetju, da me iz stanovanja ne more prisilno izseliti – toliko prej, ker sem se vselil v staro stanovanje? Kakšno zaščito uživa v takem primeru žena, ki pričakuje drugega otroka, je pa zaposlena v drugem podjetju? Ali lahko zavrnem razporeditev na drugo delovno mesto in ali lahko podjetje zahteva, da povrnem stroške šolanja. Ali moram ostati v podjetju toliko časa, kolikor sem se šolal? In slednjič, kdo lahko vodi službo varstva pri delu: tisti, ki je dokončal zahtevano fakulteto ali pa nekdo, ki ima večletno prakso, nima pa dokončane fakultete? N. R. – Ljubljana

ODGOVOR:

Kar zadeva stanovanje, naj povem, da ni bistveno, koliko let ste v podjetju, temveč koliko časa ste v stanovanju, ki vam ga je v uporabo dodelilo podjetje. V primeru, da boste odpovedali delovno razmerje, boste morali stanovanje zapustiti, saj je dejstvo, da ste se vselili v staro stanovanje, brez pomena. Podjetje vam lahko odpove stanovanje v treh mesecih po samovoljni prekinitvi dela. Če se ne boste izselili, lahko podjetje vašo izselitev iztoži. Nosečnost žene in majhni otroci ne vplivajo na odpoved stanovanja, lahko pa vplivajo na deložacijo po pravno-močni sodni odločbi. To pomeni, da vas po vsej verjetnosti ne bi prisilno izselili iz stanovanja, če bi bila žena noseča, ali če bi imela dojenčka. Seveda pa odlašanje deložacije ne more trajati v nedogled.

Na vprašanje, ali naj odklonite delovno mesto, ki vam ga v podjetju ponujajo, ne moremo odgovoriti, saj ni razvidno, na katerem delovnem mestu trenutno delate in kam vas podjetje želi razporediti. Zato lahko citiramo le zakonito določilo, po katerem se lahko delavca tudi brez njegove privolitve razporedi na katerokoli delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne izobrazbe, če tako narekujejo potrebe delovnega procesa, pri čemer je lahko osebni dohodek tega delavca tudi bistveno nižji. Odločilno pri presoji zakonitosti razporeditve na drugo delovno mesto je, ali se za to delovno mesto zahteva takšna izobrazba, kot jo delavec ima. Le če se zahteva nižja stopnja strokovne izobrazbe, razporeditev ni zakonita. Če neupravičeno odklonite delovno mesto, na katero vas je razporedila delovna organizacija, lahko le-ta zahteva, da povrnite stipendijo, če boste seveda odšli iz podjetja. Če pa vas podjetje razporeja na nižje delovno mesto, lahko po našem mnenju upravičeno zavrnete nastop dela, podjetje pa v tem primeru ne bi bilo upravičeno zahtevati povračila stipendije. M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

V konferenčni dvorani hotela „Jelovica“ na Bledu je bila sredi tedna dvodnevna I. seja konference sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Slovenije. Delo je vodil predsednik republiškega odbora inž. Ivan Kukovec. Na dnevnem redu je bila zanimiva razprava o nalogah, ki čakajo „živlce“ v pripravi na splošni ljudski odpor, prisostvovali smo zaključku razprave o ureditvi nočnega

dela pekov in podpisu samoupravnega sporazuma, najbolj živahno pa je bilo drugi dan ob razpravi samoupravnem in gospodarskem povezovanju kmetijstva, živilstva in trgovine v agroživilske celote (povezano s tem tudi o oblikovanju in razvijanju medrepubliškega sporazuma o agrarni politiki) ter o delavski kontroli. Beseda je stekla tudi o medrepubliškem sporazumu o politiki delitve dohodka.

Tudi za delavski nadzor ni šablon!

Kakor je pokazala razprava, za udeležence I. konference Sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Slovenije ni nejasno ali celo sporno vprašanje o vsebini, namenu in potrebi samoupravnega delavskega nadzora. Razvijanja in uveljavljanja organov delavskega nadzora ne razumejo kot razvoj posebnih kontrolnih organov, ki bi bili sila nad samoupravljanjem, temveč si akcijo za uveljavitev delavskega nadzora zamišljajo kot dosledno razredno usmeritev organov upravljanja v organizacijah združenega dela, da bi torej le-ti resnično postali delavski organi, ki bodo delovali v skladu z interesi delavcev in s tem ter sčasoma sami postali organi delavskega nadzora.

ČE IMAJO DELAVCI BESEDO, DILEM NI!

Tako kot v vseh drugih dejavnostih je seveda tudi v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Slovenije precej takih kolektivov, ki čakajo na ustrezne zakonske predpise ali pa vsaj na „recept“ s podpisom dovolj veljavnega in uglednega družbenega ali političnega organa, da bi se tudi sami konkretno lotili uresničevanja delavskega nadzora. Vendar pa je treba povedati, da iz konkretne prakse večine delovnih organi-

skemu nadzoru in njegovim organom priznani pravico pobude, skratka pravico, da sami od sebe zahtevajo razčiščenje določenih zadev, ali pa naj bi jim to pravico odrekli.

DVOJNI METER NI POTREBEN

Za kmetijstvo, živilsko in tobačno industrijo je veliko bolj kot za druge panoge gospodarjenja značilno, da ima že dolgoletne in precej razvite oblike kooperacije s sorodnimi in dopolnilnimi dejavnostmi, še posebej pa z zasebniki. V podjetjih teh panog nihče ne zanika, da kooperanti – tako tisti iz družbenega kot iz zasebnega sektorja gospodarjenja – ne bi prispevali k njihovim skupnim delovnim in poslovnim dosežkom. Zato pa je več kot zanimivo, da v kolektivih z razvitimi kooperacijskimi odnosi vendarle postavljajo vprašanje, ali je prav, da bi kooperanti v kakršnikoli obliki sodelovali v organih delavskega nadzora v podjetju, ki je nosilec kooperacije, češ da tako podjetje z njimi samo „poslovno“ sodeluje. Taka razmišljanja, tako poudarjanje omenjene dileme kaže, da gre za bolj ali manj zavesten odpor proti temu, da bi soustvarjalec poslovnega uspeha imel kakršenkoli podrobnejši vpogled v poslovanje organizacije, s katero sodeluje.

AKTUALNA TEMA

zacij te panoge le izžareva spoznanje, da je treba dileme bistriti skozi analizo lastnega dosedanjega delovanja, pri tem pa upoštevati tudi izkušnje drugih.

Izkušnje drugih na primer predstavlja tako imenovani „celjski obrazec“. Predlagali so ga tamkajšnji sindikati skupaj s podružnico SDK Celje. Njegova vsebina je prirejena tako, da zaposlenim dejansko daje razumljiv vpogled v gospodarjenje s sredstvi in rezultati dela. Ta obrazec bi bil, praktično brez sprememb in dopolnitev, sprejemljiv tudi za kmetijske delovne organizacije, za živilsko in tobačno industrijo. Zatorej je dolžnost vseh subjektivnih sil v kolektivih teh dejavnosti, da zaposlenim ponudijo tako pripravljene, dokumentirane in komentirane, seveda tudi objektivne podatke, da bi z njimi ljudi ne le seznanili z gospodarjenjem, temveč jih spodbudili tudi k razmišljanjem, ali je bilo tisto, za kar so se v podjetjih odločili, dobro in smotno, ali pa bi bilo bolje, če bi ravnali drugače. Že s tem bi samoupravni delavski nadzor v dobri meri postal konkretna vsebinska zadeva, za kakršno so delovni ljudje nedvomno zainteresirani. Če in kjer bi bilo tako, bi avtomatično, kot neumestna odpadla dokaj razširjena dilema, katere bistvo je v tem, ali naj bi samoupravnemu delav-

Čeprav je res, da v imenu samoupravnega delavskega nadzora ali v kakršnikoli drugi obliki nihče ne bi rad, razen če je prisiljen, razkrival tudi dejanskih poslovnih skrivnosti, je po mnenju udeležencev I. konference Sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Slovenije vendarle treba tudi kooperantom razkriti tisti del „poslovne skrivnosti“, ki zadeva odnose med njimi in podjetjem – nosilcem kooperacije. To pa zavoljo tega, ker morajo biti oboji – matično podjetje in kooperanti – zainteresirani za to, da „poslovna skrivnost“ ne bi pomenila krinke za slabo gospodarjenje in neodgovorno izpolnjevanje konkretnih delovnih dolžnosti odgovornih nosilcev procesov.

Jasni in čisti odnosi pri takih in podobnih zadevah pomenijo tudi osnovo, na kateri bi lahko gradili naprej in s katero bi se samoupravni delavski nadzor nad sprejemanjem in izvajanjem odločitev uveljavljal tudi izven delovnih organizacij, v krajevnih skupnostih, občinah in drugih družbenopolitičnih, samoupravnih in interesnih skupnostih. Pot uresničevanja delavskega nadzora na teh ravneh pa nedvomno vodi prek doslednega uveljavljanja načel delegatskega sistema.

—mG

O POVEZOVANJU KMETIJSTVA, ŽIVILSTVA IN TRGOVINE

Kaj bom dobil ali tudi kaj bom dal?

Blejska razprava o samoupravnem in gospodarskem povezovanju kmetijstva, živilstva in trgovine v agroživilske celote je navrgla številne zanimive predloge, zrasle iz praktičnih izkušenj – resnici na ljubo predvsem negativnih – in tehtna razmišljanja o tem, na kaj nikakor ne smemo pozabiti, če hočemo popeljati slovensko kmetijstvo iz – dokajšnje neorganiziranosti in razdrobljenosti. Prav zavest, da razdrobljenost nikomur ne koristi, da pa prinaša številne težave v proizvodnji, kar se potem z vso neusmiljenostjo pokaže v predelavi in naposled se pri založenosti trga z živili (saj kar „padamo“ iz ene krize in krize v drugo), je tudi v preteklosti botrovala številnim razmišljanjem, kako bi si z integracijami pomagali na trdnjša tla. Na žalost – sedanje ocene so pri tem dokaj nedvoumne – je bilo pri vseh teh poskusih vsega drugega več kot pa srečne roke in zdravih odnosov.

Na Bledu je bilo slišati, da si moramo najprej priti na jasno, ali so v ospredju interesi zaposlenih ali podjetništvo. Večkrat je slišati utemeljene očitke, da nimamo dolgoročne agrarne politike, kar prihaja seveda v razkorak s prav tako utemeljenimi zahtevami, da moramo na vsak način povečati kmetijski proizvodnjo, in to zavoljo naraščajočih potreb doma, „lakote“ domače predelovalne industrije na področju živilstva in možnosti izvoza kmetijskih proizvodov. V zvezi z razvojno politiko naj velja pripomba, naj bi v Sloveniji čez dve leti pridelali 85 % hrane, ki jo bomo potrebovali v republiki.

Kaj si torej obetamo od integracij na samoupravni osnovi? Predvsem več hrane, boljše založenost in urejenost trga. Toliko, če gledamo z očmi potrošnika. Proizvajalcem pa bodo integracije prinesle otipljive kadrovske, tehnološke, denarne in druge prednosti.

Kaj stoji na poti integracijam? V veliki meri tudi lokalistični interesi, ki žele zamrznjene lokalne cene, onemogočanje konkurence (v nasprotju s tem gori zelena luč za nelojalno konkurenco), monopolizem in podobni pojavi.

Posebno pozornost bo treba dati pretiranim razlikam v cenah. Slišijo se zahteve, da bodo morale banke drugače (torej bolje) upoštevati zahteve kmetijstva, čeprav je treba dodati, da so v tem primeru razmere v Sloveniji boljše kot v drugih republikah.

Če že govorimo o integracijah, imamo v mislih pred-

vsem tiste (nekateri celo trde, da drugačnih sploh ne bi smelo biti), ki bi z zdravimi odnosi in novimi poslovnimi odnosi povezovali kmeta, živilsko industrijo in trgovino. Pri tem bo treba odpraviti prav vsake oblike medsebojnega izkoriščanja, utemeljiti skupno odgovornost za naložbe in se seveda tudi sprijazniti s tem, da bodo tvegane „nosile“ na svojih plečih vsi člani „družine“.

Če bi izhajali iz pričakovanj, ki smo jih na kratko orisali v prejšnjem odstavku, bi morali reči, da – tako je bilo slišati na Bledu – se povezovalna gibanja v posameznih regijah razvijajo vse preveč počasi.

Zakaj je tako? Odgovor se po vsej verjetnosti skriva v tem, da o integracijah razpravljajo predvsem v zaprtih krogih, delavci pa vedo o njih zelo malo ali nič. Tudi kmetje spremljajo govorice o integracijah z nezaupanjem, ker imajo pač slabe izkušnje. Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi za manjše zadruge. Nezaupanje – nekaj ga gre seveda tudi na rovaš izredno skopih informacij in pomankljive javne razprave s potrebno „oborožitvijo“ argumentov – je povsem razumljivo že zato, ker je skoraj po pravilu v senci prav tisto, kar naj bi bilo v ospredju čisti odnosi med proizvodnjo, predelavo in trgovino.

Dokaj značilno je v takih odnosih ravnanje velikih podjetij. Pravijo, majhni bodo že prišli k nam, ko bodo stiski. Majhni so seveda pozorni samo še na to, da jih ne bi kdo „požrl“. Očitno je, da v takem vzdušju o zdravih integracijah ni moč govoriti. Prav zato so zahteve po temeljitih razpravah na temo TOZD več kot razumljive.

Na Bledu je naletel na odobravanje predlog, naj ne bi dajali preveč prostih rok-zonglerjem z ekonomiko. Dobro bi bilo, če bi gospodarska zbornica in zadružna zveza skupaj pripravili tehnično dokumentacijo, nakar bi sindikat bolj s čisto vestjo podprl integracijske težnje. Na sploh je bilo slišati mnenje, da bodo delavci bolje razumeli, zakaj so potrebne integracije in kakšne naj bi bile, kot pa direktorji in drugi dejavniki zaprtih poslovnih krogov.

Posebej smo si zapomnili misel, da bi kazalo odvzeti domovinsko pravico večnemu vprašanju, ki se pojavlja v pogovorih o integraciji: Kaj bom dobil? Dobro bi bilo, če bi najprej vsak povedal, kaj bo prinesel v združeno gospodarstvo.

IGO TRATNIK

NIČ VEČ NOČNE PEKE

Slovenski peki so naposled dočakali svoj dan, ko so si segli v roke in rekli: „Nič več nočnega dela!“ Predstavniki velike večine slovenskih pekarn so namreč na Bledu podpisali samoupravni sporazum o novi razporeditvi delovnega časa v pekarstvu in slašičarstvu. Prav gotovo najvažnejši člen določa, da je prepovedana nočna dela med 22. in 4. uro zjutraj. Na samoupravnem sporazumu je 38 podpisov, manjka jih torej še trinajst. Za enkrat so se vzdržale podpisa predvsem nekatere manjše pekarnice in ljubljanske Pekarna Center, vendar je videti, da gre bolj za zamudo kot kategoričen „ne“.

Peki zdaj pričakujejo, da bodo po trošniki in trgovina z razumevanjem sprejeli prehod na pretežno dnevno peko. Naposled je res, da ne moremo predvsem zaradi ohranjanja tradicije (zjutraj morajo biti sveže žemlje!) zavreti izboljšanja delovnih pogojev v pekarstvu. Poznavalec razmer pripisujejo samoupravnemu sporazumu velik pomen, tudi zato, ker presegla ozke okvire stroke. Pravijo namreč, da bo pospešil urejanje podobnih vprašanj tudi v drugih gospodarskih panogah.

I. T.

STANE PIRNAT, Planika: Velik problem kranjskega gospodarstva je pomanjkanje vseh vrst delavcev. Skupaj s Pekom vzgajamo potrebne kadre v srednji usnjarski šoli. Naše podjetje je letos namenilo za vzgojo kadrov 900 tisoč dinarjev.

TINE KLEMENČIČ, Sava: Zaradi ekstenzivnega načina gospodarjenja bomo morali v naši občini v bodoče zelo smotno razporediti naše sile. Veliko delavcev dela v zelo slabo produktivnih in akumulativnih panogah. Te bo treba preusmeriti v bolj donosno proizvodnjo.

POLDE MRAK, Iskra: Srednje-ročni program razvoja kranjske občine je sicer pripravljen v redu in realno prikazuje stanje ter možnosti. Vendar sodim, da je za delavce, neposredne upravljavce, ki morajo o tem tudi povedati svoje mnenje, napisan v preveč strokovnem jeziku in da ga ne razumejo dovolj.

KORBUN PAVLE, letališče Ljubljana - Pula: Izredno hiter razvoj letalskega prometa v svetu odpira znatne možnosti tudi za naše letališče. Potrebna pa bodo velika sredstva, da bi sledili razvoju letalskega prometa, da bi se nam ne dogajalo, da bodo letala pristajala na sedanjih letališčih. Teh sredstev pa podjetje samo v celoti ne bo zmoglo, zato bo potrebna pomoč družbene skupnosti.

FRANC BOHINC, občinski sindikalni svet Kranj: Opozoriti bo treba pristojne organe v občini in republik, da kranjsko gospodarstvo za enaka vlaganja znatno hitreje vrača vložena sredstva, da ustvarja več, kot bi lahko ustvarilo gospodarstvo kje drugje.

ING. MILOŠ KUS, KŽK Kranj: Možnosti za razvoj kmetijstva so res omejene, zaradi vedno večjih potreb po kmetijskih pridelkih pa ga bo potrebno intenzivirati. Kranjsko kmetijstvo je sposobno pridelati velike količine pridelkov in hrane, vendar potrebuje za to pomoč družbe, da se modernizira.

Čeprav na Slovenskem še vedno doživljamo socialno preobrazbo prebivalstva, je bil v kranjski občini končan ta razvojni program že do 1960. leta, vendar ob zemljiško razdrobljenih in večinoma neustrezno opremljenih kmetijah. Z odpiranjem novih delovnih mest, predvsem v industriji, pa tudi v drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih, je priseljevanje v Kranj naraščalo do 1965. leta, od leta 1970 dalje pa je presenetljivo hitro upadalo. Posledica tega je bilo razmeroma hitro naraščanje zaposlovanja od leta 1960 do leta 1970, ki je znašalo 2,8 % letno, medtem ko se je zadnja leta povečevalo

ustvarjeni družbeni proizvod prvič pod republiškim poprečjem, in sicer za 7,4 %, leta 1970 pa je bil celo za 16,5 % pod slovenskim poprečjem! Vendar pa je bil narodni dohodek na prebivalca leta 1965 23,8 %, leta 1970 pa le še za 11,2 % večji od republiškega poprečja. V letih po prvi gospodarski reformi se je vse bolj stopnjeval tudi problem produktivnosti, ki se je zlasti zaostiril v zadnjih dveh letih. Navsezadnje ni to nič presenetljivega, saj je produktivnost naraščala za tretjino počasneje kot poprečno v Sloveniji, zato je vzporedno s tem zaposlovanje veliko bolj kot v ostalem slovenskem prostoru vplivalo na

PRVI ZBOR SAMOUPRAVLJAVCEV KRANJSKE OBČINE

Vse sile za hitrejši gospodarski in družbeni razvoj

Kranjska občina zaostaja za slovenskim povprečjem v razvoju gospodarstva, kjer so ključni problemi ekstenzivno gospodarjenje, pomanjkanje strokovnih kadrov in nizka produktivnost ● Rešitev teh problemov je v pravilnem investiranju, integriranju gospodarstva in ne nazadnje v doslednem uresničevanju ustavnih dopolnil

Minulo soboto je bil v Kranju prvi zbor samoupravljalcev kranjske občine. Zbor je nedvomno prelomnica v naši samoupravni praksi, začetek postopnega uresničevanja tistega dela ustavnih dopolnil, ki pomenijo novo in predvsem drugačno samoupravno organiziranje v občinah in družbenopolitičnih skupnostih.

Čeprav vtisi s tega zbora še niso urejeni, niti ni moč govoriti o rezultatih sklepov, sodimo, da je zbor vendarle uspel. Na njem je tekla zelo konstruktivna razprava, ki je pokazala, kje je kranjsko gospodarstvo in stopnja razvoja družbenega standarda. Sprejeli so podrobne zaključke o poteh k hitrejšemu napredku. Ti zaključki bodo napotilo za akcijo v družbeno političnih skupnostih, samoupravnih organov v delovnih in družbeno političnih organizacijah, svoje mesto pa bodo dobili, tako so se na zboru samoupravljalcev dogovorili, v vseh dokumentih, ki bodo zadevali gospodarski in družbeni razvoj kranjske občine.

V razpravi so delegati, udeleženci zbora samoupravljalcev, razkrili glavne slabosti v gospodarstvu in družbenem standardu v kranjski občini. Glavni problemi, s katerimi se mora otepati gospodarstvo, so slaba produktivnost mnogih panog, izjemno slaba kadrovska struktura zaposlenih in investiranje, ki je do sedaj, gledano dolgoročno, še slabšalo položaj gospodarstva.

DANAŠNJE ZAOŠTAJANJE OPOZORILO ZA JUTRI

Spričo dejstva, da kranjsko gospodarstvo v marsikateri primerjavi zaostaja za poprečnimi rezultati slovenskega gospodarstva, so se na zboru samoupravljalcev kajpak zavzemali za to, da bi v naslednjem obdobju, tja do konca leta 1975 in tudi še kasneje (kajti vsega v tem času prav gotovo ne bo moč doseči, kljub ugodnim kazalnikom zadnjih dveh let) skušali dohiteti poprečje rasti slovenskega gospodarstva.

Za to bodo potrebna večja vlaganja, saj bo rast kranjskega gospodarstva morala biti nekaj hitrejša od poprečne stopnje rasti v Sloveniji. Jasno je, da bo treba skrbno izbirati, v katere gospodarske veje bodo v kranjski občini vlagali sredstva, da se bodo kar najhitreje vračala in kar najhitreje dajala rezultate. Pri tem ne gre samo za vlaganje v industrijo, pač pa tudi v razvoj kmetijstva, terciarnega sektorja, v trgovino, gostinstvo in tudi v razvoj obrti, kjer je moč s sorazmerno majhnimi vlaganji doseči ugodne gospodarske rezultate. V industriji pa se bo treba mnogo bolj kot v preteklem obdobju posvetiti modernizaciji proizvodnje.

Ob tem so delegati na zboru opozorili na veliko po-

manjkanje delovne sile na Gorenjskem, spričo katere bo nujno treba skrbeti za večjo proizvodno učinkovitost gospodarstva.

Izredno pereče je vprašanje strokovnih kadrov. Teh kranjskemu gospodarstvu močno primanjkuje, to pa se kajpak pozna v slabi storilnosti, ekstenzivnem načinu gospodarjenja itd. Problem se začneja že v osnovnih šolah, zaostri pa se v srednjih in zlasti poklicnih šolah, katerim primanjkuje modernih prostorov, učil in metod pouka. Dejstvo je, da je že v osnovni šoli usmerjanje učencev v poklice izredno slabo organizirano, to pa se kaže kasneje, ko nekatere poklicne ali visoke šole dajejo preveč, druge pa premalo kadrov. Na tem področju bo treba čimprej povečati materialno bazo šolstva, zlasti srednjega, pri strokovnih šolah pa naj se bolj čuje glas in čuti vpliv delovnih organizacij. Če teh in nekaterih drugih ukrepov ne bodo v kranjski občini uresničili, se bo kadrovska struktura v podjetjih še poslabšala.

PODPORA INTEGRACIJSKIM PROCESOM

Na zboru so podprli tudi integracijske procese, saj je prav razdrobljenost gospodarstva pogosto vzrok za slabe rezultate. Ob tem so se delegati zavzeli za to, da bi družbeno politično ocenili delo odgovornih posameznikov, ki dosedaj niso delali v skladu z družbenimi cilji, politiko ZK in priporočili ter programi občinske skupščine.

Vseh prizadevanj za stabilizacijo in preusmeritev gospodarstva ne bo moč uresničiti v ozkih okvirih kranjske občine, temveč mnogokrat v sodelovanju s sosednjimi družbenopolitičnimi skupnostmi, povezati pa se bo moralo kranjsko gospodarstvo bolj kot dosedaj z gospodarstvom v republik, sosednjih republikah in tudi preko meja. Posebej so delegati poudarili pomen usmeritve v izvoz, kjer so že dosedaj dosegli dobre uspehe.

Na koncu razprave so poudarili, da bo treba pritegniti vse delovne ljudi k naporom za hitrejši družbeni in gospodarski napredek občine. Delovnemu človeku bo treba približati uspehe njegovega dela in mu omogočiti, da o njih samostojno odloča, tako kot to predvidevajo ustavna dopolnila. Prav njihovo dosledno uresničevanje pa daje čvrsto osnovo za uspešno reševanje nakopičenih problemov.

Z zbora samoupravljalcev so poročali:
Tekst: Boris Rugelj in Ivan Virnik
Foto: Andrej Agnič

V »zgornjem domu« — vendar...

Kranjska občina sodi po razvitosti med slovenskimi občinami v »zgornji dom«, v prvo tretjino ● Za razliko od nekaterih drugih občin, tistih z novo industrijo in z velikimi možnostmi za nadaljnji razvoj turizma, kranjsko občino pestijo težave zavoljo relativno počasnejše gospodarske rasti

v slovenskem gospodarstvu za dobro polovico počasneje.

Kranjska občina je spričo pospešenejšega priseljevanja vsa leta doslej držala korak s Slovenijo. Po vrednosti družbenega proizvoda in številu zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva se je prebela celo na republiški vrh, na peto in šesto mesto. Precej drugačno mesto pa ima kranjsko gospodarstvo glede na družbeni proizvod na zaposlenega. Pred osmimi leti je bilo v Sloveniji na 12., leta 1970 pa na 22. mestu (!), glede na narodni dohodek na prebivalca pa leta 1965 na 8. in leta 1970 na 16. mestu v republik! Na dlani je, da v zadnjih letih ni prišlo do sprememb v položaju občine v kvantiteti; k temu so veliko botrovali razmere, ki so preprečile zagotovitev večje storilnosti na zaposlenega delavca.

Prvi resni »opomin« je kranjsko gospodarstvo doživelo leta 1965, ko je bil

rast družbenega proizvoda, organizacija in kadri pa veliko manj, kot je bilo sicer pričakovati.

Potemtakem je napredek kranjskega gospodarstva sponel do danes pretežno na delovnih rokah, veliko manj pa na novih investicijah in modernizaciji proizvodnje. Kranjčani vidijo svoj problem v doslej premajhnem investiranju glede na družbeni proizvod, v premalo odločni usmerjenosti vlaganj in v premajhni izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti.

Prav imajo, ko zatrjujejo, da je za učinkovito gospodarjenje potrebno predvsem dvoje: ustrezna organizacija in povezanost gospodarstva. Tega se v gorenjski metropoli danes še kako zavedajo, saj ne pozabljajo, da je problem prevelikega vpliva zaposlenosti na razvoj družbenega proizvoda, ki se odraža v nizki storilnosti na zaposlenega delavca, Ahilova peta v gibanjih celotnega gospodarstva občine.

HENRIK PETERNEŠ, Iskra: Neurejene razmere v šolstvu so krive za zelo slabo kadrovsko strukturo v kranjskem gospodarstvu. Strokovno šolstvo je zanemarjeno, nekatere šole pa dajejo posameznih profilov preveč, drugih pa premalo, kar kaže na slabo usmerjanje otrok v srednje šole.

RADO PAVLIN, osnovna šola France Prešeren: Problemi nastajajo že v osemletkah. Že tu nam primanjkuje pedagogov. Kako bo šele v šolah, ki jih bomo zgradili nanovo... TIS se zavzema za podeljevanje štipendij že v osnovnih šolah za učence, ki bi šli na pedagoško akademijo, vendar ostajajo neizkoriščene.

JOŽE COPEK, Sava: Eden osnovnih problemov družbenega standarda je pomanjkanje stanovanj. Dovolj nam jih ne zagotavlja niti srednje-ročni program gradnje stanovanj. Problematične so tudi vzgojno varstvene ustanove, od kod naj vzamemo sredstva za gradnjo novih vrtcev, za pokrivanje potreb po njih?

ANICA MUGERLI, Iskra: Širšo družbeno skupnost bi opozorila na velik problem, ki tare matere z otroki in predlagam, da se začne hitreje reševati. Gre za otroško varstvo, ki je v naši občini sila pomanjkljivo in katerega kljub samoprispevku, kot kaže, ne bo mogoče zadovoljivo rešiti s sedanjim tempom gradnje varstvenih ustanov.

ANDREJ OGRIZ, delegat obrtnikov: Obrt je pomanjkljivo obravnavana. Zasebni sektor je dobil kaj malo družbene pomoči, tako pri davčinah, kreditih za razvoj ali glede novih lokalov za širjenje obrtne dejavnosti v novo nastalih soseskah.

MARJAN STRNIŠA, Tekstil-indus: Sodim, da bi morala podjetja obenem z uresničevanjem razvojnih načrtov priskrbeti tudi sredstva za gradnjo stanovanj. Pri nas smo v dvomih, kako bi, spričo vsesplošnega pomanjkanja delovne sile uresničili razvojni načrt do leta 1975. Bojimo se namreč prelivanja delovne sile iz slabše akumulativnih podjetij (kjer so tudi OD nižji) v bolj stoječa podjetja.

Poziv sindikatov

Novo ustanovljena Evropska sindikalna federacija, ki združuje kakih 29 milijonov članov, je 16. februarja pozvala voditelja sveta, da storijo vse za udržitven svetovnega monetarnega sistema. Organizacija v svojem apelu opozarja, da bi se v bližnji prihodnosti lahko razbohotila nova monetarna kriza, ker bistveni problemi v monetarnem sistemu niso rešeni. Konfederacija poziva vlade in mednarodni monetarni fond, da zagotovijo zaščito delovnih mest in dohodka ter čimprej najdejo rešitev iz krize. Apel tudi poziva k uvajanju ukrepov za preprečevanje monetarnih špekulacij in za uvedbo mehanizma za kontrolo gibanja kapitala.

Zelena luč za tesnejše sodelovanje

Na zadnji seji komisije za mednarodno sodelovanje Sveta zveze sindikatov Jugoslavije so člani obravnavali sodelovanje jugoslovanskih sindikatov s sindikati vzhodnoevropskih socialističnih držav. Iz razprave, ki ni zajemala samo vprašanja dvostranskega sodelovanja, temveč tudi oceno številnih zanimivih procesov v sindikalnem gibanju socialističnih držav, povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev in misli.

Gotovo je najpomembnejša ugotovitev, da je izvajanje ugodarskih reform v socialističnih državah Evrope prineslo veliko sprememb, ki so vplivale na vlogo in naloge sindikatov. Med drugim je bilo tudi zastavljeno vprašanje o odnosih med sindikatom in partijo, sindikatom in državo, sindikatom in upravo

planskega gospodarstva, celo nasprotno, te reforme naj bi z vnašanjem elementov večje ekonomske racionalnosti samo okrepile obstoječi sistem, da bi bil sposoben slediti sodobnemu razvoju proizvodnih sil v svetu. S tem v zvezi so bile razprave o spremembi vloge sindikatov motivirane predvsem s težnjo za uresničitev ekonomskih reform.

V Sovjetski zvezi, Nemški demokratični republiki, Bolgariji, ČSSR in Mongoliji ni prišlo do bistvenih sprememb v odnosih med sindikatom in državo. Določene spremembe pa lahko zasledimo v zadnjih letih na Madžarskem in na Poljskem ter deloma v Romuniji. Gre predvsem za spremembe na področju proizvodnih odnosov, za utrjevanje politike nagajevanja po delu, na področju delovnih odnosov in pri strokovnem izobraževanju. Značilni za te države so elementi partnerskega odnosa med sindikati in državo, kar se odraža predvsem v kolektivnih pogodbah ali v skupnem obravnavanju gospodarskih in družbenih vprašanj z določeno delitvijo nalog med sindikati in državnimi organi. Gotovo gre za številne in zanimive spremembe, ki pa v bistvu niso spremenile vloge sindikatov v teh državah niti odnosov v mednarodnem sindikalnem gibanju.

Kar zadeva sodelovanje jugoslovanskih sindikatov s sindikalnim gibanjem v socialističnih državah Vzhodne Evrope, je treba ugotoviti, da se značaj in vsebina medpartijskih in državnih odnosov med njimi in Jugoslavijo odločno odraža tudi v odnosih in sodelovanju med Zvezo sindikatov Jugoslavije in sindikati teh držav. V obdobju od maja 1969. leta dalje so se sindikalni odnosi s temi državami postopoma izboljševali, posebej pa so napredovali stiki s sindikati Romunije in Madžarske. Za odnose z madžarskimi in romunskimi sindikati je značilna dokaj odprta in obojestransko koristna izmenjava informacij in mnenj o aktualnih gospodarskih in političnih gibanjih ter o vlogi in nalogah sindikalnih organizacij. V tem sodelovanju so zajete najrazličnejše oblike sodelovanja od kulturne izmenjave do izmenjave predavateljev, organizacije skupnih seminarjev ipd. Gotovo so v prihodnje treba izkoristiti čedalje večje možnosti za sodelovanje tudi z drugimi sindikalnimi organizacijami v socialističnih državah.

Zveza sindikatov Jugoslavije si bo prizadevala razvijati take oblike sodelovanja, ki bodo najbolj koristne in zanimive za delovne ljudi, hkrati pa se bo zavzemala za take odnose, ki bodo temeljili na načelih enakopravnosti in neuvrčenosti v mednarodnem sindikalnem gibanju.

A. Š.

PREDSTAVLJAMO VAM

SINDIKALNO GIBANJE V AFRIKI

Južno od Sahare delujeta dve afriški regionalni centrali. To sta „Vseafriška sindikalna federacija“ in „Afriška sindikalna konfederacija“. Ker gre za pomembni mednarodni sindikalni centrali na afriškem kontinentu, ju nameravamo v nekaj stvkih predstaviti.

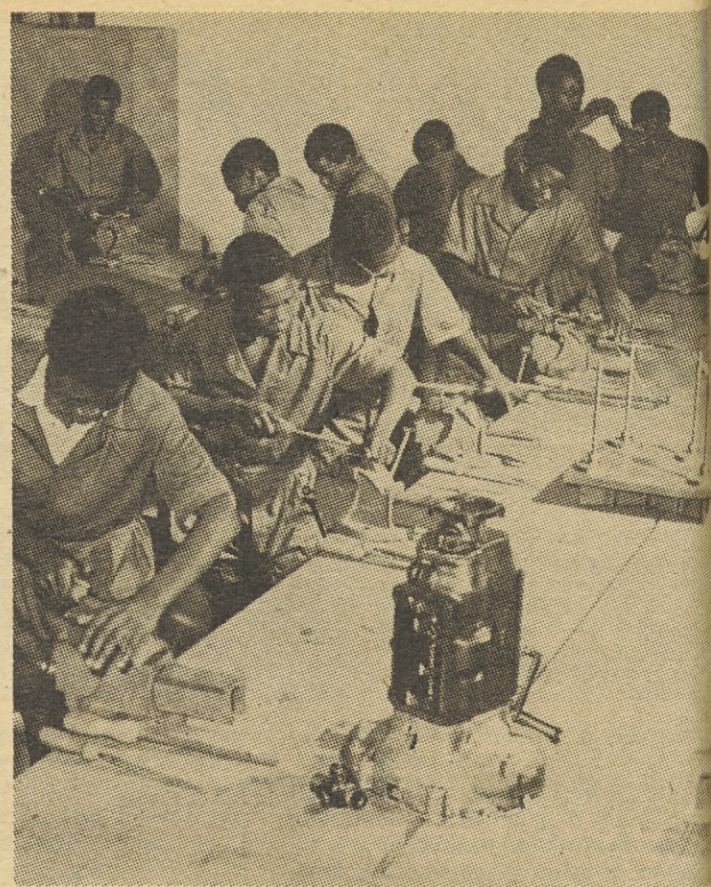
VSEAFRIŠKA
SINDIKALNA
FEDERACIJA-AATUF:

Ta organizacija je bila ustanovljena na konferenci v Casablanci 1961. leta, ki so ji prisostvovali predstavniki 45 sindikalnih organizacij 34 afriških dežel. Konferenca je bila sklicana po dveh letih priprave in z namenom, da bi se v duhu panafriske ideje oblikovala enotna afriška sindikalna organizacija. V Ustanovni listini organizacije je zapisano, da organizacija predstavlja neodvisno, enotno, osvobodilno delavsko gibanje; njena naloga je, da podpira boj afriških delavcev proti kolonializmu, neokolonializmu, imperializmu, fevdalizmu in da se bori proti vsem oblikam izkoriščanja človeka po človeku; organizacija bo neodvisna od vlad in političnih partij in ne bo dovolila tujim sindikalnim organizacijam, da bi se vmešavale v sindikalno gibanje v Afriki.

Formiranje take enotne in avtonomne afriške organizacije je naletelo na ogorčeno nasprotovanje, zlasti na Zahodu. Kot reakcija na ustanovitev te napredne organizacije je bila že

januarja 1962 ustanovljena rivalna Afrika sindikalna konfederacija — ATUC. Pomemben dogodek v delu panafriske sindikalne federacije je bil njen 4. kongres 1971 v Kairu. Ta kongres je predstavljal poskus afriških sindikatov, da bi v razmerah vse večje agresivnosti imperializma in kolonializma utrdili svoje vrste na načelih avtonomnosti in neuvrčanja. Ta kongres je potrdil usmeritev AATUF, da morajo sindikati uskladiti svojo vlogo z razmerami v lastnih deželah. V deželah, ki so še pod kolonialno nadvlado ali pod rasistično diktaturo, morajo sindikati poleg boja za boljše življenjske in delovne razmere delavcev sodelovati tudi v osvobodilnih gibanjih. V deželah, ki imajo samo formalno neodvisnost, naj bi bila glavna naloga sindikatov organiziranje in združevanje delavcev za obrambo njihovih življenjskih in delovnih razmer, prav tako pa tudi boj za večje sindikalne svoboščine in demokratične pravice. V deželah, ki vodijo antiimperialistični boj, pa se morajo sindikati boriti za ohranitev enotnosti in borbene sposobnosti ter za napredek pri upravljanju in večji udeležbi delavcev.

Pritiski neokolonializma in najrazličnejši zunanji vplivi na afriškem kontinentu so se negativno odrazili tudi v razvoju in dejavnosti AATUF. Od tod tudi pogoste resne krize, ki se danes spremljajo delo te orga-

Industrializacija je prvi imperativ sodobne Afrike, ne samo zato ker bi se prostrana celina rada izvila iz polkolonialnih odnosov. Geslo „svoboda“ je sicer izpisano v ustavih in na zastavah, toda kolonialni gospodje. Industrializacija v Afriki prav gotovo zanima tudi družboslovce. Seveda ne zaradi količine in kvalitete strojev, zanimajo ga ljudje, ki stoje ob njih. In zastavlja si vprašanje kdaj bo delavec, proletarec, ta edina resnična revolucionarna sila začel krojiti usodo afriških dežel?

nizacije. Toda kljub vsemu AATUF danes še vedno združuje najbolj napredne afriške sindikalne organizacije in si prizadeva uresničiti afriško sindikalno enotnost na naprednih izhodiščih.

AFRIŠKA SINDIKALNA
KONFEDERACIJA ATUC:

Kot smo že omenili, je bila ATUC ustanovljena 1962. leta kot reakcija na ustanovljeno vseafriško sindikalno federacijo. Organizacijo tvorijo v večini sindikati, ki so prozahodno usmerjeni in so zvečine vključeni v Mednarodno konfede-

racijo svobodnih sindikatov. Če analiziramo stališča obeh največjih afriških mednarodnih sindikalnih organizacij, lahko opazimo precejšnjo podobnost in celo identičnost. Največje razlike je opaziti v zvezi s problemom pripadnosti mednarodnim sindikalnim centralam ter odnosa do boja proti neokolonializmu, ki je v dokumentih ATUC občutno manj poudarjen. V zadnjih letih se je ATUC močno pasivizirala in v njenem imenu ponavadi govorita dve najmočnejši sindikalni organizaciji iz Konga — Kinshase in Nigerije.

Dileme britanskih sindikatov

Z vstopom Velike Britanije v evropski skupni trg so se začele številne težave na gospodarskem in socialnem področju, saj je znano, da se je laburistična stranka in tudi sindikalno gibanje močno upiralo pridružitvi otoka k evropski gospodarski skupnosti. Britansko sindikalno

gibanje tako danes preživlja najtežje čase od začetka svojega obstoja. Britanski sindikati se zdaj morajo vse bolj direktno konfrontirati z vlado. V glavnem gre za vprašanje kako preprečiti inflacijo. Obstajata samo dve možni rešitvi: prva je striktna kontrola plač in cen, in sicer

v tem smislu, da se na tržišču omeji monopol vseh sil. Toda monopolistično moč uživajo tako sindikati, ki dajajo na razpolago delovno silo, kot na drugi strani velike industrijske trdnice, ki proizvajajo potrošne dobrine.

Drugi način, kako preprečiti

inflacijo, je stroga kontrola količine denarja v obtoku. Vendar bi to pomenilo visoko stopnjo nezaposlenosti za določeno obdobje. Jasno je, da so sindikati proti uporabi drugega načina. Njihovi predlogi predvidevajo prisilno kontrolo cen, toda po drugi strani tudi odpravo zahtev za povečanje plač.

V britanskem sindikalnem gibanju so vse bolj pogosti glasovi o generalni stavki. Toda generalna stavka bi izzvala hude posledice v političnem smislu, bržčas tudi nove splošne volitve. Toda sindikati, ki v bistvu tvorijo jedro laburističnega gibanja, bodo gotovo temeljito premislili, ali je vredno tvegati — pač zavoljo posledic, ki bi jih povzročile splošne volitve.

Kljub terorju vre

Delavske komisije predstavljajo masovno družbenopolitično gibanje španskih delavcev ● Samo lani je bilo v Španiji več kot 1.000 političnih procesov

Špansko delavsko gibanje z veličastno tradicijo državljanske vojne nam je sicer dobro znano, tu in tam dobimo tudi novice o številnih stvkih, študentskih nemirih in drugem. Vse bolj jasno je, da Francova diktatura ne bo več dolgo obstajala in da se s tem odpira pred naprednim španskim delavskim gibanjem, zlasti pa komunistično partijo Španije obdobje ne samo priložnosti, temveč obdobje težkega dela. Eden od dejavnikov, ki so odločilni v sedanjih in prihodnjih prizadevanjih, so tudi sindikati, le-ti nosijo specifično ime — delavske komisije.

Delavske komisije predstavljajo masovno družbenopolitično gibanje španskih delavcev, ki se poslužujejo legalnih in nelegalnih oblik delavskega boja. Komisije delujejo po vsej Španiji, njihove osnovne organizacije pa so v podjetjih. V vsaki industrijski veji imajo koordinacijske centre, medtem ko so

lokalne organizacije in organizacije po vejah industrije podrejene ustreznim teritorialnim komisijam. Za območje celotne Španije deluje nacionalni koordinacijski center delavskih komisij.

Delavske komisije v svojem boju ne zahtevajo samo ekonomske, temveč tudi politične spremembe. Da bi ilustrirali moč in dejavnost delavskih komisij, lahko navedemo, da je pred nedavnim stavkalo v tovarni SEAT 24.000 delavcev, približno enako število delavcev je zajela tudi stavka asturijskih rudarjev, v stavki gradbenih delavcev pa je sodelovalo celo 100.000 delavcev. Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti, da delavsko gibanje v Španiji spremlja hud pritisk frankističnega režima, da so represalije izredno ostre, saj policija pogosto strelja na delavce, da o zapiranju delavcev in delavskih voditeljev sploh ne govorimo. Samo v minulem letu je bilo v Španiji

več kot 1000 političnih procesov — že ta številka pove vse o težavnosti boja španskega delavskega razreda.

KDO ODHAJA NA TUJE?

Po podatkih iz študije dr. Nikolića, direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje, v kateri analizira izobrazbo naše ekonomske migracije, jih je od skupnega števila migrantov več kot petina — to je 150.000 — šolan. Od tega so na prvem mestu agronomi: približno 10 kompletnih šolanih generacij! Od 150.000 šolanih zdomcev jih je največ iz Hrvaške, kjer znaša stopnja odselitve 9,6; to pomeni, da je že vsak deseti strokovnjak zaposlen v tujini. Največ strokovnjakov pa „izvaža“ Slovenija, saj jih je med zdomci kar tretjina.

Vprašanje migracije zato vsekakor zasluži pozornost družbe; odhajanje šolanih ljudi je namreč postalo zapleten gospodarski in družbeni problem ne le zato, ker odhajajo delavci iz takšnih poklicev, kjer jih primanjkuje, temveč tudi tisti, ki so nosilci tehnološkega napredka.

podjetja predvsem v zvezi z zaščitno in vzgojno funkcijo sindikatov. Z gospodarskimi reformami so želeli v teh državah zagotoviti intenziviranje proizvodnje ter modernizirati upravljanje gospodarstva. Zanesljivo pa te reforme niti v konceptualnem niti v praktičnem smislu niso pomenile odstopa od sistema državnega

● BEOGRAD

Skrbi zdomcev

Naši delavci, zaposleni v tujini, so na sestanku v mestnem sindikalnem svetu Beograda pred nedavnim opozorili na skrbi, ki jih tarejo. Tako so omenili slabe možnosti za zaposlitev v domovini. Samo v Beogradu čaka na zaposlitev 20.000 ljudi. Med njimi je mnogo mladih, saj delovne organizacije iščejo predvsem starejše, izkušene. Zaskrbljujoče je tudi nereseno vprašanje varstva in vzgoje otrok — samo v Zahodni Evropi je 50.000 otrok jugoslovanskih delavcev. Med njimi jih veliko živi v izredno neurejenih razmerah, v domovini pa na stotine tisočev otrok čaka na starše, ki delajo v tujini. Slaba obveščenost o dogajanju v domovini, pomanjkljiva pravna pomoč ter nereseno stanovanjsko vprašanje — to so skrbi, ki najpogostejše tarejo naše zdomce zlasti pred povratkom v domovino.

TE DNI
SO REKLI

Predsednik Tito v intervjuju za zagrebški „Vjesnik“:

Italija je, mislim, na drugem mestu v naši gospodarski menjavi. To je za obe državi zelo pomembno in mislim, da italijanska vlada ne bi prav lahko žrtvovala teh odnosov, ki so koristni tako za Italijo kot za Jugoslavijo. Ne verjamem, da bi bila to pripravljena žrtvovati zaradi skupin irendentistov, ki poskušajo podkupiti nekatere naše ljudi, jih kupiti s pokojninami. Take reči se dogajajo tudi na Bujkem in naši ljudje se upirajo, ker ne moremo dovoliti, da bi nam naše ljudi na našem ozemlju odnajevali.

To sem hotel povedati. Ni me strah, da bi te klike lahko dosegle kak uspeh. Jugoslavija je močna skupnost in vsi naši narodi želijo ohraniti vsako našo mejo, vsako ped naše zemlje. Jugoslavija ni več tisto, kar je bila pred vojno; to je druga Jugoslavija. Takšni negativni elementi samo kvirajo odnose med državama in vladama, in to moramo preprečiti.

Zelimo, da bi imeli z italijansko vlado in z italijanskim ljudstvom dobre odnose. Večina italijanskega ljudstva s simpatijami gleda na Jugoslavijo. Milijoni in milijoni italijanskih in naših ljudi hodijo čez mejo. To sploh ni meja, to je zdaj most med državama, med italijanskim narodom in narodi Jugoslavije. Nič drugega ne zahtevamo kot to, da spoštujejo pogodbe, ki so bile sklenjene tako z Italijo kot z Avstrijo. In mi bomo storili vse, da tudi pri nas ne bomo nikomur dovolili, da bi nam kvaril odnose, ki so že toliko let zelo dobri in prijateljski tako z Italijo kot z Avstrijo.

Avstrijski vladi smo očitali tudi zaradi tega, ker ni storila tistega, kar smo pričakovali, ker ni preprečila raznim diverzancam, da bi čez njeno ozemlje prihajali v Jugoslavijo. Sodim, da razen navedenih problemov ni nobenih drugih problemov, ki bi nakazovali, da gre za kako poslabšanje odnosov med nami.

JOŽE TEPINA, namestnik republiškega sekretarja za finance, na zasedanju delegatov občin:

Nominalni družbeni proizvod se bo glede na minulo leto povečal za 21 %, družbene obveznosti gospodarstva pa naj bi se v isti primerjavi povečale za 7 %. Takšna rast družbenega proizvoda po eni strani, po drugi strani pa občutno manjša rast družbenih obveznosti pomeni, da se bo delež gospodarstva v delitvi razpoložljivega bruto dohodka povečal od 82,3 %, v letu 1972 na 84,3 % v letu 1973 ali za kakih 733 milijonov dinarjev. Če k temu dodamo zadrževanje rasti celotne mase nominalnih osebnih dohodkov v gospodarstvu na približno ravni 114 glede na lansko leto – pomeni to dodatnih 807 milijonov dinarjev. Seštevek obeh zneskov predstavlja 1570 milijonov dinarjev, s katerimi bo dodatno v letu 1973 razpolagalo gospodarstvo SR Slovenije.

Predvideno povečanje akumulacije gospodarstva za okoli 34,4 % glede na leto 1972 bo pomenilo dobro možnost, da gospodarstvo sanira v letošnjem letu svoje obveznosti in poveča obseg trajnih obratnih sredstev. Omejitev osebne, splošne in skupne porabe ugodno vpliva na krepitev akumulacijske moči gospodarstva, terja pa velike napore za usklajitev te porabe.

ANDREJ PETELIN, predsednik zadrugne zveze Slovenije, za uredništvo „Komunist“:

Občni zbor zadrugne zveze Slovenije je sprejel srednjeročni program razvoja kmetijstva. Srednjeročni program razvoja kmetijstva sicer izvajamo že tretje leto, čeprav je bil šele zdaj sprejet. Zaradi tega bo program najbrž še boljši, saj bo preizkušen.

Po tem načrtu bomo v Sloveniji pridelali 84 % za prehrano Slovencev potrebnih pridelkov. Za doseg tega cilja bo potrebno sodelovanje vseh kmetij, ne glede na njihovo velikost. Poleg tega bomo morali razviti tesnejše proizvodno sodelovanje med primarno kmetijsko proizvodnjo s predelovalno industrijo in z industrijo s kmetijskimi pridelki. Vsi, ki so zainteresirani za razvoj kmetijstva, bodo morali zagotoviti tudi zadostna sredstva za investicije; kmetijstvo samo namreč ni sposobno vlagati potrebnih sredstev za uresničitev zastavljenih nalog.

ČZP DELAVSKA ENOTNOST

obješča, da je izšla

knjiga dr. Bogdana Kavčiča:

SODOBNI SOCIOLOŠKI PROBLEMI SAMOUPRAVLJANJA V PODJETJIH

Prednaročnikom smo jo že pričeli pošiljati.

Drugi interesenti lahko knjigo še vedno naroče po prodajni ceni 65 dinarjev za izvod pri upravi ČZP DELAVSKA ENOTNOST, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4.

Odločiti se bo treba:
ali plačo ali pokojnino

Vse kaže, da bodo imeli upokojevalci v prihodnje veliko manj možnosti za dodatne zaslužke, kot so jih imeli doslej. Na osnovi kritike, da so tudi dvojne plače zaposlenih upokojevalcev pomemben vir socialnih razlik, predvsem pa še ugotovitve na 3. seji konference ZKJ, da ni dovolj delovnih mest za mladino, ki študira, so namreč v vseh republikah zaostriili pogoje za zaposlovanje upokojevalcev. Če pa se upokojevalci že želijo zaposliti, lahko prejema le del pokojnine in ne vse!

Najbolj radikalno so zožili možnosti za zaposlovanje upokojevalcev v ožji Srbiji, v Bosni in Hercegovini, na Kosovem in v Vojvodini, in sicer s preprostim receptom: ali plača ali pokojnina, obojega ne! V razvitejših delih države, še zlasti v Sloveniji, pa se bo tudi poslej splašalo zaposlovati se po upokojitvi. Tisti uživalci pokojnin v naši republici, ki nimajo polne delovne dobe, bodo morali izbirati med pokojnino oziroma plačo. Upokojevalci s polno pokojninsko dobo pa bodo lahko delali in prejeli pokojnino. Pokojnine ne bo mogoče zmanjšati, če skupno z osebnimi dohodki ne bo presegla dvojnega povprečnega dohodka vseh zaposlenih v republici v minulemu letu, če pa ga presegla, se bo pokojnina zmanjšala, toda največ za 50 %. Višino tako zmanjšanih pokojnin bomo v Sloveniji določali z družbenim dogovorom.

Podobno nameravajo urediti zaposlovanje upokojevalcev tudi na Hrvaškem, vendar šele po 30. juniju. Do takrat se bodo ravnali po doslej veljavnih zveznih predpisih, hkrati pa pripravljali družbeni dogovor, ki bo vseboval pogoje,

pod katerimi se bodo lahko zaposlovali upokojevalci s polno pokojninsko dobo. Vsem, ki imajo krajšo delovno dobo, vsem invalidskim upokojevalcem ter uživalcem družinskih pokojnin pa bodo med zaposlitvijo pokojnine ukinili.

Zakonski predpisi, ki bodo urejali zaposlovanje upokojevalcev v Črni gori in Makedoniji, bodo poslej prav tako vsebovali več elementov socialne politike kot doslej. Če se bo črnogorski upokojevalci želeli zaposliti, bo v načelu moral izbirati med plačo ali pokojnino. Republiška skupnost socialnega zavarovanja bo s svojimi akti določila pogoje za izplačevanje dela pokojnine v primeru zaposlitve, ne pa tudi pokojnine v polnem obsegu.

Izplačevanje samo dela pokojnine, če se njen uživalec zaposli, predvidevajo tudi v Makedoniji, vendar te pravice vsi ne bodo uživali, marveč le tisti, ki imajo polno pokojninsko dobo oziroma če je njihova pokojnina nižja od povprečnega osebnega dohodka v republici.

Kdor izmed upokojevalcev bo torej želel v prihodnje delati tudi po upokojitvi, bo imel to možnost, vendar vsi za svoje dleto ne bodo prejeli seštevka pokojnin in prejšnjih osebnih dohodkov, marveč nekaj manj. Vsak sam se bo moral odločiti, ali se mu delo po upokojitvi ekonomsko še izplača ali ne. O istem vprašanju so verjetno razmišljali tudi zakonodajni organi v jugoslovanskih republikah in pokrajinah, saj so sprejeli v tistih republikah, kjer delovne sile primanjkuje, milejše kriterije pri zaposlovanju upokojevalcev, precej ostre pa v tistih, kjer se ubadajo z nezaposlenostjo.

V. B.

... v jugoslovanskih sindikatih

BOSNA
IN HERCEGOVINA

SPREJEMAJO
DOGOVOR
O STANOVANJSKI
GRADNJI

Po zadnjem popisu prebivalstva manjka v Sarajevu blizu 20.000 stanovanj. Po podatkih popisa prebivata v 5.229 stanovanjih po dve družini, v 1.143 stanovanjih po tri družine, v poslovnih prostorih 157 družin, v zasilnih prostorih pa prebiva 1.923 družin. Da bi vsaj omilili stanovanjsko stisko, bi morali v Sarajevu v prihodnjih treh letih zgraditi najmanj 9.100 novih stanovanj, za kar bodo potrebovali poldrugo milijardo dinarjev.

O vseh teh dejstvih je razpravljalo predsedstvo mestne konference Zveze sindikatov Sarajeva, ko je obravnavalo osnutek samoupravnega sporazuma o gradnji stanovanj. Sporazum predvideva, naj bi se v prihodnje povečal stanovanjski prispevek od sedanjih 4 % na 6 % od bruto osebnih dohodkov. S tem bi letno zagotovili 220 milijonov dinarjev oziroma 44 % potrebne vsote za gradnjo 9.100 novih stanovanj. Iz sredstev skupne porabe naj bi zagotovili kakih 30 % do 40 %, preostala sredstva pa naj bi dotekala na podlagi lastne udeležbe prebivalstva, bančnih kreditov, deloma pa tudi iz amortizacije obstoječega stanovanjskega sklada.

V Sarajevu tudi predvidevajo, da bodo gradili predvsem stanovanja s 50 kvadratnimi metri stanovanjske površine, raven opremljenosti stanovanj pa naj bi bila določena s ceno 3.300 dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine. To pomeni, da se v Sarajevu ne odločajo za posebno gradnjo tako imenovanih delavskih stanovanj z nižjim standardom in na posebnih lokacijah, odločajo se raje za gradnjo in nakup stanovanj za doslej zapostavljene kategorije prebivalcev.

Manj delavcev!

Skupno število članov delavskih svetov v državi je znašalo 1960. leta 156.300, 1965. leta 149.404 ter 1970. leta 135.204. V teh samoupravnih organih je bilo pred desetimi leti 76 % delavcev, sedaj pa jih je 67 %. Visokokvalificiranih delavcev je bilo v svetih pred desetimi leti 15 %, sedaj jih je 17 %, kvalificiranih je bilo 40 %, sedaj jih je 33 %, polkvalificiranih je bilo 13 %, danes jih je 9 %. Nekvalificiranih je bilo prej in sedaj 7 %.

SRBIJA

NAPOVEDANA
REVIZIJA

Po izjavi predsednika skupščine mesta Beograda Branka Pešića sta se skupščini SR Srbije ter Beograda dogovorili, da je treba pregledati vse pogodbe o prodaji družbenih stanovanj. Članom kolektivov, najpogo-

steje vodilnemu osebju, so prodajali stanovanja, ki so bila last kolektivov, za smešno nizke vsote. Zahtevali bomo, je dejal Pešić, da bodo ta stanovanja vrnila kolektivom. Ostro je obsodil tudi kreditiranje nakupov stanovanj v privatnem lastništvu z družbenimi sredstvi in pri tem omenil različen pristop k zagotovitvi stanovanj v samih kolektivih. Medtem ko je vodilnemu osebju stanovanje vedno zagotovljeno, delavci pogosto prejmejo po 20.000 do 30.000 dinarjev, da se sami znajdejo na tržišču, kot vedo in znajo.

Odločno in odkrito, ni kaj reči! Škoda le, da mnogi župani nastopajo tako šele pet minut po dvanajsti – potem ko je tako imenovano „vodilno osebje“ že varno pod streho.

PIK

Zaščita enotnega tržišča

Novi zakon o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakonika, ki je začel veljati s 15. februarjem letos, vsebuje zelo ostre kazni za kršitve enotnosti jugoslovanskega tržišča. S kaznijo strogega zapora do 8 let se kaznuje oseba, ki z zlorabo svo-

je uradnega položaja omejuje svobodno gibanje in združevanje dela in sredstev reprodukcije, svobodno menjavo blaga in storitev, znanstvenih dosežkov in strokovnih izkušenj ter svobodno ustanavljanja in združevanja organizacij združenega dela. Z enako kaznijo bodo kaznovane osebe, ki ovirajo organizacijo združenega dela, da se na določenem področju ukvarja s prometom blaga in storitev ali omejujejo zaposlovanje občanov in enako pravico do dela na celotnem območju Jugoslavije. Če prekršek povzroči posebno

težke posledice ali je storjen v izredno obteževalnih razmerah, se oseba lahko kaznuje s stroгим zaporom do 12 let.

Za temi suhoparnimi pravnomočnimi formulacijami se očitno skriva trdna odločenost zakonodajalca, da na našem tržišču končno uveljavimo več reda in discipline!

Devizna bilanca

Po informacijah guvernerja NB Jugoslavije so v trenutku spremembe paritete dinarja znašale skupne devizne rezerve v Jugoslaviji 850 milijonov dolarjev. V tem znesku pa je le kakih 190 milijonov dejanske „dolarske rezerve“; ostanek je v močnejših valutah, na primer 480 milijonov dolarjev v DM.

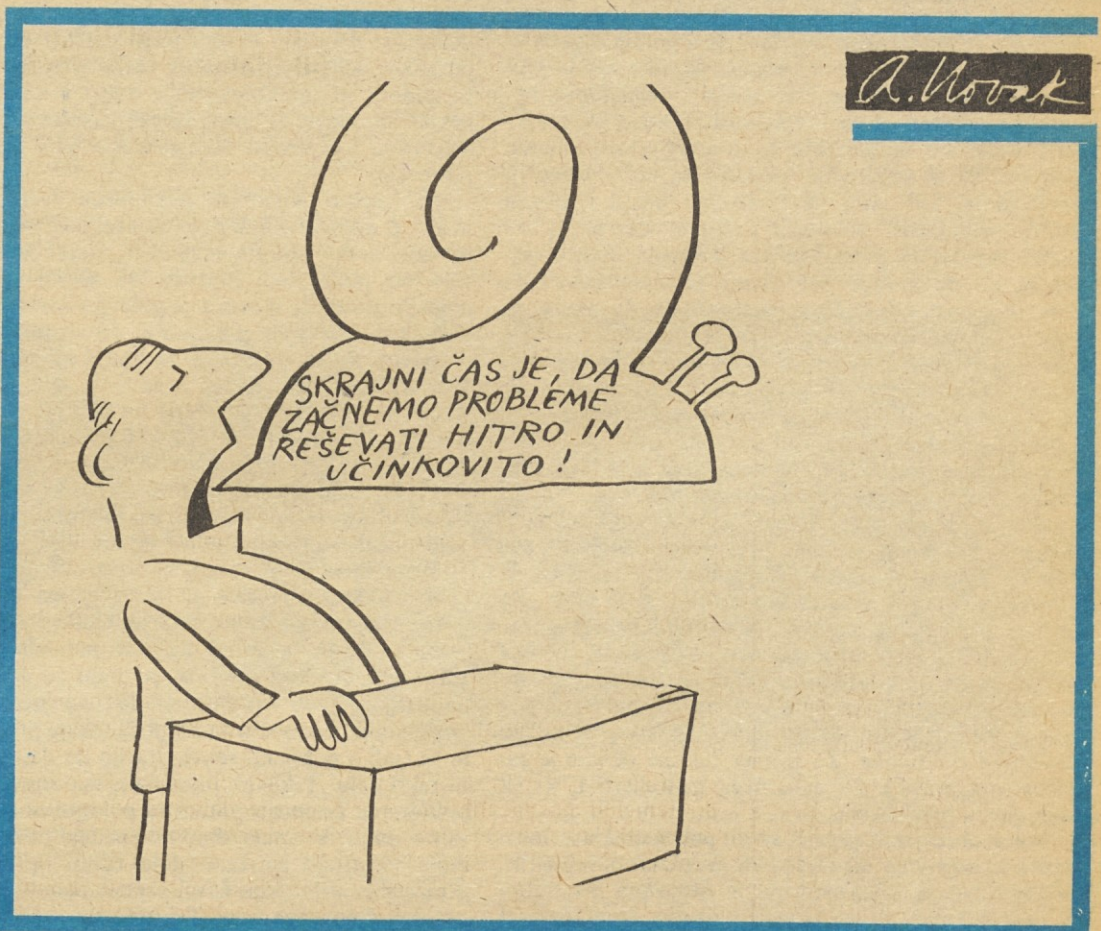
V devizno dolgovanje Jugoslavije najnovejša sprememba paritete dinarja ne bo prinesla bistvenih novosti. Sedanji dolgovi SFRJ znašajo 3,2 milijarde dolarjev. Letos nameravamo odplačati 900 milijonov dolarjev dolga, hkrati pa najeti 1 milijard dolarjev novih kreditov.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Presežek
nacionalizirati!

Izvršni svet skupščine SR Bosne in Hercegovine je ponovno opozoril vse občinske skupščine na izvajanje zakonske določbe o nacionalizaciji poslovnih prostorov, večjih od 70 kvadratnih metrov, v katerih njihovi lastniki ne opravljajo dovoljene dejavnosti. Od konca leta 1958, ko je omenjeni za-

kon stopil v veljavo, so v tej republici privatni lastniki zgradili tri tisoč poslovnih zgradb in prostorov, v katerih ne opravljajo dovoljene dejavnosti, temveč jih oddajajo družbeno pravnim osebam. Vse takšne objekte lahko občine nacionalizirajo brez kakršnegakoli nadomestila!

Namesto enega - trije sporazumi

Samoupravni sporazum za upravne organe ima 617 podpisnic. Ker je ta grupa- cija zelo velika, so dale pod- pisnice predlog, naj bi se raz- delili v tri grupacije, od kate- rih bi vsaka imela svoj samo- upravni sporazum. Na sindi- katih so bili mnenja, da je tak predlog realen, saj bi samo- upravni sporazum za upravne organe imel 180 podpisnic, sporazum za družbenopolitične organiza- cije 244, sporazum za delov- ne skupnosti interesnih skupnosti pa 193 podpisnic.

Mladi v Subotico

Mladina Tovarne gospodinj- ske opreme Gorenje Velenje je bila te dni gostitelj predstavnikov mladih delavcev - članov ko- ordinacijskega odbora organi- zacij Zveze mladine jugoslovans- ke elektro in elektronske indu- strije.

Najprej so si predstavniki mla- dih iz tovarn Energoinvesta, Iskre, Elektronske industrije, to- varne Rudi Čajvec, Tovarne kablov Svetozarevo, Radioindu- strije Zagreb, bitolske tovarne Rade Končar in drugih ogledali velenjske tovarne Gorenja. Poz- neje pa je bila seja koordinacij- skega odbora organizacij Zveze mladine jugoslovanske elektro in elektronske industrije, na kateri so se tudi pogovorili o tradi- cionalnem majskem srečanju, katerega organizator bo tokrat mladina iz Industrije elektro- motorjev Gorenje - Sever iz Su- botice.

(vš)

ŠE ENKRAT:

Širokih predlogov za odmrznitev OD ne bo!

Iz dnevnega tiska smo bili seznanjeni s stališči izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki je 26. februarja obravnaval poročilo o izvajanju zakona o začasnih omejitvi osebnih do- hodkov v nekaterih organiza- cijah združenega dela, interes- nih skupnostih, državnih organ- nih ter družbenopolitičnih ter drugih organizacijah. Ob tej priložnosti je izvršni svet obrav- naval tudi predloge republiške- ga odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije.

Glede na vrsto zahtevkov, ki jih je izvršni svet doslej sprejel za odmrznitev osebnih dohod- kov v posameznih dejavnostih, se je opredelil proti pavšalnemu odmrzovanju. Širokih predlo- gov za odmrznitev osebnih do- hodkov torej ne bo.

Znano je, da pa je republiški odbor Sindikata delavcev druž- benih dejavnosti Slovenije pred- lagal izvršnemu svetu, naj sproži pri zveznem izvršnem svetu po- stopek, po katerem bi dovolili odmrznitev osebnih dohodkov do višine zneskov, ki so bili za posamezne dejavnosti določeni v samoupravnih sporazumih, veljavnih in verificiranih v letu 1972: predlog se nanaša na šole, na znanstvene dejavnosti, kulturno-prosvetne, na gleda- lišča in filharmonije ter na zdravstveno dejavnost, razen za naravna zdravilišča, za lekarne in skupnosti zdravstvenih za- vodov.

Izvršni svet sodi, naj bi se v primerih, ko samoupravni spo- razumi niso bili realizirani do 95 %, dovolilo povišanje do te meje.

Izvršni svet je tudi sklenil, naj pristojni organi ob sodelo- vanju ustreznega strokovnega sindikata selektivno obravna- vajo posamezne dokumentirane zahteve in ugotovijo, kje je pri- šlo do očitnih anomalij, za ka- tere bo treba prav tako predla- gati zveznemu izvršnemu svetu, da omogoča njihovo odstra- nitev: gre predvsem za vredno- tenje težjih delovnih mest, nadurno delo ter povečanje osebnih dohodkov delavcem, ki so si pridobili višjo strokovno izobrazbo ali izpolnili z zako- nom ali samoupravnim spo- razumom določene pogoje za napredovanje. To pa so tudi tiste anomalije, na katere je opozoril sindikat.

Glede predlogov za višje vrednotenje nekaterih kategorij delavcev v državni upravi in pravo- sodju zaradi posebne druž- bene pomembnosti in odgovor- nosti, je izvršni svet naročil pristojnim organom, naj ugo- tove, katera delovna mesta je s tem v zvezi treba višje vredno- titi in za koliko naj bi se povi- šali osebni dohodki.

Tudi mi danes poročamo v sestavku „Nova soglasja“ o tem, da se predsedstvo republiškega sveta Sindikata delavcev druž- benih dejavnosti Slovenije stri-

nja s povišanjem osebnih do- hodkov za nekatere kategorije delavcev v globalu za 20 %, kot predlagata to komisija za samo- upravni sporazum za pravosodje in komisija za samoupravni spo- razum organov za kaznovanje prekrškov.

Izvršni svet pa je že sklenil predlagati zveznemu izvršnemu svetu, da bi od 1. januarja 1973 zaradi posebnih delovnih po- gojev za 20 % povečali sredstva za osebne dohodke pooblašče- nih delavcev, zaposlenih v or- ganizacijah za notranje zadeve v SR Sloveniji.

Prvotni predlog izvršnega sveta, naj bi letos oblikovali zakon o delitvi zaradi medse- bojnega usklajevanja samo- upravnih sporazumov in zaradi usklajevanja z vsakoletno eko- nomsko politiko, je bil glede na

osnovno zamisel ali namen sicer pozitivno ocenjen. Stal. šča pa so se razlikovala glede na pri- merenost zakonskega poseganja v delitev. Znano je, da je komi- sija za družbenoekonomске odnose pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije na- sprotovala takemu zakonu. Iz sporočila javnosti pa smo zdaj izvedeli, da je tudi izvršni svet po daljši razpravi ugotovil, da tak zakon zaenkrat ni potreben in da naj bi realizacijo dogovor-jene ekonomske politike zagotavljali preko samoupravnih sporazumov. Zato pa je po- trebno pospešiti delo za izpo- lnljevanje samoupravnih spo- razumov tudi na ravni regij in v okviru panog, kot tudi spreje- manje zadevnega medrepubli-škega družbenega dogovora.

s. g.

58 milijonov za naložbe v zdravstvu

Samoupravni sporazum o investicijah v zdravstvu, ki so ga lani podpisali na Gorenjskem, je napovedal načrtnejšo skrb za delovne razmere v zdravstvenih zavodih. Med najpomembnejši- mi določili je bilo vanj vgrajeno načelo solidarnosti pri zbiranju

in usmerjanju sredstev, po kate- rem denar v enakih deležih pri- sprevajo zaposleni v vseh obči- nah, uporabi pa se ne glede na občinske meje za najbolj nujne potrebe.

Skupščina zdravstvenega za- varovanja je lani namenila za

investicije 0,3 odstotka svojih prispevne stopnje in bo s tem do leta 1976 zbrala okoli 58 milijonov dinarjev. Pokazalo pa se je, da potrebe, ki so se nako- pičile v minulih letih, ko za ta namen skorajda ni bilo denarja, znatno presegajo to vsoto. Vrednost vloženih zahtevkov do leta 1976 je dosegla celo 90 milijonov. Zdravstveni svet Go- renjske je uspel iz njih izluščiti program najnujnejših naložb za 58 milijonov dinarjev, ki sta ga v terek osvojila kar dva pristoj- na organa in s tem ponovno iz- pričala veliko razumevanje Go- renjske za potrebe zdravstvene dejavnosti.

Skupščina zdravstvenega za- varovanja se je obvezala, da bo zagotovila omenjeno vsoto de- narja. Med možnostmi za do- datni vir sredstev sta ustrezní dogovor z gospodarstvom ali po- odločitev, da po prihodnjem letu, ko prenehajo obveznosti do ljubljanskega kliničnega centra, ustrezni del prispevni- stopnje, to je 0,4 odstotka, na- menijo za gorenjske zavode.

Svet gorenjskih občin je svo- jemu soglasju s to vsoto doda- še vrsto stališč, ki naj zagoto- vijo čimbolj smotno uporabo zbrane denarja ob največji odgovornosti zavodov in obči- n, katerih delujejo. Po priprav- nem predlogu, ki bo dokončno oblikovan v ustrezní povezavi- novim programom zdravstvene- ga varstva na Gorenjskem, na- bi do leta 1976 namenili najve- č denarja za bolnišnico na Jes- nica, za zdravstveni dom Kranj, zdravstveno postajo Ra- dovljica ter za gradnjo novih prostorov zavoda za zdrav- stveno varstvo.

M. S.

Na 10 cicero

LJUBLJANA

Stališče 19. seje CK ZKS, ki je potrebno v prihodnjih letih razviti celotno malo šolo v letu pred vstopom v osnovno šolo. Ljubljani uspešno uresničujeta čeprav je ta naloga povezana z materialnimi in kadrovskimi p- blemi. V šolskem letu 1971/72 so v tako enoletno pripravno šolo vključili 1466 otrok, krajšo pripravo na šolo (70 do 100 ur) pa 2630 otrok. Skupaj je bilo v ljubljansko malo šolo vključenih 4096 otrok ali vsi otroci, ki čakajo na vpis v pri- razred osemletke.

Pravice iz zava- rovanja

Novi pokojninski in invalidski sistem

V nadaljevanjih bomo objavili novosti, ki jih prinašajo novi predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bodo zadevale zlasti delavce-zavarovance. Rubriko smo pripravili s sodelovanjem JANEZA ERJAVCA, pomočnika direktorja službe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS. V njej bodo sodelovali še strokovnjaki, ki delajo v tej službi. Tako bodo naši bralci seznanjeni z bistvenimi novostmi, kako, kdaj uveljaviti svoje pravice, kolikšne bodo le-te itd.

Če se bo sčasoma pokazala potreba po posvetovalnici s tega področja, jo bomo tako, kot imamo sedaj pravno, odprli. Tudi na ta vprašanja bi odgovarjali strokovnjaki službe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije.

Namen pokojninskega in invalidskega zavarovanja je zagotovitev socialne varnosti v določenih primerih vsem, ki so obvezno zavarovani za vse ali samo za posamezne primere. Katere osebe so obvezno zava- rowane za vse primere iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, katere pa samo za nekatere primere, je bilo povedano že v enem prejšnjih sestavkov. Primeri, za katere delavci in drugi zavarovanci po načelu vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo s pokojninskim in invalidskim zavarovanjem socialno varnost sebi in svojim družinskim članom, so: starost, invalidnost, neposredna nevarnost za invalidnost, telesna okvara in smrt. Delavci in druge osebe se zavarujejo za omenjene primere, da si zagotovijo sredstva za vzdrževanje in preživljanje, ker sami ne bodo več mogli s svojim delom pridobivati potrebna sredstva. Ker je za so- cialno varnost in preskrbljenost delovnih ljudi v pri- merih, ko ne morejo več delati, zainteresirana tudi širša skupnost od občine in republike do zveze, je zavarovanje za omenjene primere obvezno.

Za vsak posamezen zavarovani primer je zagoto- vljena določena pravica, če so izpolnjeni pogoji, ki jih določa zakon ali statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Za primer starosti je zagotovljena pravica do starostne pokojnine. Za primer invalidnosti, ki pomeni izgubo ali zmanjšanje delovne zmožnosti, je zago- tovljeno več pravic in sicer pravica do invalidske po- kojnine, pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do zaposlitve in pravica do denarnih nadomestil. Za primer neposredne nevarnosti za invalidnost so zago- tovljene: pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do zaposlitve in pravica do denarnih nadomestil. Za primer zavarovanceve in upokojenčeve smrti je za- gotovljena njegovim družinskim članom pravica do družinske pokojnine. Za primer telesne okvare je za- gotovljena pravica do denarnega nadomestila, ki ga imenujemo invalidnina.

Poleg omenjenih pravic, ki jih pokojninsko in inva- lidsko zavarovanje zagotavlja ob zavarovanih primerih, so zagotovljene upokojenjem in delovnim invalidom še tudi nekatere druge pravice oziroma drugi denarni

prejemki. To je pravica do varstvenega dodatka k sta- rotni, invalidski in družinski pokojnini, če je pokoj- nina nizka, upokojenec in člani njegove družine pa nimajo drugih sredstev za preživljanje. Potem je še pra- vica do denarnega dodatka za pomoč in potrebo za upokojenca, v nekaterih primerih pa še tudi za aktiv- nega zavarovanca, če je za opravljanje osnovnih živ- ljenjskih potreb neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba drugega. Potem je še pravica do povračila potnih in selitvenih stroškov zavarovancem, delovnim invalidom in upokojencem v zvezi z uveljavljanjem nekaterih pravic iz invalidskega zavarovanja. Upoko- jencem je zagotovljen tudi enkratni letni prispevek za rekreacijo.

Na kratko pogledimo posamezne zavarovane pri- mere. Z določeno starostjo se predpostavlja, da zava- rovanec ni več sposoben za delo, zaradi česar ima pra- vico do pokojnine. Starost, ob kateri se v pokoj- ninskih sistemih v svetu zagotavlja zavarovancem - delavcem starostna pokojnina, če so bili zavarovani določeno dobo, je precej različna; na splošno pa je višja kot pri nas. Razen tega naše zavarovanje daje starostno pokojnino ne glede na starost, če ima zava- rovanec 40, zavarovanka pa 35 let za pokojnino všteti- nih let. Ta doba je še nižja za borce NOB pred 9. 9. 1943 ter španske borce in za tiste, ki se jim zaradi težavnosti in škodljivosti za zdravje delo na nekaterih delovnih mestih šteje s povečanjem.

Invalidnost, ob kateri so zavarovancem zagoto- vljene nekatere pravice iz invalidskega zavarovanja, pomeni izgubo ali zmanjšanje zmožnosti za delo, ki ga je zavarovanec opravljal, če ju ni mogoče odpraviti z zdravljenjem. Naši predpisi poznajo tri stopnje inva- lidnosti. V prvo skupino spadajo zavarovanci, ki so popolnoma nezmožni za svoje ali drugo primerno delo in se tudi s poklicno rehabilitacijo ne dajo usposobiti za tako delo. Takšnim invalidom se odmeri invalidska pokojnina, če imajo potrebno pokojninsko in zava- rovalno dobo. V drugo skupino spadajo zavarovanci, ki svoje ali drugo ustrezno delo lahko opravljajo le v skrajšanem delovnem času, vendar najmanj s polovico polnega delovnega časa. Takšnim delovnim invalidom

se zagotovi ustrezno delo in prejema nadomestilo osebnega dohodka v višini razlike med doseženim osebnim dohodkom in zneskom osebnega dohodka, ki bi ga dobili, če bi delali poln delovni čas. V tretjo skupino spadajo zavarovanci, ki so popolnoma ali de- loma nezmožni za svoje delo, sposobni pa so za drugo ustrezno delo poln delovni čas. Takšnim invalidom se zagotovi drugo ustrezno delo, če je potrebno, se usposobijo za drugo primerno delo; ko so zaposleni pa prejema nadomestilo osebnega dohodka, če je le-ta manjši, kot bi bil na prejšnjem delovnem mestu. De- lovni invalidom druge in tretje skupine, ki so že do- polnili določeno starost (moški 60 in ženske 55 let), se ne zagotavlja drugo ustrezno delo in poklicna usposobitev, ampak se jim odmeri invalidska po- kojnina.

O neposredni nevarnosti za invalidnost govorimo, kadar delovni pogoji na posameznem delovnem mestu v tolikšni meri vplivajo na zdravstveno stanje in de- lovno zmožnost zavarovanca, da mora spremeniti delovno mesto, ker bi sicer postal invalid. Seveda lahko govorimo o neposredni nevarnosti za invalidnost le, če so bili storjeni vsi higijenski in tehnično var- nostni ukrepi, ki se uporabljajo in ki so možni, da bi se odvrnila neposredna nevarnost za invalidnost. Takšen zavarovanec ima pravico do drugega primer- nega dela, do poklicne usposobitve, če je potrebna, in do denarnih nadomestil v tej zvezi.

Novi predpisi o invalidskem zavarovanju zelo jasno izražajo načelo, naj bo invalidska upokojitve zadnja možnost za zavarovanca, ki ni več popolnoma zmožen za svoje ali drugo delo. Čimdalj naj zavarovanec ostane sposoben, da si z lastnim delom ustvarja do- hodek in da ostane aktiven član družbe. Prav zato naše invalidsko zavarovanje široko odpira možnosti za poklicno usposabljanje delovnih invalidov in za nji- hovo primerno zaposlovanje; v tej zvezi pa jim zago- tavlja tudi denarna nadomestila, da zaradi zmanjšane zmožnosti za delo sploh niso ali so čimmanj oškodova- ni pri svojem dohodku.

J. E.

PRIHODNJIČ:
STAROSTNA POKOJNINA

NOVA SOGLASJA

Na skupni seji predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije in izvršnega odbora tega republiškega odbora za državno upravo, pravosodje in družbenopolitične organizacije so dali soglasje k spremembam in dopolnitvam treh samoupravnih sporazumov: sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov za upravne organe, sporazuma pravosodnih organov in sporazuma organov za kaznovanje prekrškov. Natančneje povedano, dali so soglasje k vsem tistim predlaganim spremembam in dopolnitvam, ki pomenijo usklajevanje določil teh samoupravnih sporazumov z družbenim dogovorom o delitvi, kakršen velja od lanskega novembra. Soglasje pa je bilo dano z nekaterimi pridržki.

PRESLIŠANA MERILA

V sporazumu za upravne organe je komisija podpisnic predlagala v skladu z družbenim dogovorom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov določbo o najnižjem in najvišjem OD. Ugotovljeno pa je bilo, da je iz družbenega dogovora povzela le besedilo, da najvišje izplačilo ob najboljšem poslovnem uspehu ne sme presegati 25 % vrednosti najvišjega KOD (6.000 din), spregledali pa so v družbenem dogovoru določbo, da morajo podpisnice samoupravnih

sporazumov s tem v zvezi določiti, na katerih delovnih mestih je tako izplačilo možno in na osnovi kakšnih meril. Dokler se o tem ne sporazumejo in ne zapišejo tega v samoupravni sporazum, avtomatično tudi ta določba iz družbenega dogovora ne more veljati.

ODPRAVNINA – POPREČJE OD V KOLEKTIVU

V zvezi s predlaganimi spremembami in dopolnitvami samoupravnega sporazuma pravosodnih organov so dali soglasje

tudi na predlog, da se v globalu za 20 % povečajo OD vsem voljenim in imenovanim delavcem v pravosodju. V sindikatu ni načelnih pomislekov zoper boljše vrednotenje dela sodnikov, kar je treba povedati glede na govorice, da samoupravno sporazumevanje v tem pogledu zadržujejo sindikati. Seveda pa v sindikatu opozarjajo, da je to lahko le njihov načelni pristane, toda vse kalkulacije so zaenkrat za leto 1973 narejene na 95 % realizaciji samoupravnih sporazumov.

Poleg tega so odklonili predlagano merilo za odpravnino ob odhodu v pokoj, ki temelji na osnovi lastnega poprečnega OD, ne pa poprečnega OD v kolektivu, kot to uveljavljajo vsi ostali samoupravni sporazumi. Soglasja tudi niso dali k vrednotenju štirih delovnih mest, za katera se predlaga vrednost, ki je za 10 % višja od najvišjega KOD. To namreč ni v skladu z merili iz družbenega dogovora o OD za funkcionarje in je treba to seveda uskladiti.

PLAČEVANJE SELITVENIH STROŠKOV LE OB PREMESTITVAH

Tudi soglasje k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma organov za kaznovanje prekrškov je bilo dano s pridržkom, da ni mogoče uveljavljati odpravnine na osnovi poprečnega lastnega OD in da določbe o najvišjem izplačilu, povečanem največ za 25 % ob najboljšem poslovnem uspehu, ni mogoče uveljaviti brez zapisanih meril in brez določitve mest, na katerih je tako izplačilo možno. Glede predlogov za višje vrednotenje posameznih strokovnih delovnih mest (v globalu za 20 %) pa je bilo ugotovljeno, da je predlog upravičen, da je usklajen z predlaganimi spremembami v sporazumu pravosodja, vendar velja zanj isto, kot je bilo že rečeno pri pravosodju: sindikat se s spremembo strinja, ostalo pa se mora komisija podpisnic sporazuma organov za kaznovanje prekrškov dogovarjati seveda s pristojno komisijo.

Opozorili pa so še na nesprejemljivost dveh predlogov za spremembe: prvič gre za predlog, da bi pravico do povračila stroškov za selitev ne imeli le delavci ob službeni premostitvi, pač pa tudi delavec ob odhodu v pokoj ali družina ob smrti člana delovne organizacije. Drug nesprejemljiv predlog pa je ta, naj bi spregledali formalno strokovno izobrazbo za vse delavce po 15 letih delovne dobe. Rečeno je bilo, da samoupravni sporazum takega določila ne bi mogel uveljaviti avtomatsko, pač pa le v primeru, če taka določila vsebujejo pravilniki delovnih organizacij.

S. G.

Vsa izplačila morajo temeljiti na delu

Glavni izvor in hkrati najnazornejši izraz socialnega razlikovanja je treba iskati — če ne gre za kriminal, davčne utaje in druge protipravne oblike prilaščanja družbenega premoženja — v oblikovanju in delitvi dohodka delovnih organizacij in osebnega dohodka zaposlenih. To še posebno velja za Slovenijo, kjer je v družbenem sektorju zaposlenih okrog tretjina vseh prebivalcev in kjer tvori osebni dohodek zaposlenih 58 % vseh osebnih prejemkov prebivalstva. Zato se v delitvi dohodka in osebnega dohodka najočitneje odražajo tako proizvodni odnosi v samoupravni socialistični družbi, kot tudi socialne razlike, ki se oblikujejo v procesu delitve.

Statistiki so izračunali, da živi okrog četrtna delavskih družin z dohodki, ki so za tretjino nižji od povprečja. Ob tem se takoj zastavlja vprašanje, kakšne so možnosti, da bi lahko s pomočjo celotne količine denarja, namenjenega za osebne dohodke, izboljšali osebne dohodke tolikšnega števila slaboplačanih delavcev in kako ob tem ohraniti spodbudne razlike v dohodkih. To ekonomsko sila neprijetno vprašanje je povzročila predvsem zmeta, ker obravnavamo zaščito delavcev z najnižjimi dohodki kot socialno, ne pa kot ekonomsko vprašanje. Bistvo zastavljene dileme pa je v dejstvu, da moramo prav zaradi ekonomike nujno omejiti možnosti za vsako proizvodnjo, ki temelji na nizkih osebnih dohodkih. To velja tudi za celotno politiko stabilizacije.

Raziskave kažejo, da razponi osebnih dohodkov na osnovi resničnih rezultatov dela niso veliki, v mnogih primerih celo premajhni. Zunaj vseh kriterijev so vedno takrat, ko gre za pridobivanje dohodka brez dela. Tudi pri družbenem sporazumevanju in samoupravnem dogovarjanju o delitvi se je pokazalo, da smo delitev osebnega dohodka v delovnih organizacijah dokaj zanemarili; marsikje je padla na raven sistema uradniških plač — po položaju, formalni kvalifikaciji in delovni dobi. Zato ni uravnilovka, če bomo zdaj, s izpolnjevanjem samoupravnih dogovorov, začeli razbijati sisteme takšnih hierarhičnih razponov, da bi lahko vpeljali prava merila za delovni učinek vsakega posameznika. To bo hkrati tudi obračun s tistimi, ki so najbolj odgovorni, da mnoge delovne organizacije životarijo ob nizkih osebnih dohodkih, sami pa se stalno skrivajo za hierarhičnimi nazivi in formalnimi diplomami.

Osebnih dohodki morajo biti — enako kot vsa izplačila denarja — čim bolj povezani z resnično opravljenim delom. Glede dnevnic, honorarjev, terenskih dodatkov ipd. namreč marsikje poudarjajo, da ne gre za tolikšna sredstva, da bi se zaradi njih splačalo posebno vznemirjati. Vedeti pa kaže, da je krog porabnikov teh sredstev majhen, a v njem so največkrat tisti, ki so najbolj odgovorni za poslovni uspeh. Nič čudnega, če se pogosto zgodi, da je bolj privlačno zagotoviti si stalno udeležbo v tem krogu ljudi kot pa se bojevati za čimboljše poslovne rezultate. Zahteve, da je delavsko nadzorstvo nad izplačili kilometrin in dnevnic nujno, so torej več kot upravičene.

Vendar lahko takšno nadzorstvo, pa naj bo še tako natančno in upravičeno po svojem namenu, napake in možne zlorabe na področju delitve le preprečuje in odstranjuje, ne more pa jih do kraja odpraviti. Ekonomsko in socialno pravično delitev dohodka po delu je mogoče ugotoviti le s krepitvijo samoupravljanja kot najučinkovitejšega dejavnika pri razreševanju nujnih protislovij, ki izvirajo iz vsake delitve dohodka. Hkrati s krepitvijo samoupravljanja tudi kakšen ekonomski sistem, ki bo že v osnovah omejeval možnosti izkoriščanja monopolnega položaja in drugih oblik pridobivanja dohodka izven dela oziroma izkoriščanja človeka po človeku.

V. B.

PO SEJI OBEH ZBOROV DRAVOGRAJSKE OBČINSKE SKUPŠČINE

Nujno usklajevanje

V Dravogradu ugotavljajo, da so zahtevki proračunskih uporabnikov kar za 31,5 % višji, kot je znašala lanskeletna uporaba

Te dni so dravograjski občinski odborniki, prvi na Koroškem, razpravljali o izhodiščih splošne potrošnje za leto 1973. Ker se ni izoblikoval nov sistem financiranja družbeno političnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, so proračunsko bilanco izdelali po enakih kriterijih, kot so jo lani, staro pa so pustili tudi delitveno razmerje sredstev med proračunom in temeljno izobraževalno skupnostjo. Tako naj bi bilo na voljo za temeljno izobraževalno skupnost Dravograd okrog 3.480.000 dinarjev, za občinski proračun pa naj bi ostalo skupaj z nekaterimi namenskimi sredstvi, to je s prispevkom za uporabo mestnega zemljišča in s posebnimi sredstvi za temeljno kulturno skupnost, okrog 4.580.000 din. Proračunska sredstva bi se povečala, v primerjavi z letom 1972, le za 6,4 %. Po prvih ocenah se bodo namreč v Dravogradu povečali dohodki na račun prispevkov in davkov za 2 %, prometnega davka utegnejo zbrati 5 % več kot leto poprej, taks pa 7 %. Ena od postavk med dohodki občinskega proračuna je tudi stabilizacijski davek, ki naj bi ga zbrali v Dravogradu v letu 1973 okrog 120.000 dinarjev. Ob tem pa v Dravogradu ugotavljajo, da so zahtevki koristnikov proračunskih sredstev za 31,5 % višji, kot pa je znašala lanskeletna poraba. Za kulturo in prosveto naj bi, po predlogih proračunskih koristnikov, namenili 50 % več denarja, za komunalno dejavnost 97 %, za delo krajevnih skupnosti in družbeno političnih organizacij bi rabili okrog 60 % več denarja, sredstva za negospodarske investicije se naj bi — po predlogih koristnikov — povečala za 83 % itd. Manj kot lani

bi porabili samo za gospodarske posege in za vlaganje v rezervni sklad.

Torej bo potrebno v prihodnjih dneh in tednih dogovarjanje o uskladitvi proračunske porabe. Vendar pa že na začetku tega usklajevanja v Dravogradu poudarjajo, da bo treba, v primerjavi z letom 1972, vendarle zagotoviti nekoliko več denarja za zdravstveno varstvo in pa za nove

namestitve v posameznih organizacijah ter končno zagotoviti enako raven osebnih dohodkov za vse proračunske koristnike. Pri tem bo treba zlasti še upoštevati, da se zvišujejo prispevki iz osebnih dohodkov, in sicer zaradi 3 % povečanja stanovanjskega prispevka, prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje ter da so večje tudi anuitete za posojila, porabljena v preteklem letu. (EK)

Dogovor o kadrovski politiki v Celju

V Celju so imeli v industriji pred petimi leti na tisoč zaposlenih 15 ljudi z visoko šolsko izobrazbo, zdaj pa jih je le še 14. To je eden izmed zaskrbljujočih podatkov, ki je v veliki meri prispeval k temu, da so na zadnji seji občinske konference SZDL razpravljavci poudarjali potrebo in skrajni čas, da se začne kadrovska politika skrbneje voditi. Posebej se z dolgoročno politiko usposabljanja potrebnega kadra za gospodarstvo in negospodarstvo.

Seveda pa pri tem ne gre samo za kader z nižjo strokovno izobrazbo. Ta kader je prav tako nujno potreben za normalno delovanje gospodarstva ali negospodarstva. Tako imajo v enem izmed celjskih kolektivov že skrbi, ali bodo dobili dovolj delavcev s strokovno izobrazbo in polkvalificiranih za delo v obratu, ki ga na novo odpirajo.

Časi, ko so se v podjetjih zanašali le na razpise, so gotovo že minili. Vsekakor so razpisi zaradi selekcije tudi potrebni. Vendar pa je najustrežnejša rešitev v tem, da v podjetjih že prej razmišljajo o kadrovskih

potrebah in pravočasno poskrbijo za strokovno usposabljanje potrebnih kadrov. Nevzdržno je namreč misljenje, da bodo že ulovili potrebni kader pri „sosedih“, ko bo potrebno.

S sprejetjem družbenega dogovora o kadrovski politiki prehajamo v obdobje, ko skrb za kadre dobiva vse bolj družbeni in tudi razredni značaj. Ta politika ne more biti samo skrb kadrovskih služb in direktorjev, temveč morajo pri tem imeti več besede sami delavci družbene organizacije in podjetij in občini in tudi občinska skupščina.

K uspešni kadrovski politiki sodi seveda tudi razvijanje vseh stopenj šolstva, usmerjanje mladih v poklice, dopolnilno izobraževanje in seveda gradnja stanovanj. Marsikje so ostali brez kadrov tudi zato, ker jim ne morejo nuditi stanovanj. Tako bi lahko v celjski občini zaposlili 558 zdomceev, vendar bi jim lahko nudili le enajst samskih stanovanj. Omeniti pa je potrebno tudi štipendiranje in pripravništvo. To je krenilo na bolje po sprejemu družbenega dogovora o štipen-

diranju in pripravnikih v občini. Tako je bilo leta 1971 v celjski občini 360 mladih, ki so prejeli štipendije, v letu 1972 pa že 464. Kljub vsemu pa je odstotek štipendistov na število zaposlenih še prenizek. Premalo sredstev in spodbude pa dajejo podjetja tudi za študij na tretji stopnji. Vse premalo je še stro-

kovanjakov, ki se lahko pohvalijo z magistraturo. V uspešnejši kadrovski politiki pa je treba misliti tudi na primerno nagajevanje.

V posameznih delovnih organizacijah se bodo morali spoprijeti tudi s pojavi ozkosti, z osebnimi interesi posameznikov, ki bi ponekod hoteli

na položaje zaposliti ne najbolj sposobne, ampak sebi naklonjene. Taka politika pa je nevarna in v nasprotju z družbenimi interesi, so menili na seji v Celju. Zato se morajo delavci zavzeti, da se odpravi. V tem jim bo v mnogočem lahko pomagal tudi družbeni dogovor o kadrovski politiki. M. Brecl

Delavska univerza v Domžalah je doslej že tretjič pripravila tečaj za voznike viličarjev. Obiskuje ga 20 kandidatov, ki bodo ob koncu marca delali zaključni izpit. Kandidati so zaposleni v Komunalnem podjetju, Oljarni, Kemični tovarni, v podjetjih Toko, Tosama in Mlinostroj v Domžalah, v Opekarnah v Mengšu, Radomljah in še nekaterih drugih podjetjih domažlske ter kamniške občine. Pouk se je začel v začetku februarja, s predavanji pa bodo zaključili predvidoma 5. marca. V tečaju so poleg prakse v vožnji obravnavali 10 predmetov. Snov so podajali pretežno predavatelji Železarskega izobraževalnega centra z Jesenic, kjer že vrsto let vzgajajo za železarno in za druga podjetja delavce za ta poklic. V Železarni na Jesenicah imajo nad 40 raznih vrst viličarjev, pa je zato razumljivo, da to snov dobro poznajo.

B. B.

KOMENTATORJEV STOLPEC

Če administracija uči, kaj storiti ...

Naše politično ozračje je zadnje čase razen z delovnimi načrti nabito tudi z besednimi, tako amaterskimi kot znanstvenimi prizadevanji, kako iz nelikvidnosti, kako zajezi inflacijo, kako končno uravnovesiti našo gospodarsko rast. Ne mine dan, da ne bi kje v državi, največkrat v raznih banjah, ali kje ob morju, v Portorožu, Opatiji, Dubrovniku ne razpravljali o tem, kaj je delavski razred, ali bodo življenjski stroški letos višji za 6 ali za več odstotkov, kakšni so resnični učinki ukrepov proti nelikvidnosti, kako dvigovati produktivnost in še o čem. Navadno razpravlja o takšnih temah po nekaj sto ljudi — bolje rečeno, razpravljalec prikimava ali odkimava — saj najvnetejši govorniki tudi po uro in več ne spustijo mikrofona iz rok. A čas, ki gre navadno v rok službe in pokojninsko dobo, neusmiljeno teče. In — kar je še bolj pomembno — z njim tudi dnevnice.

Parado vročih idej je šestmesečna decembrska zamrznitev osebnih dohodkov v tako imenovani neproizvodni sferi nekoliko ohladila, vendar ne za dolgo. Takoj, ko so tisti, ki jih je zamrznitev materialno prizadela, ulovili sapo, so začeli govoriti in pisati, da je v vrsti dilem, ki so povezane z izvajanjem ustavnih amandmajev, položaj strokovnih služb in administracije v marsičem še najbolj negotov. Sprejeti samoupravni sporazumi ali projekti, ki jih bodo v mnogih jugoslovanskih podjetjih kmalu podpisali, po njihovem nedvoumno kažejo, da je bila polemika o tem, kako bodo v prihodnje v delovnih kolektivih izgledali status in pravice tako imenovanih „skupnih služb“ bolj žolčna kot, kako bodo letos in v naslednjih letih pridobivali in delili dohodek, stanovanja itd. Da ta problem ni enostaven in da ga ne bi smeli podcenjevati, dokazuje — po oceni zagovornikov jugoslovanske administracije — zlasti podatek, da je od 4 in pol milijona zaposlenih skoraj četrtina zaposlena v administraciji gospodarstva. Postavljati jih v slabši položaj, kot bi ga po ustavnih spremembah morali imeti neposredni proizvajalci materialnih dobrin v naši družbi, da bi bilo zelo zgrešeno in luksuz, ki bi si ga verjetno ne mogla dovoliti niti mnogo bolj razvita gospodarstva.

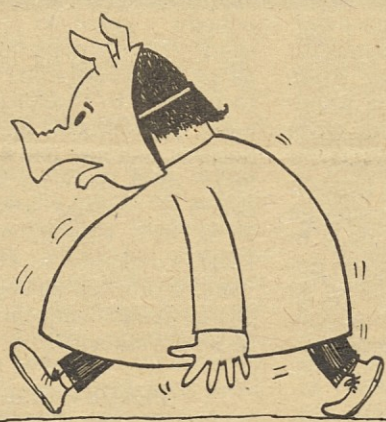
Retorično povedano, vendar povsem neresnično! Vsi statistični podatki zadnjih let govorijo, da si je znala administracija, tako gospodarska kot družbena, vedno odrezati največji kos kruha zase. Veliko je bilo vmes celo takšnih uprav podjetij, ki jih ni bilo sram izplačevati si polne plače, medtem ko so delavci v neposredni proizvodnji prejeli le 80 do 90-odstotne osebne dohodek. Številčnost administracije v gospodarstvu — da je četrtina vseh zaposlenih — pa je prej dokaz njene nesposobnosti, razdrobljenosti jugoslovanskega gospodarstva, kot pa resna utemeljitev, zakaj bi se morala naša družba še posebej zavzemati za odpravo domnevnega neugodnega materialnega položaja administracije v gospodarstvu.

Vendar resnici na ljubo: našega razvoja ne bremenijo le administracija v gospodarstvu, marveč še veliko bolj družbeno administriranje, ki bogati s papirji in nesmiselnimi opravili tudi gospodarstvo. V zveznem svetu sindikatov so izračunali, da gre do administriranja v državnih organih in forumih milijarde. Enake analize izdelujejo tako ZIS, SDK, banke, zavod za proučevanje tržišča, sekretariat za gospodarstvo, zbornica in sindikati. Zvezni organi z vrsto predpisov celo spodbujajo administriranje, širjenje administrativnega aparata v gospodarstvu ter izven njega, izmišljujejo si vsako leto nove formulacije itd. Če bi sprejeli primerne predpise o smotnosti poslovanja, bi prihranili milijarde.

V govorih in tisku — hkrati z naštevanjem teh dejstev — poslušamo trditve, da je obremenitev osebnih dohodkov odina rešitev za gospodarstvo, skoraj nobenega predloga pa ni slišati o tem, kako zmanjšati stroške kolektivne in družbene organizacije dela. Povsem smo pozabili na dejstvo, da omejevanje osebnih dohodkov omejuje tudi kupno moč in osebno porabo, tako da se že kopiči blago v skladiščih in bo kmalu treba intervenirati s potrošniškimi krediti, če bomo želeli doseči hitrejšo kroženje denarja.

Ce se resnično želimo izklopiti iz gospodarske krize, torej ne kaže kar naprej posegati v porabnikov žep, temveč moramo bolj smotno izkoristiti svoj delovni čas in zmogljivosti, hkrati pa tako posodobiti družbeno organizacijo dela, da bomo proizvedli čimveč materialnih dobrin. Sedaj, v neselektivnem razraščanju družbenega administriranja pa vsi, kot vselej in vedno doslej, prispevamo za vse potrebe, tudi za vzdrževanje nekorišne administracije in neučinkovitih simpozij. Le zakaj to počenjamo? Mar ne poraja takšno početje dvom v učinkovitost stabilizacijskih prijemov in prizadevanj?

VINKO BLATNIK

— Le čakaj, pujsek, ti mi pa ne vidiš v izvoz, hik ...! — I. Antič

TRGOVINA Z INDIJO PEŠA, KJE SO VZROKI?

Izboljšati pogoje

Možnosti za razširitev trgovinske menjave z Indijo so s prehodom na konvertibilno plačevanje ugodne, vendar bo treba v obeh državah z dodatnimi ukrepi spodbuditi medsebojno gospodarsko in trgovsko sodelovanje

Indija je največji zunanjetrgovinski partner Jugoslavije med prekomorskimi deželami, če izvajamo dežele Severne Amerike. Vendar se je trgovinska menjava med Jugoslavijo in Indijo v zadnjih letih krepko spreminjala po vrednosti, od pozitivne zunanjetrgovinske bilance Jugoslavije v letih pred letom 1970 do izrazito negativne predlani in močnega padca obsega celotne menjave v lanskem letu. V letu 1971 je trgovinska menjava skupaj presegla vrednost milijarde dinarjev (po pariteti 1 USA dolar je 15 din), pri čemer smo iz Indije uvozili za 785 milijonov din blaga, izvozili pa za 283 milijonov din. Lani je skupna menjava dosegla vrednost komaj

605 milijonov din, ob pariteti 17 din za dolar. Izvozili smo lani za 162 milijonov dinarjev blaga, uvozili pa smo ga za 443 milijonov din.

Kje so vzroki za tolikšno opešanje trgovine z Indijo v minulemu letu in za prevešanje medsebojne trgovinske bilance v korist Indije? Na ta vprašanja so nedavno skušali najti odgovor na posvetovanju na republiški gospodarski zbornici, kjer so se sestali predstavniki podjetij, ki trgujejo z Indijo, predstavniki republike in jugoslovanske zbornice ter predstavnik zveznega sekretariata za zunanjo trgovino. Na posvetu, žal, niso sodelovali predstavniki nekaterih institucij, katerih udeležba bi zaradi njihovega vpliva na zunanjo trgovino bila zelo dobrodošla: predstavniki sklada za kreditiranje zunanjetrgovinskih poslov, zveznega sekretariata za zunanje zadeve in zveznega zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje.

Razlogov za takšno menjavo je več, na naši in indijski strani. Naš izvoz je močno upadel, ko smo zaključili prodajo investicijske opreme. Na zmanjšanje lanskega uvoza je močno vplivala sprememba načina plačevanja indijskega uvoza pri nas. Naša podjetja so lani na domačem trgu dosegala vsaj v prvi polovici leta boljše cene, kot na tujih trgih, poleg tega pa so tudi naglo se spreminjajoči naši zunanjetrgovinski predpisi otežkovali sklepanje trgovinskih poslov.

Nasproti temu je dosedanja ugodna trgovinska bilanca z Indijo krepila uvoz iz te prijateljske dežele. Poleg tega pa je tudi določeno stimuliranje uvoza iz Indije pomagalo pri tem, da smo iz te dežele uvažali celo izdelke, ki jih Indija dotedaj skorajda ni izvažala ali celo sploh ne. Tako se je uvoz industrijskih izdelkov iz Indije v zadnjih letih stalno povečeval, in dosegel celo 40 odstotkov celotnega uvoza indijskega blaga.

V našem izvozu pa je do nedavna prvo mesto imel izvoz opreme, med izdelki, ki so si priborili stalno mesto na izvoznem seznamu, pa so izdelki farmacevtske industrije,

papirne industrije, nekatere surovine, polizdelki in rezervni deli za stroje in traktorje, izdelki kovinske industrije, motorne in elektroindustrije itd.

Možnosti v novem, konvertibilnem sistemu plačevanja pa so seveda poleg naštetih še za izvoz vrste drugih izdelkov, pa tudi za poslovno-tehnično sodelovanje naših in indijskih podjetij, ki se je že sedaj dokaj dobro razvijalo. Vendar bi za doseganje boljših rezultatov kazalo čimprej sprejeti nekaj nujnih ukrepov, so poudarili na omenjenem sestanku. Med drugim, zagotoviti bi bilo treba podjetjem z deviznim sistemom, da bi lahko sklepala dolgoročne dogovore, podpreti naša podjetja pri ustanavljanju mešanih družb in pri skupnem vlaganju, razširiti mrežo naših predstavništva v Indiji, izvozu v to deželo pa še nuditi določene izvozne ugodnosti ter še vrsto drugih ukrepov. Bistveno pri tem pa kajpak je, da bi takšni ukrepi spodbudili tudi Indijo, da bi podobne ukrepe tudi sama sprejela za poslovanje z našo državo.

RB

Sneg ni kriv vsega

Prve ocene gorenjske zimske turistične sezone • Cene prerasle možnosti domačih gostov • Napolnjen zgradnja središča tujcev ne zanimajo

V tej zimski sezoni se na Gorenjskem nikakor ne bo ponovil uspeh minule zimske sezone, v kateri se je turistični promet povečal kar za polovico. V decembru so v jesenjski radovljiski in kranjski občini zabeležili 55 tisoč nočitev ali za 27 odstotkov več kot predlani v istem mesecu. Po prvih podatkih za januar, ki zajemajo samo hotele teh treh občin, pa so imeli ti hoteli 77.500 nočitev ali za 8 odstotkov več, kot v lanskem januarju.

Kljub porastu skupnega prometa je mogoče govoriti o bistveno slabši sezoni, ker so vanjo vključeni novi hoteli, izkoriščenost hotelskih zmogljivosti pa se je na splošno poslabšala. Posebno slaba pa je v tej sezoni zasedenost zasebnih turističnih sob.

Kot glavni vzrok za to so na nedavni seji področnega strokovnega odbora gospodarske zbornice za turizem in gostinstvo v Kranju navedli pomanjkanje snega, zaradi česar so agencije množično odpovedovale svoje rezervacije. Samo ena izmed agencij je v Bohinju zaradi tega odpovedala 5000 nočitev hkrati, podjetje Gorenjka v Kranjski gori je bilo ob 4000 dogovorjenih nočitev; takih primerov pa je še veliko.

Udeleženci razgovora pa so naglasili, da ob pomanjkanju snega ne bi smeli prezreti tudi nekaterih drugih vzrokov za manj ugodna gibanja turističnega prometa. Na enega izmed njih opozarjajo podatki o zmanjšanju obiska domačih gostov. Verjetno ga lahko pripisujemo temu, da so hotelske cene zanje že nesporejmljive. Pridobivanje tujih nočitev za vsako ceno je povzročilo, da sedaj skupinski tuji gost prebiva v našem hotelu tudi za dobro tretjino cene, kot posamezni domači. Razen z ugodnejšimi cenami pa bi morali zanimanje domačih gostov podpreti tudi s tem, da bi raztegnili možni čas za koriščenje zimskih počitnic v šolah na en mesec. To so na primer storili v Vojvodini in gorenjski gostinci so prav od tam letos pridobili izredno veliko gostov.

Prizadevanja za še večji obisk tujcev pa najbolj ovira dejstvo, da so naši zimski turistični centri kar po vrsti zgrajeni le na pol. Sodobnim zahtevam se nekoliko približuje Kranjska gora, povsod drugod gre za zelo pomanjkljivo ponudbo, ki se more kosati s konkurenti za mejo.

M. S.

LETNA SKUPŠČINA POSLOVNEGA ZDRUŽENJA ZA TRGOVINO V LJUBLJANI

Za samoupravne odnose med trgovino in proizvodnjo

Slovenska trgovina se je znašla v zadnjem času v nezaželenem položaju, ki bo toliko težji tudi v letošnjem stabilizacijskem letu. Nekoč mogočni „trgovski trdnjavi“ bijejo težke ure: stroški stalno naraščajo, skladi kopnijo, obratnih sredstev skorajda ni, da pri tem sploh ne omenjamo založenosti trga, ki s svojo današnjo „predstavo“ spominja na najbolj za-

dosežki trgovine. Če k vsemu temu pripišemo zdaj že kar kronično pomanjkanje obratnih sredstev, vedno manjše sklade, ki povzročajo trgovini stalno zmanjševanje naložb, ne nazadnje pa tudi pomanjkanje blaga, prodajaln in skladiščnih prostorov, je očitno, da se je trgovina znašla v položaju, iz katerega sama brez pomoči širše družbene skupnosti verjetno tako kmalu še ne bo našla odrešilnega izhoda.

Ta življenjsko pomembna, vendar še zdaleč ne vsa odprta vprašanja slovenske trgovine, so našla svoje mesto v razpravi na ponedeljkovi letni skupščini poslovnega združenja v Ljubljani. Pri tem so zlasti poudarili, da sedanji sistem dogovarjanja o cenah ne ustreza, torej je za trgovinske delovne organizacije nesporejmljiv, saj trgovina pri dogovarjanju ne nastopa v odnosu do proizvodnje kot enakopraven partner, cene pa ne upoštevajo temeljnega načela, da mora sleherna vrsta blaga pokrivati svoje stroške v trgovini.

Trgovina in proizvodnja bosta morali poiskati vse oblike

za svoje nadaljnje tvorno sodelovanje. Tako sodelovanje bo moralo zajeti vse udeležence v blagovnem prometu. Na pojave v odnosih med trgovino in proizvodnjo bo treba gledati poslej kot na celovit kompleks dogajanja v gospodarstvu. Pomembno pa je zlasti spoznanje, da bo treba odnose med trgovino in proizvodnjo urejati na samoupravni osnovi.

Razprava na ponedeljkovi letni skupščini poslovnega združenja za trgovino je izzvenela v prepričanju, da bo za uresničitev določil o urejanju odnosov med trgovino in proizvodnjo potrebno še veliko naporov tako trgovine kot proizvodnje. Splet blagovnih in finančnih tokov med trgovino in proizvodnjo je sila zapleten, v zadnjih dveh letih pa tudi pod močnim vplivom nestabilnosti cen in tržišča ter administrativnih posegov ekonomske politike. Trgovci so optimisti, saj pričakujejo, da bo ob enakopravnem obravnavanju obeh partnerjev v prihodnje tudi proizvodnja tista, ki bo pobudnica za hitrejšo uveljavljanje novih oblik povezovanja.

—iv

LJUBLJANA, CELOVŠKA 317, TELEFON: 53 681
ZADOM IN OPREMO
TAPO
OBLAZINJENO POHIŠTVO
LJUBLJANA, CELOVŠKA 317, TELEFON: 53 685

lostne trenutke, ki jih je trgovina doživljala v povojnih letih. Trgovci odklanjajo obtožbe, da so krivi za nenehno naraščanje cen, pri čemer navajajo v svoje opravičilo, da je akumulacija v trgovini le na videz visoka, dejansko pa sploh ni. Zlasti lani akumulacija ni dosegla niti najnujnejših potreb, zato pa so bili domala na vsej črti z administrativnimi in drugimi ukrepi razvrednoteni vsi gospodarski

Oljka k Vegradu

• V kakšnih težavah so, je večina članov kolektiva zvedela šele, ko so imeli blokirani žiro račun in milijon dinarjev izgube

Okrog 100-članski delovni kolektiv podjetja „Oljka“ iz Šmartnega ob Paki, v okviru katerega delujejo 4 obrati (in sicer apnenica, kamnolom, tapetništvo in mizarstvo), se je znašel ob koncu preteklega leta v precejšnjih težavah. Zadnja leta so vložili precej denarja v obrat apnenica, ob katerem so uredili tudi hidrarno, vendar pa so zaradi neprimerne organizacije dela in nekaterih drugih težav slabo izkoriščali zmogljivosti tega obrata. Podjetje je imelo težave še zaradi nelikvidnosti, in to že nekaj časa.

Na pobudo osnovne organizacije sindikata se je delovna skupnost šmarske „Oljke“ dogovorila za sodelovanje z velenjskim Splošnim gradbenim podjetjem Vegrad.

Na referendumu, ki je bil 16. februarja, so se zaposleni odločili za pripojitev k velenjskemu SGP Vegrad.

Omeniti velja, da so strokovnjaki SGP Vegrad Velenje s sodelovanjem predstavnikov „Oljke“ izdelali sanacijski program, za uresničitev katerega rabijo v „Oljki“ nekaj nad 6 milijonov dinarjev. Nad polovico tega denarja naj bi prispeval republiški sklad skupnih rezerv, drugo pa bodo zagotovili v Velenju.

Ko bo zagotovljeno sanacijsko posojilo, bo delavski svet SGP Vegrad Velenje sprejel sklep o pripojitvi „Oljke“.

(vš)

Zakaj prelivanje dohodka?

Odborniki mestne skupščine Ljubljana vztrajajo pri zahtevi, da mora Viator enoto mestnega prometa preoblikovati v TOZD kot pravno osebo z ločenim žiro računom. Dohodek iz mestnega potniškega prometa pa bi po mnenju odbornikov veljalo usmerjati v obnovo cestišč ali druge komunalne potrebe, vsekakor pa ne drugam. Viator, kateremu je mestna skupščina zaupala skrb za mestni promet, vendar z omejitvami (gotovine, ki jo Viator redno ustvarja iz mestnega prometa, ne sme obračati brez soglasja mestne skupščine; če pa bo dokazal upravičeno izgubo, brez lastne krivde, mu jo bo mesto povrnilo), je ustvaril 15 milijonov čistega dobička. Vendar denarja ni, ker ga je podjetje po svoji presoji usmerjalo v naložbe, za katere je vprašanje, če so sploh še v interesu uporabnikov mestnih avtobusov.

Postopna ukinitve nočne izmene

V Industriji bombažnih izdelkov Kranj bodo letos izdelali za svoje odjemalce nad 7 milijonov metrov blaga v skupni vrednosti okoli 111 milijonov dinarjev. Dobro četrtino ga nameravajo izvoziti in s tem pridobiti 780 tisoč dolarjev. Zaradi postopnega ukinitve nočnega dela za žene in mladino so se v kolektivu odločili, da

bo polovica strojev v tkalnici odslej obratovala le v dveh izmenah.

Letošnje načrte bodo v IBI uresničili s povprečno 487 deljansko zaposlenimi delavci. Z modernizacijo proizvodnega procesa so si ustvarili pogoje za 21-odstotno zmanjšanje kolektiva, ki se odvija v okviru redne fluktuacije.

S SEJE DELAVSKEGA SVETA ZDRUŽENEGA PODJETJA

Sprejet program novih energetskega objektov

Glavna ugotovitev na zasedanju osrednjega samoupravnega organa združenega podjetja slovenskega elektrogospodarstva, ki je odločil o usklajenem predlogu za izgradnjo nekaterih proizvodnih in prenosnih elektroenergetskih objektov v Sloveniji, je bila, da smo doslej tako zanemarili vlaganja, da nas tudi novi objekti ne morejo rešiti pomanjkanja električne energije. Predlog izgradnje predvideva: gradnjo plinske kombinirane elektrarne Brestanica, postavitev osmega agregata v HE Fala in postavitev 4. agregata v HE Moste. Od prenosnih objektov pa so v program uvrstili razdelilno transformatorsko postajo Podlog, 110 KV daljnovod Divača-Nova Gorica in razdelilno postajo Plave. Odbor za optimizacijo in razvoj je sicer predlagal še gradnjo plinske centrale v Dolskem in rekonstrukcijo stare trboveljske termoelektrarne, v kateri naj bi postavili dva plinska agregata oziroma turbine, vendar izvršilni

odbor združenega podjetja ni soglašal s tem predlogom, ker meni, da bomo prihodnja leta vendarle kupili v Bosni in Hercegovini precejšnje količine električne energije.

Vse našete energetske objekte in prenosne postaje naj bi dogradili ali uredili najkasneje do 1976. leta. Program bo združeno podjetje elektrogospodarstva Slovenije predložilo v pooblaščenemu odboru za urejanje vprašanj posebnega družbenega pomena v elektrogospodarstvu.

Prav tako je osrednji delavski svet predlagal, naj bi pospešili začetek graditve šostanske četrtne termoelektrarne in gradnjo nuklearne centrale v Krškem. Pohiteti bo treba tudi s pripravo ustreznega načrta za razvoj elektrogospodarstva do konca leta 1982. Izdelati bi ga morali vsaj do konca letošnjega junija. Vse kaže, da se bomo naslednja leta srečevali s pomanjkanjem električne energije, četudi bi uspeli realizirati ta program.

-m-

DELAVSKI SVET ŽŽTP LJUBLJANA O RAZREŠEVANJU STANOVANJSKIH PROBLEMŖ ŽELEZNIČARJEV

Nov solidarnostni izpit

Priporočilo vsem organizacijam v sestavi ŽŽTP Ljubljana: »Vsa razpoložljiva sredstva nameniti za stanovanjsko gradnjo!«

Delavski svet ŽŽTP Ljubljana je na torkovi seji med drugim obravnaval izredno perečo stanovanjsko problematiko železničarjev in njihovih družin, ki se je v minulem in v tem letu zaradi izpadlih transportnih dohodkov in s tem pomanjkanja sredstev v stanovanjskih skladih zaostrila do te mere, da je videti skoraj neresljiva.

Najvišji samoupravni organ slovenskih in istrskih železničarjev je na tej seji v celoti podprl pobudo družbenopolitičnih organizacij na železnici, naj železničarji in njihove organizacije združenega dela PODARIJO preostale anuitete vpisanega posojila za modernizacijo železnic in tudi druga razpoložljiva sredstva za reševanje stanovanjskih problemov. V zvezi s to pobudo je delavski svet tudi izrazil svoje prepričanje, da se bodo organizacije v sestavi ŽŽTP Ljubljana in železničarji z razumevanjem in solidarno priključili akciji za

reševanje najbolj perečih stanovanjskih vprašanj, da bodo torej vsa razpoložljiva sredstva dejansko namenili za stanovanjsko gradnjo, da bodo s takojšnjim nakupom stanovanj poskusili omiliti vsaj najbolj pereče stanovanjske probleme in da bodo preostala razpoložljiva sredstva namensko nalagali v bankah, jih tako oplemenitili in ustvarjali pogoje za hitrejšo uresničevanje sklepov o prednostnih vlaganjih sredstev za stanovanjsko gradnjo in izho-

diščih stanovanjske politike na železnici, kar vse je najvišji samoupravni organ slovenskih in istrskih železničarjev obravnaval in potrdil na svojih sejah 19. 7. 1971 in 2. 6. 1972.

-m-

Izpolnjena obljuba

V Investicijskih birojih so predlani ustanovili poseben sklad za graditev stanovanj za njihove delavce, začasno zaposlene v Zvezni republiki Nemčiji. Vanj plačujejo vse enote montaže in kooperacije po 2 % od ostanka dohodka. Sklad upravljajo zdomci. Največ denarja namenijo za graditev družbenih najemniških stanovanj, podeljujejo pa tudi kredite za zasebno gradnjo.

Stanovanjski stolpič v koloniji 1. maj v Trbovljah so sezidali v le letu dni. V njem je 22 stanovanj vseh velikosti. Najmanjše meri 47, največje pa 70 kvadratnih metrov. Investicijski biroji so za graditev stanovanj vročili Ljubljanski banki, podružnici v Trbovljah dva in pol milijona din, s tem pa najeli kredit za hitro dograditev stanovanjske hiše. Stroški gradnje znašajo okoli 5 milijonov din. Stanovanja so prešli samo delavci, vsi pa se bodo zaposlili v temeljni organizaciji združenega dela - industrijska proizvodnja investicijskih birojev v Trbovljah. Nekateri so se že vrnili z dela v tujini, drugi se bodo vrnili letos.

S tem so v investicijskih birojih izpolnili sklep, da bodo poskrbeli za povratnike, ne samo za njihovo zaposlitev, pač pa tudi za stanovanja. Upravni odbor sklada bo seveda nadaljeval delo, čeprav je dolžan, v skladu s sprejetim pravilnikom podeljevati tudi posojila za individualno graditev stanovanj zdomcem in je v ta namen doslej že razdelil poldrug milijon din. Bistvenega pomena pa je naposled tudi to, da investicijski biroji povečujejo obseg dejavnosti doma, v domačih temeljnih organizacijah združenega dela, zlasti s povečevanjem industrijske proizvodnje, kjer bodo še letos potrebovali najmanj sto novih delavcev, ker bodo povečali obseg proizvodnje odlitkov, notranjih transportnih naprav in selenskih usmernikov. Vrednost te proizvodnje naj bi letos dosegla okoli 60 milijonov din, lani pa je znašala komaj 25 milijonov din.

-m-

ODLIČNI IZVOZNI REZULTATI INDUSTRIJE USNJA VRHNIKA

Izvoz prinaša dobiček

Načrti za letos: za 12 milijonov dolarjev prodanih izdelkov na tuje. Izvoz je rentabilen po cenah na zunanem trgu, po finančnih rezultatih pa je za 30 % večji od uvoza

Industrija Usnja Vrhnika, ki se je že pred časom prebila med najpomembnejše slovenske izvoznike, je v preteklem mesecu prikratk izvozila za več kot milijon dolarjev izdelkov, in to izključno na konvertibilno področje. V dvomesečni izvozni bilanci pa so v poprečju dosegli tisto stopnjo, ki jim obeta, da bodo ob takšnem gibanju izvoza vnaprej v letošnjem letu izvozili za okrog 12 milijonov dolarjev izdelkov in s tem dosegli zastavljeni plan.

Lani, ko so izvozili za 9,3 milijona dolarjev izdelkov, so prodali na tuje 40 odstotkov svoje proizvodnje. Letos bo ta odstotek, kljub izdatnemu povečanju obsega izvoza, ostal enak. V podjetju namreč računajo, da bodo letos dosegli skoraj 700 milijonov celotnega dohodka, medtem ko so ga lani 460 milijonov.

Zanimivo je, da je to podjetje eno redkih, ki so s svojim izvozom lahko pokrivala slabe poslovne rezultate na domačem trgu. Cene usnja in usnjenih izdelkov so v tujini namreč znatno višje, kot pri nas, kjer so, kot se reče, maksimirane in

prinašajo usnjarnam izgubo (zlasti se zato, ker morajo večji del surovin uvoziti, spet po znatno višjih cenah, kot so priznane doma).

Industrija usnja proda na tujem skoraj polovico izdelkov samo v Zahodni Nemčiji, med močnejšimi kupci pa so še ZDA in ostale države EGS. Podjetje se je s svojim izvozom povzpelo na peto mesto na seznamu največjih slovenskih izvoznikov, na seznamu največjih izvoznikov na konvertibilno področje pa je podjetje na četrtem mestu. Prekašajo ga le podjetja, ki so tako po številu zaposlenih (v Indu-

striji usnja je 2000 delavcev), kot po celotnem dohodku krepko pred njim.

V letošnjem letu naj bi samo izvoz svinjskega usnja (ta je že dosedaj predstavljal 85 % izvoza) presegel lanske celotni izvoz, skoraj podvojiti pa nameravajo tudi izvoz usnjene konfekcije in galanterije. Izvoz bo tako ne samo pokrival uvoz surovih kož in kemikalij za predelavo kož, pač pa bo prinesel Industriji usnja Vrhnika tudi precej dobička, saj bo za okrog 30 odstotkov večji od uvoza.

(rb)

Desetina OD za stanovanja

V industriji Sava Kranj in v Železarni Ravne na Koroškem bodo z 10-odstotnim prispevkom od bruto osebnih dohodkov pospešili gradnjo stanovanj

V industriji Sava Kranj so predvideli, da bodo v prihodnjih letih naročali za potrebe svojih delavcev 50 do 60 sta-

novanj letno, od tega jih bodo 40 odstotkov dodelili delavcem z najnižjimi dohodki, ostalo pa bodo člani kolektiva postopoma odkupili. Približno enako število stanovanj, kot v blokkih, naj bi Savčani letno pridobili tudi v individualnih hišah, razen tega pa nameravajo do leta 1975 zgraditi tudi samski dom za 300 delavcev. Da bi uspel uresničiti vse te načrte, se je delavski svet Save pridružil občinskemu samoupravnemu sporazumu, po katerem bodo delovne organizacije kranjske občine izločale letno za ta namen 6 odstotkov skupnih osebnih dohodkov, za letos pa je še posebej sklenil, da bo namenil za stanovanja kar desetino skupnih osebnih dohodkov.

Tudi delavski svet Železarne Ravne na Koroškem je sklenil, da bo namenjala letos železarna kar 10 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov zaposlenih za gradnjo stanovanj. S tako visoko prispevno stopnjo želijo pospešiti gradnjo. Denar, namenjen za gradnjo stanovanj, bodo Ravenčani namensko vro-

čali pri podružnici Ljubljanske banke v Slovenj Gradcu. (ma)

»Radenci« več TOZD

Pri ustanavljanju TOZD v zdravilišču Radenci ni nobenih problemov v zvezi z dislociranimi obrati, težje pa je z obrati v zdravilišču, ki so med seboj zelo povezani in odvisni. V prvi varianti so predvideli le eno TOZD, toda sedaj preučujejo možnosti za ustanovitev štirih ali celo devetih TOZD. V zdravilišču je le malo enot, ki bi bile visoko akumulativne, precej pa je takih, ki poslujejo na robu rentabilnosti, vendar so tako medsebojno odvisne, da ekonomsko slabih TOZD zdravilišče ne bi smelo prepuštili samim sebi. Med TOZD, ki jih bodo ustanovili, bo potreben vsebinsko natančen samoupravni sporazum, ki naj bo podoben zlasti pri obravnavanju skupnih interesov podjetja.

**MODNA HIŠA
S POSLOVNIMI
ENOTAMI V LJUBLJANI,
MARIBORU IN OSIJEKU
VAM NUDI**

bogato in vedno aktualno izbiri otroške, moške in ženske konfekcije, modnega metrskega blaga, pletenin in visoko kvalitetne usnjene konfekcije in galanterije.

Prve ocene devalvacije

Več podjetij v Sloveniji je že ocenilo učinke nedavne devalvacije dinarja na njihovo gospodarjenje. Tako v Iskri menijo, da jih bo devalvacija spodbudila k še večji izvozni ekspanziji ter da bo ekonomsko spodbujala tiste proizvodne organizacije, ki več izvažajo kot uvažajo; pri tem poudarjajo, da bo prišlo do ekonomskega in ekspanzijskega učinka le pod pogojem, da se cene domačih proizvodov ne bodo povečale. V Litostroju ocenjujejo, da se izboljšuje konjunktura podjetja, ker so njegovi konkurenti na tujih tržiščih predvsem ameriške, japonske in nemške firme. Devalvacija pa se bo negativno odrazila v uvozu surovin in reprodukcijskega materiala, ker obe podjetji uvažata pretežno iz zahodnoevropskih držav. Tudi Meblo je v podobnem položaju, vendar precej izvažata v ZR Nemčijo, zato bo podražitev uvožnega reprodukcijskega materiala verjetno enaka kot pozitivni učinek v izvozu na to področje.

Najboljše jasli ne morejo nadomestiti matere

Slovenski sindikati so dali v razpravo članom do VIII. kongresa predlog, naj bi zaposlenim materam podaljšali porodniški dopust na šest mesecev, delo s skrajšanim delovnim časom pa do enega leta starosti otroka. Mnenja članov sindikata po delovnih organizacijah, tako moških kot žensk, so različna. Različna pa so tudi mnenja strokovnjakov in vseh tistih, ki se ukvarjajo bodisi z zdravjem bodisi z varstvom otrok. Po naših nekajkratnih anketah, ki smo jih že objavili, lahko presodimo, da so za podaljšanje porodniškega dopusta predvsem ženske-matere, še zlasti neposredne proizvajalke. Da pa ne bi bila odločitev sprejeta samo na osnovi želja, je republiška konferenca za družbeno aktivnost žensk dala pobudo za študijo, ki bo analizirala sedanjí položaj zaposlenih mater in prikazala, kaj bi v naših razmerah pomenilo podaljšanje porodniškega dopusta. Republiška skupnost otroškega varstva je to študijo naročila pri republiškem koordinacijskem odboru za načrtovanje družine in jo tudi financira.

Pogovor med mamami se po navadi suče okrog otrok. To pot okrog Dejana in Nataše

Rok čaka svojo sestro Dušo, da jo bo mamica oblekla. Ne eden ne drugi še ne ve za skrbi, ki jih pri svojem delu in gospodinjstvu ima dr. Tatjana Kham-Lindtner

„Najboljše jasli po mojem ne morejo nadomestiti matere.“ Tako je na samem začetku povedala svoje mnenje upravnica vzgojno-varstvenega zavoda Stari Vodmat Justi Kavšek, ko sva govorila o podaljšanju porodniškega dopusta. Čeprav imamo pri nas, skoraj lahko rečem, najboljši kader, vseeno mislim, da mora biti otrok čimdlje pri materi. Res je, da se po naših izkušnjah najlaže privadi na jasli tisti otrok, ki pride takoj k nam, toda vseeno...

Zelo dolgo že delam v vrtcu oziroma v jaslih. Zato vem, kakšne težave imajo mamice oziroma mlade družine. Naj že uredijo porodniški dopust kakorkoli, najprej pa bi morali urediti v podjetjih delovni čas tistih mater, ki delajo po štiri ure. Prav gotovo ni vseeno, če mora mati svojega polletnega otroka buditi ob 5. zjutraj in ga v jutranji megli in mrazu nositi v jasli. O nočnem delu takih mater mislim, da ni treba govoriti.

V vzgojno-varstvenem zavodu Stari Vodmat imajo v varstvu 280 otrok. Od tega sta 102 dojenčka. Ekonomska oskrbovalna cena za dojenčka je 860 dinarjev. Za vsakega dojenčka prispeva temeljna izobrazevalna skupnost 320,80 dinarjev, tako da morajo tisti, ki plačujejo polno ceno, odšteti 539 dinarjev. To pa so starši tistih otrok, kjer dohodek na družinskega člana presega 1.700 dinarjev. Na drugi strani pa tisti, kjer na člana družine ne dosežejo zneska 600 dinarjev, plačujejo le polovico polne cene. Imajo pa tudi otroke, katerih starši plačajo četrtino cene, ali pa sploh nič.

„Cena oskrbovalnine, ki jo plačajo starši za otroke, je, če upoštevamo visok prihodek, ki ga daje družba, sorazmerno nizka. Na drugi strani pa je cena tudi visoka za tiste mlade pare, ki si ob enem ali dveh majhnih otrocih ustvarjajo svoj dom. Pri tem pa varstvo otroka morajo plačevati. Ali vzgojno varstvenemu zavodu, ali pa varški. Stvar je namreč v tem, da smo že prišli do obdobja, ko so stare mame v večini še zaposlene in ne mislijo še na zapeček in vnučke.“

Povprašali smo še mame, kaj mislijo o daljšem porodniškem dopustu!

Marija Pivk je samostojna referentka za kadre pri Mladinski knjigi. Njen petmesečni Dejanček je v jaslih že 2 meseca.

„Na vsak način sem za podaljšanje porodniškega dopusta, ne glede na osebni dohodek, ki bi ga dobivala. Kljub temu, da imam otroka v jaslih šele malo časa, se mi otrok resnično smili, ko ga moram zbuditi zjutraj že ob petih, potem pa ga ne glede na mraz in slabo vreme nesti v jasli. V službi so mi moj štiriurni delavnik uredili tako, da sem teden dni delala po sedem ur, naslednji pa sem bila prosta.“

Če bi lahko izbirala, da za nižji dohodek ostanem dalj časa doma, bi se prav gotovo odločila za to. Res je, da bi delo v službi najbrž že trpelo zaradi moje odsotnosti, vendar mi moj otrok pomeni veliko več kot služba.

Radojka Golob je tekstilni tehnik v Pletenini, njena dveletna Nataša pa je že nekaj časa v jaslih vzgojno-varstvenega zavoda Stari Vodmat.

„Na vsak način bi raje dalj časa ostala doma pri otroku. Moja Nataša je bila v prvem letu veliko bolna, tako da sem bila v enem letu praktično le tri mesece v službi. Ves ostali čas pa doma pri bolnem otroku. Še sedaj v službi nikoli ne morejo zatrdno računati name. Velikokrat moram ostati doma tudi po več kot teden dni.“

„Ostala bi doma, dokler otroci ne bi šli v šolo, če bi me potem zopet vzeli v službo.“ je na začetku povedala dr. Tatjana Kham-Lindtner asistentka na histološkem inštitutu. Tudi ona ima triletnega Roka in dveletno Dušo v vzgojno-varstvenem zavodu Stari Vodmat. „Saj vem, da je to praktično nemogoče. Mislim pa, da matere ne more otroku nihče nadomestiti. Zato bi po mojem morali podaljšati porodniški dopust vsaj na pol leta, potem pa naj mati začne delati s polnim delovnim časom. Prav gotovo je namreč za mater in otroka vseeno, če otroka nese v jasli za štiri ure, ali pa za šest oziroma osem ur. Prav tako večina mater, razen tistih, ki delajo za strojem, največkrat ne more ostati v službi natančno štiri ure. Začeto delo mora pač dokončati, pa naj traja štiri ali pa šest ur.“

Na drugi strani pa je res, da daljša odsotnost z dela, posebno če je to povezano s hitrim razvojem stroke, pušča vrzeli. Te je največkrat težko nadokanditi.

JUSTI KAVŠEK

Naj bo nagrada za delo v sindikatu

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije se je odločilo, da bo finančno omogočilo svoji sindikalni organizaciji v ptujski občini, da nagradi eno izmed najbolj prizadevnih sindikalnih delavk na podružničnih šolah s svojega območja. Izbiro prepušča seveda njim, izbrana sindikalna delavka pa naj bi se v času prvomajskih počitnic udeležila sedemdnednega potovanja s skupino turistk v organizaciji Alpe-Adrie po Sovjetski zvezi.

OB 8. MARCU V ZASAVJU

Trnje v cvetju

Prihodnje dni se bodo tudi v Zasavju zvrstile večje in manjše prireditve v počastitev 8. marca — mednarodnega praznika žensk. V Zasavju pravijo; da bodo ob tej priložnosti tudi pregledali, kako so izpolnjevali obljube, ki so jih dali lani za olajšanje položaja zlasti zaposlenih žensk.

Napredek na področju vseh oblik predšolskega in deloma tudi šolskega varstva je v Zasavju očiten. Svojemu namenu so izročili štiri nove predšolske varstvene ustanove, v šolsko varstvo pa je zdaj vključenih okoli 750 učencev in dijakov v okoli 20 oddelkih. Res pa je tudi, da so morali minulo jesen v Trbovljah odredi gostoljubje v otroških ustanovah večjemu številu otrok, ker so zmogli vseh štirih zasavskih občinah pripravljajo programe za graditev novih ustanov.

Spodbudno je to, da so skoraj v vseh obstoječih otroško-varstvenih ustanovah uvedli diferencirano plačila oskrbnine. Najlepše potrdilo razvoja šolskega varstva pa so podatki, da so domala vsi otroci v teh oddelkih bolj uspešni in da slabih učnih uspehov v njih skorajda ni. Pohvaliti je treba tudi skrb tistih šolskih vodstev, ki so dali prednost pri varstvu otrokom iz socialno ogroženih družin in družin, ki imajo slaba, majhna stanovanja oziroma, da so vključili v celodnevno bivanje v šoli

veliko otrok iz delavskih družin.

ODPRTA VPRAŠANJA ZAPOsLENIH ŽENSK

V dosedanjih razpravah so v Zasavju sicer samo nakazali problematiko zaposlenih žensk, ker bi za globljo oceno potrebovali veliko več podatkov. Ne glede na to pa je znano, da je med vsemi zaposlenimi v Zasavju skoraj 40 % žensk, da so v številnih podjetjih celo v večini, da pa analize povedo, da jih ni kdo ve koliko v organih samoupravljanja ali v sindikalnih vodstvih, da jih v nekaterih ustanovah celo odpravljajo od samoupravljanja. Res pa je tudi, da tam, kjer so jih nameravali izvoliti, niso delavke privolile v to, ker so dejale, da za to nimajo časa, ker jih čaka vsakdanje delo doma.

Zelo zanimivo bi bilo ugotoviti razlike v položaju zaposlenih žensk v gospodarstvu in negospodarstvu. V Zasavju trdijo, da so razlike skoraj neprimerljive v vseh pogledih, najbolj pa v možnosti za strokovno izpopolnjevanje. Dejstvo je, da so delavke v primerjavi s svojimi vrstnicami v negospodarstvu občutno slabše nagajevane zavoljo razlik v izobrazbi in stopnji strokovnosti, pa čeprav je storilnost žensk v gospodarstvu večja.

NAJHUIŠE JE NOČNO DELO

Za zdaj so nočno delo žensk deloma opustili samo v nekaterih obratih hrastniške steklarne, na separaciji zagorskega rudnika, nekaj žensk iz trboveljske separacije pa so poslali na prekalifikacijo v Iskrino tovarno polprevalnikov. Vse kaže, da bo še dolga pot do doslednega ukinjanja nočnega dela žensk, najbrž pa se bo v pogojih stabilizacije še podaljšala. Najbolj pa so zasavske žene zaskrbljene zaradi nenehnega dviganja cen. Pravijo, da v sopkih cvetja, ki jih bodo zagotovo prejemale ob 8. marcu, ne bi smelo biti toliko trnja.

Koncert za delavke

Moški pevski zbor, ki pod vodstvom Janeza Močnika drugo leto deluje v okviru sindikalne organizacije tovarne Iskra Kranj, bo počastil članice kolektiva 8. marca s samostojnim koncertom v Prešernovem gledališču. Za to priložnost je pripravil pester program pesmi od renesančnih, slovenskih umetnikov, partizanskih in ljudskih. Zbor redno sodeluje na raznih prireditvah v okviru tovarne in občine, gostoval je tudi na Korškem, tokrat pa bo imel prvi samostojni koncert. V Iskri so pevcem za to priložnost kupili nove enotne obleke v Iskrini modri barvi.

M. S.

PODOBE NAŠEGA ČASA

— O, glej jo, glej! Kam? — Po nakupih. Nekaj si moram najti za pomlad. Večkrat grem, vendar nimajo nič takšnega, kar bi rada. Ali je pa predrago... — Če se res misliš znebiti denarja, pohiti, jutri bo še dražje! — Kako dražje! Kaj niso cene spet zamrznjene? — Seveda so, celo dvakrat, če se ne motim, saj prve zamrzitve ni nihče prekalil. Zato pa bo odjuga tem hujša. — Ne verjamem. Že zdaj ni ljudi v trgovinah. Prej bi rekla, da bodo razprodaje. Saj imajo menda povsod polna skladišča. — Figo bo razprodaja! Nekako bodo morali položiti tisti denar, kolikor ga je skopnelo zaradi devalvacije. Še po vsaki so šle cene gor; boš videla, da bo tudi zdaj tako. — Kaj vse bo šlo gor, kaj misliš? — Živež, elektrika, kurjava, stanovanja — isto kot vedno.

— Pa luksuz? — Luksuz že sam od sebe leze — z novimi davki in taksami. — Za stabilizacijo, ne? — Ja, za stabilizacijo! In vse več stvari je že luksuz: avtomobilske gume, radenska, milo in še druge takšne drobnjarije. — In kam bo šel ta denar od davkov in taks? — Nočejo še povedati. Zanj se zdaj pričajo občine in republike.

— Kaj jaz vem! Le kdo bi razumel to urbanistično politiko. Vsak gleda le nase, za druge mu ni mar. — No, no, jaz pa nisem tako črnogleda. Nekaj novega vetra se pa menda že čuti? Ga ti ne? — Ne! — Kaj pa popis premoženja! — No, in kaj? — Kdor ne bo mogel dokazati...

poceni kupil družbena stanovanja in hiše in dobil kredite po protekciji. Zakaj se s takšnimi spiski ne pride na dan? Veliko ljudi si je pomagalo tudi s tem, da so prodali stanovanjsko pravico, predno so se vselili v svoje hiše. Naši časopisi so bili polni takšnih oglasov. Le zakaj se takšnih ljudi zdaj ne zagrabi in jim pobere tisti denar nazaj. — Jaz že kar vem, zakaj ne.

Kritikastrstvo

— Tudi o gradnji vrtcev v Ljubljani je vse tiho, čeprav so takrat, ko smo glasovali za samoprispevek, prisegali, da bomo sproti seznanjeni z vsako fazo gradnje. — Menda so zato tihi, ker so gradnje vsak dan dražje in ne bo mogoče zgraditi toliko, kot so obljubljali. — A zakaj se ne odločijo za montažne vrtce. Prav tako dobri so, bili bi pa precej cenejši.

— Že, že, ampak vsi bodo dokazali, boš videla. Vsak bo kje izbrskal kakšno dobro teto, ki mu je skrivaj stisnila v roke tiste kočljive milijone, in kaj potem? Takole po ovinkih se ljudem zlepa ne pride do konca. Ljudi, ki goljufajo, je treba prijati, ne pa se iti z njimi slepe miši. — O, le od kdaj si tako ostr. Kako prijati? — Slišala sem, da imajo natančne spiske, kdo vse je

— Zakaj? — Zato, ker je takšnih ljudi kot sama praviš, res veliko. Pa tudi precej besede imajo. Ne bodo se dali ugnati. — Kaj misliš, da jih tudi še zdaj kdo ščiti? — A kako bi se drugače že kdo ne spomnil, da je treba tudi takšnim pogledati pod prste, ki niso šli zastoj iz družbenih stanovanj na svoje. Vse to je med seboj povezano.

— S kom? — Vsaj z občinami, če ne še bolj zgoraj. — O, to je pa zapleteno! — Zapleteno, zapleteno! — Ubogi ljudje, ki morajo kar naprej hoditi na sestanke. Še čudno, da se jim ne zmeša. — Še dobro, da zna kdo sploh še kaj pametnega povedati. Jaz bi pa le rada, da bi kaj koristnega nastalo iz vsega tega... — Iz česa? — Iz tega prijemanja ljudi, od kod vse in kje so si nabrali premoženje. — Ali misliš, da bo? — Seveda bo! Mora!

— Ko bi le. Vendar ne kaže preveč, da bo kaj resnega. Preveč se govori, premalo ukrepa. Kaj je treba vsakega, ki goljufa, otipavati z rokavicami! Pod ključ in pika. Tisto, kar si je nabral, pa takoj zapleniti, ne čakati, da bo vse, kar ima, razdelil med sorodnike, predno bo šel sedet. — O, ti si pa ostr! — Čas je takšen, ne jaz! Tako kot doslej ni mogoče več naprej, ne? — Ne, res ni mogoče. Vsak dan je vse dražje. VINKO BLATNIK

OB ZAKLJUČKU VI. LETNIH ŠPORTNIH IGER OBSS KRANJ

PROBLEM KADROV

Minulih letnih športnih iger se je udeležilo že 46 sindikalnih organizacij oziroma 840 posameznikov

Pred dnevi so imeli v Kranju, tako kot že vrsto let doslej, skromno vendar pristočno slovesnost: občinski sindikalni svet je priredil svečan zaključek VI. letnih športnih iger, ki so se ga udeležili organizatorji in seveda najuspešnejši športniki kranjskih delovnih organizacij.

Inž. Milan Turel, predsednik

komisije za šport pri ObSS Kranj, je v svojem uvodnem govoru poudaril med drugim tole:

„Nedvomno je, da smo napravili v minulem letu na področju organizacije športne dejavnosti znova razveseljiv korak naprej. Uspelo nam je okrepiti vrste naših športnikov in vse

več je osnovnih sindikalnih organizacij, ki se odzivajo našim vabilom. Lani je imela naša komisija kar deset rednih in več izrednih akcijskih sestankov, ki smo jih posvetili predvsem koordinaciji dela na številnih področjih. Med drugim smo aktivno sodelovali tudi pri izvedbi športnih iger Komunalnih zavodov za socialno zavarovanje SRS, ki so bile lani v Kranju...“

„In kako ste zadovoljni z udeležbo na minulih letnih športnih igrah? “ smo še pobrali na slovesnosti v Kranju inž. Turela.

„Podatki kažejo, da vlada med ljudmi vse več zanimanja za aktivno sodelovanje na športnem področju. Na izbirnih tekmovanjih je lani nastopilo precej več kot 1000 delavcev, medtem ko se je samih iger udeležilo kar 840 članov sindikalnih organizacij. Zanimiv je tudi podatek, da se je našemu vabilu lani odzvalo že 46 sindikalnih organizacij. Podobno kot v minulih letih pa tudi to pot ugotavljamo, da je aktivnost žensk na športnem področju še vedno nezadovoljiva. Zato se bomo morali v prihodnje še bolj truditi, da pritegnemo s kar najbolj vabljivimi oblikami dela v naše vrste čim več žensk...“

Minule letne športne igre Občinskega sindikalnega sveta Kranj so bile že šeste po vrsti. Predstavniki delovnih organizacij so tekmovali v osmih

športnih panogah in sicer: v malem nogometu, tenisu, kegljanju, namiznem tenisu, odbojki, balinanju, streljanju in šahu. Največ uspeha so želi razumljivo predstavniki velikih delovnih organizacij kot so Iskra, IBI, Tekstilindus, Sava, Merkur, Cestno podjetje itd. Še bolj kot število aktivnih udeležencev na minulih letnih igrah pa je razveseljiv podatek, da je že večina sindikalnih organizacij sprejela igre in s tem v zvezi predtekmovanja in seveda treninge kot sestavni del redne rekreativne dejavnosti zaposlenih.

Na vprašanje, kakšni so načrti Komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Kranj v prihodnje, pa nam je predsednik inž. Milan Turel odgovoril takole:

„Naj povem le bistveno: ker šepamo predvsem na področju kadrov, si bomo v letošnjem letu prizadevali v kar največji možni meri izpolniti predvsem to vrzel. Tako si bomo med drugim prizadevali, da bi dobili na občinski sindikalni svet strokovnjaka, ki bi se ukvarjal le s problemi rekreacije in aktivnega oddiha zaposlenih in, kar je še bolj pomembno, prizadevali si bomo, da bodo delovne organizacije okrepile učinkovitost svojih športnih komisij oziroma, da bodo vsaj močnejše delovne organizacije nastavile organizatorje rekreacije...“

A. Ul.

Komisija za telesno kulturo, šport in rekreacijo pri RS Zveze sindikatov Slovenije je posvetila svojo VI. redno sejo v prvi vrsti aktualnim problemom telesne kulture v Sloveniji

Le 15 odstotkov aktivnih

Komisija za telesno kulturo, šport in rekreacijo pri RS Zveze sindikatov Slovenije je posvetila svojo šesto redno sejo tezaem o nekaterih aktualnih problemih telesne kulture v Sloveniji, ki jih je pripravila SZDL Slovenije. O teh problemih bodo namreč v kratkem spregovorili na razširjeni seji predsedstva in izvršilnega odbora republiške konference SZDL Slovenije.

Prisotni so ugotovili, da je razprava o vprašanih telesne kulture, pa čeprav ne gre za prvo, več kot nujna. Dejstvo namreč je, da je

na tem področju odprta še vrsta vprašanj, in da tako v Sloveniji kot v širši domovini še nimamo izdelanega točnega koncepta razvoja telesne kulture. Po najbolj optimističnih podatkih je danes vključenih v redno športno dejavnost pri nas komaj 15 % prebivalstva, kar je več kot skromno. V malo bolj razvitih državah je namreč ta številka približno za enkrat večja. Poleg tega so prisotni opozorili na preeče pomanjkanje strokovnih kadrov v Sloveniji in seveda problem osveščanja na telesnokulturnem področju, ki bo, vsaj kot kaže, aktualen še dolga leta.

NA SMUČIŠČIH ČRNE

Občinska zveza za telesno kulturo Ravne na Koroškem in smučarski klub Črna sta bila organizatorja tekmovanja sindikalnih podružnic občine Ravne na Koroškem v veleslalomu. Tekmovanja se je udeležilo 140 tekmovalcev iz 16 podjetij in ustanov občine Ravne. Tekmovanje je šlo tudi za izbirno udeležbo za I. republiško tekmovanje sindikatov Slovenije v veleslalomu, ki bo čez teden dni v Kranjski gori.

In nikomur, ki je preživel minulo nedeljo na pobočjih Črne, ni bilo žal. Vreme je bilo tako organizatorjem kot tekmovalcem naklonjeno. Smučišče in tekmovalna proga sta bila odlično pripravljena in urejena. Seveda gre za to zasluga marljivim športnim delavcem iz Črne, ki so tudi to pot mislili na vse in brez pripomb opravili svojo nalogo.

Med 16 nastopajočimi sindikalnimi organizacijami so se v

Črni najbolj odrezali v skupni konkurenci predstavniki železarne Ravne in drugouvrščeni rudarji rudnika Mežica.

Rezultati: ženske od 25 do 35 let – 1. Vehovar (Žel. Ravne), 2. Skrinjar (Pros. delavci), 3. Dretnik (Žel. Ravne); ženske do 25 let – 1. Ravlan (Merx), 2. Skitek (Pros. delavci), 3. Bavče (Žel. Ravne).

Moški nad 45 let – 1. Kos (Žel. Ravne), 2. Radivojevič (Žel. Ravne), 3. Cesar (Žel. Ravne); moški od 35 do 45 let

– 1. Senegačnik (Rud. Mežica), 2. Miklavc (Merx), 3. Sterže (Stavbenik); moški od 25 do 35 let – 1. Zmagej (Pros. delavci), 2. Plesec J. (Rud. Mežica), 3. Inž. Hercog (Gradis); moški do 25 let – 1. Štifter (GG Črna), 2. Plesec D. (Rud. Mežica), 3. Štruc (Rud. Mežica).

Ekipno: 1. Železarna Ravne, 2. Rudnik Mežica, 3. Stavbenik Prevalje, 4. Gradis Ravne, 5. TRO Prevalje, 6. MERX Ravne.

M. PEČOVNIK

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE
POSTREŽBE, ZMERNIH CEN,
POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

TRADICIONALNO SINDIKALNO TEKMOVANJE V KROPI

POKAL PLAMENU

Minulo nedeljo je bilo v Kropi tradicionalno občinsko tekmovanje v sankanju. Tekmovanje je bilo že četrto po vrsti. Pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta Radovljica ga je organiziralo Športno društvo „Plamen“ Kropa. Proga z višinsko razliko 300 metrov je bila dolga tri kilometre in se je vijugala s Peteinovca prav do Kroke.

Tekmovalke so nastopile v štirih kategorijah, tekmovalci pa v petih. Startalo je kar 107 športnikov, ki so se brez strahu, drug za drugim spuščali po hitri zasneženi stezi. Snega je bilo dovolj, le sem in tja je malo ponagajal pesek, in topli sončni žarki so zvalili na cilj lepo število gledalcev.

Seveda vsem ni šlo enako hitro. Nekateri so bili bolj korajžni in so pokazali več znanja, drugi so spet startali le za rekreacijo, za razvedrilo. Tako so nekateri potrebovali od starta do cilja le nekaj več kot

šest minut, nekateri pa so se celo približali „nesrečni“ številki 13.

In kdo so bili najboljši? S tekmovalnimi sanmi je zmagal Slavko Gašperšič (Iskra Lipnica), z navadnimi sanmi do 35 let Franc Mohorič (Plamen, Kropa), z navadnimi sanmi nad 35 let Albin Kordež (Plamen Kropa), z navadnimi sanmi dvosedi Marjan Jelovčan in Joža Eržen (oba Plamen Kropa), medtem, ko so bili na oglašarskih saneh najhitrejši Joža Markelj, Gabrijel Pavlič, Joža Košir in Pavel Ganter (Plamen Kropa).

Pri ženskah pa so se najbolj izkazale Janja Marolt (Iskra Lipnica), Julka Jelenc (Iskra Lipnica), Štefa Gašperšič (UKO Kropa) in Milka Bertonec (z Angelo Lukan (Iskra Lipnica).

Tekmovanje je v vseh pogledih lepo uspelo, za kar gre zasluga predvsem pokroviteljem in seveda organizatorjem. Po svečanem zaključku so si športniki zaželeli „na svidenje na saneh prihodnje leto!“.

Tekmovanju sta prisostvovala tudi predsednik ObSS Jože Bohinc (desno) in tajnik Milan Baloh (levo).

V Kropi so za zaključek tekmovanja nastopili tudi na oglašarskih saneh.

ZAPOSTAVLJENA TURISTIČNA BISERA

Bled in Bohinj sta v minulih letih precej napredovala, vendar pa turistični delavci menijo, da dosti premalo, ker je bil njun razvoj zapostavljen. Pri tem mislijo na primerjavo z nekaterimi obmorskimi kraji, v katerih morda še pred desetletjem ni bilo ničesar, danes pa imajo celo 10 tisoč ali še več ležišč za turiste. Upoštevati je namreč treba, da je v teh dveh krajih turizem že precej star.

O popotovanjih na blejski otok in kopanju v termalnih vrelih govori že Valvazor. Pred 150 leti so tudi dobili z legeno lopo pokrito termalno kopalnico, ki ga štejejo za prvi turistični objekt, pred 130 leti pa zavod za zdravljenje s pomočjo sonca, zraka in vode, kot ga je imenoval ustanovitelj Švicar Arnold Rikli. No, ob vsej tej častitljivi tradiciji je imel Bled pred vojno 2760 turističnih ležišč, sedaj pa jih ima 1500 več. Blejcem je lahko v tolažbo le to, da se je kakovostni sestav njihovih zmogljivosti v tem času močno izboljšal, medtem, ko so bohinjska slabost ob vsem drugem še vedno tudi zastareli hotelski objekti.

Kaže pa, da se obema krajema le obetajo nekoliko boljše razvojne možnosti. Najhujša zagretost samo za obmorski turizem je očitno popustila; zlasti še z razvojem zimskega turizma je vse več dejstev v prid alpskim turističnim krajem, ki imajo lahko precej enakovredni sezoni pozimi in poleti. Medtem, ko v Bohinju včasih niso pomišljali na zimske goste, imajo sedaj, ko imajo smučišča na Voglu, redno oddano pozimi najmanj dve tretjini hotelskih zmogljivosti, velikokrat pa vsa. Na Bledu, ki je včasih pozimi tudi sameval, se to zimo zadržuje od 700 do 1000 gostov. Ta kraj je imel v pretekli zimi že 80 tisoč nočitev, z Zatrnikom in objekti za zimsko rekreacijo v samem naselju pa bo gotovo lahko privabljal za zimski čas še vse več gostov. Da se zaveda vsestransko dobrih perspektiv Bleda in Bohinja je nedavno tega dokazal republiški izvršni svet, ki je predlagal ZIS, naj Bled s Triglavskimi žičnicami in Bohinj predloži za posojilo mednarodne banke za razvoj. Če bosta kraja to posojilo dobila, utegneta precej uspešno nadomestiti zamujeno.

Mimo velikega projekta Triglavskih žičnic, ki naj bi obiskovalcem Gorenjske nudil možnosti smučanja in drugih zimskih užtkov praktično vse leto, je pripravljena kopica načrtov, ki so lahko ob primerni zavzetosti uresničeni v nekaj letih. Na Bledu bo verjetno najprej na vrsti novi hotelsko poslovni objekt na prostoru hotela Park. Nova hotela sta v prihodnjih letih predvidena tudi nasproti hotela Toplice in na Mlinem. Za privlačnost Bleda bo zelo pomembno novo igrišče za golf, ki bo letos gotovo, potrebne spremembe turistične objekte pa mu bodo dodali prihodnje leto. Njegova površina zajema 65 ha in je tako eno največjih v Evropi. Na Bledu bodo letos skušali poskrbeti tudi za umetno hlajenje drsališča, pozneje pa naj bi ta rekreacijski objekt še pokrili.

Za Bohinj je tudi pripravljeno precej načrtov, vendar je vsaj za sedaj njihova uresničitev še precej negotova. Podjetje Transturist namerava graditi večji hotel z zimskim bazenom na Ukancu, hotel Lev je pripravil načrt za velik hotel na nasprotni obali jezera, Kompas pripravlja obnovo in dograditev hotela Stane Žagar. Obdelane so tudi zamisli o smučiščih na Kobli nad Bohinjsko Bistrico, ki jih je nameravalo uresničiti ŽTP Ljubljana. V Bohinju so trdno odločeni varovati neposredno okolico jezera in odkikajo gostinske objekte na manj vidna mesta.

Predstavniki gostinskih in turističnih organizacij ter skupščine občine Radovljica so se nedolgo tega dogovorili, da bodo odslej pri programih turistične izgradnje kar najtesneje sodelovali. S tem naj bi jo pospešili, razen tega pa naj bi se z skupnimi močmi tudi kar se da dobro pripravili na morebitno mednarodno posojilo. V letih, ko se ne morejo računati na denar iz tega vira, naj bi pripravili potrebne načrte. Za usklajevanje vseh prizadevanj na tem področju so pooblastili občinski svet za turizem, prek katerega bodo vse prizadete delovne organizacije že jeseni poročale občinski skupščini, kakšne načrte imajo na njenem področju in kdaj jih nameravajo uresničiti.

M. S. Pod Ratitovcem

Foto: ANČKA TOMŠIČ

Humoreska

Tovariš M. Kljun je bil rojen pod srečno zvezdo in tega se je sam zelo dobro zavedal, čeprav so ga pred časom kooptirali za predsednika TOZD komisije. Najprej je sicer pomislil, da se je, zaradi premajhne budnosti ali kaj, znašel na cedilu, vendar so ga nekateri odgovorni tovariši v podjetju kaj hitro prepričali, da zadeva niti malo ni tragična.

„Daj no mir, šel boš na nekaj seminarjev, da ne bodo rekli, kako jih ignoriramo. Pazi, da si boš pridno beležil, kajti to sodi k dobremu vtisu in tudi k besedi se lahko oglasiš. Saj ni važno, kaj boš vprašal, le pozabiti ne smeš poudariti, kako smo v našem podjetju odločno za nove odnose. Bo pretežko?“

Tovariš M. Kljun se je zaradi lepšega še nekaj časa upiral, potem pa je sprejel voljo delovnega kolektiva. Motilo ga je pravzaprav samo še to, da si ni bil docela na jasnem, kaj pomeni kratica TOZD. In niti vprašati ni mogel nikogar. Saj bi bilo preveč pretresljivo, če bi mu moral pri

VARIANTA ZA TOZD

nasprotni mizi sedeči tovariš Francelj razlagati, da so za nekatere strukture kratice kaj teže razumljive, ker ...

Rekli smo že, da je bil tovariš M. Kljun (zdaj tovariš predsednik TOZD M. Kljun) rojen pod srečno zvezdo. Francelj mu je namreč kar sam izblebetal:

„Veš, kaj pomeni TOZD? To Ostane Za Drugič!“

M. Kljun se je samo zviška nasmešnil, da si ne bi tovariš Francelj česa domišljjal, kljub vsemu se mu je pa le utrdilo prepričanje, da mu res pri TOZD predsednikovanju ne bo treba niti s prstom migniti, če odštetemu podpis na akontacijo potnih stroškov, preden bo odšel na TOZD seminar. No, ja, če je že res treba ...

Srečni zvezdi navkljub so se zadnje čase zadeve močno zakomplicirale. V osveščenih krogih podjetja se je začelo šušljati o nekakšnem roku, do katerega bo morala Kljunova komisija priti na dan z materiali.

„Oprostite,“ je rekel tovariš M. Kljun, ko je ugotovil, da so ga določeni ljudje nekam položili, „ko ste me kooptirali, ni bilo prav nobenega govora o konkretnih materialih.“

Potem je zvedel, da so se zadnje zadnje čase močno zakomplicirale, kar celo za M. Kljuna ni bilo presenečenje, ker je to že sam opazil.

„Nekaj boš menda že rodil,“ je direktor zmignil z rameni. „Saj smo te poslali na nekaj seminarjev. Če si si zapomnil vsaj vsako tretjo varianto, izberi za nas nekaj relativno primernega in zdiktiraj. Dam ti svojo tajnico za tri ure, če ti s to potezo olajšam delo. A?“

„Da, da, variante,“ je izdaval M. Kljun.

„Vidim, da se ti je posvetilo,“ ga je direktor potrpeljal po desnem ramenu. „Predvsem gre za to, da zadevo čimprej likvidiramo. Z nekaj rompa in pompa v tisku in RTV bomo preganjalcem zmešali sledi, jih

prepričali, da smo pri nas v špiči naprednega dogajanja, nakar se lahko spet s polnimi silami zaženemo v stabilizacijske variante. Pomembna je bliskovitost udarca. Razumeš?“

M. Kljun je dokazal gibljivost svojega značaja, zato je bliskovito zahteval pol ure za premislek.

Po preteku skrajno odgovornega roka je tovariš M. Kljun olajšano zavzdihnil:

„Nekaj se je našlo! Izjavimo lahko, da se bomo združili s podjetjem XY in da bomo v okviru tega XY ena TOZD. Tako nam res ni treba niti s prstom migniti in bomo kljub vsemu blazno na liniji.“

„Mi da bi se šli združevati!“ je planil direktor.

„Saj gre vendar samo za izjavo. Potem nas ne bo nihče več vprašal, kako daleč smo že prišli. Izmislili si bodo novo kampanjo in Tozdi bodo uspešno prebrodeni! Častna beseda!“

Tig

V dveh mesecih, odkar smo začeli z našo akcijo sklepanja dogovora za Delavsko enotnost z osnovnimi sindikalnimi organizacijami, organi sindikatov v občinah in republiki ter s samoupravnimi organi v delovnih organizacijah, je podpisalo pristopno izjavo 331 sindikalnih in 146 delovnih organizacij. Razen osnovnih sindikalnih organizacij in občinskih sindikalnih svetov so s pristopnimi izjavami naročili Delavsko enotnost za člane plenarov in njihovih organov Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, RO sindikata delavcev industrije in rudarstva, RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti, RO sindikata delavcev v prometu in zvezah, RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti in RO sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji.

Podpisniki dogovora O DE

● Od 23. februarja do 1. marca so podpisale pristopno izjavo:

SINDIKALNE ORGANIZACIJE:

316. Mestni odbor sindikata delavcev prometa in zvez, Ljubljana, 317. Iskra-tovarna električnih aparatov v ZP Iskra, Kranj, Savska c. 3, Ljubljana, 318. Slovenijales, Idrija, 319. Tekstilna tovarna Prebold, 320. Bombažna predilnica in tkalnica Trzic, 321. Sekcija za vzdrževanje proge Nova Gorica, 322. Kurivoprodaja, Ljubljana, 323. Žična – tovarna žičnih izdelkov, Celje, 324. Osnovna šola Sp. Idrija, Spodnja Idrija, 325. Restavracija „Iskra“, Kranj, 326. Mestni odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ljubljana, 327. Občinski sindikalni svet Litija, 328. Občinski sindikalni svet Maribor, 329. Trgovsko podjetje „Vino“, Kranj, 330. Mestni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Ljubljana, 331. Kovinoplastika Lož, Stari trg pri Ložu.

DELOVNE ORGANIZACIJE:

146. Tovarna celuloze Medvode.

– Fantje, predlagam, da ustanovimo svojo TOZD...!
– I. Antić